

Priročnik za postavitev
OVE proizvodnih naprav

VETRNA ENERGIJA

Borzen

Priročnik za postavitev
OVE proizvodnih naprav

VETRNA ENERGIJA

Borzen

Seznam kratic

AGEN	Agencija za energijo
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
ARSO	Agencija RS za okolje
CD	celovito dovoljenje
CPVO	celovita presoja vplivov na okolje
DARS	Družba za avtoceste Republike Slovenije
DDV	davek na dodano vrednost
DGD	projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja
DPP	projektna dokumentacija za pridobitev projektnih in drugih pogojev
DIIP	dokument identifikacije investicijskega projekta
DPN	državni prostorski načrt
DPUN	državni prostorski ureditveni načrt
DRSV	Direkcija Republike Slovenija za vode
DRSI	Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo
EE	električna energija
ELES	Sistemski operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja
EU	Evropska unija
EV	električno vozilo
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
GD	gradbeno dovoljenje
GJI	gospodarska javna infrastruktura
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
HEE	hranilnik električne energije
HUDEX	Madžarska borza za izvedene finančne instrumente za trgovanje z energijo
IP	investicijski program
IRSOE	Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in energijo
LEK	lokalni energetske koncept
LI	lokacijska informacija
LO	lasten odjem
LR	lastna raba
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije
MNVP	Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije
MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo Republike Slovenije
MPN	manjša naprava za proizvodnjo električne energije
MO	Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
MZ	Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije
OP	obratovalna podpora
OPN	občinski prostorski načrt
OPPN	občinski podrobni prostorski načrt

OVD	okoljevarstveno dovoljenje
OVE	obnovljivi viri energije
OVS	okoljevarstveno soglasje
PEV	polnilnica za električna vozila
PA	prostorski akt
PID	projektna dokumentacija izvedenih del
PIP	prostorski izvedbeni pogoji
PIA	prostorski izvedbeni akt
PN	proizvodna naprava
PoI	potrdilo o izvoru električne energije
PP	predhodni postopek
PS	priključna shema
PVO	presoja vplivov na okolje
PZI	projektna dokumentacija za izvedbo gradnje
REZ	Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje električne energije
RPN	regionalni prostorski načrt
RS	Republika Slovenija
RSEE	referenčni stroški proizvodnje električne energije
SIPX	Slovenski borzni indeks (ang. »Slovenian price index«)
SPTe	soproizvodnja toplote in električne energije
SZP	soglasje za priključitev
SŽ	Slovenske železnice
TP	transformatorska postaja
TSG	tehnična smernica
UE	upravna enota
UD	uporabno dovoljenje
UNV	uredba o najustreznejši varianti
VPN	vetrna proizvodna naprava
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZZRS	Zavod za ribištvo Slovenije
ZO	zagotovljeni odkup

Seznam zakonov in podzakonskih predpisov

EZ-1	Energetski zakon (EZ-1) (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP, 44/22 – ZOTDS, 38/24 – EZ-2 in 56/25 – PoZ) – razveljavljen predpis
EZ-2	Energetski zakon (EZ-2) (Uradni list RS, št. 38/24 in 47/25 – ZOEE-A)
GZ-1	Gradbeni zakon (GZ-1) (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP, 133/23, 85/24 – ZAID-A, 47/25 – odl. US in 75/25)
PoZ	Podnebni zakon (Uradni list RS, št. 56/25)
SONDSEE	Sistemska obratovalna navodila za distribucijski sistem električne energije (Uradni list RS, št. 77/24)
Uredba o deklaracijah za PN in Pol	Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 182/20, 121/21 – ZSROVE in 53/24)
Uredba o enkratnem nadomestilu občini za spodbujanje uvajanja VPN	Uredba o enkratnem nadomestilu občini za spodbujanje uvajanja vetrnih proizvodnih naprav (Uradni list RS, št. 24/24)
Uredba o nadomestilu za izrabo prostora za VPN	Uredba o nadomestilu za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter (Uradni list RS, št. 50/22 in 65/25)
Uredba o MN iz OVE in SPTE	Uredba o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20, 121/21 – ZSROVE, 132/23 in 102/24 – ZSROVE-B)
Uredba o merilih za CPVO	Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09 in 44/22 – ZVO-2)
Uredba N2000	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)
Uredba OEEO (WEEE)	Uredba o odpadni električni in elektronski opremi (Uradni list RS, št. 55/15, 47/16, 72/18, 84/18 – ZIURKOE, 108/20 in 44/22 – ZVO-2).
Uredba o OO	Uredba o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14, 54/15, 36/16, 37/18, 13/21 in 44/22 – ZVO-2).
Uredba o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE	Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 26/22 in 9/25)
Uredba o PVO	Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2)
Uredba RfG	Uredba o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (NC RfG) (Uredba Komisije (EU) 2016/631)
Uredba o RO	Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22)
Uredba o SO	Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 43/22)
ZKZ	Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 – ZUNPEOVE)
ZOEE	Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21 in 47/25)
ZON	Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-1O)
ZRud-1	Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22, 78/23 – ZUNPEOVE in 81/24)
ZSPDSLS-1	Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18, 79/18 in 78/23 – ZORR)

ZSROVE	Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21, 121/22 – ZUOKPOE in 102/24)
ZUN	Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 29/95 – ZPDF, 44/97, 9/01 – ZPPreb, 23/02 – odl. US in 110/02 – ZUreP-1) – neveljaven predpis
ZUNPEOVE	Zakon o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 78/23, 95/24 in 77/25)
ZUOKPOE	Zakon o ukrepih za obvladovanje kriznih razmer na področju oskrbe z energijo (Uradni list RS, št. 121/22, 49/23 in 38/24 – EZ-2)
ZUP	Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)
ZUreP	Zakon o urejanju prostora (Uradni list SRS, št. 18/84, 15/89, Uradni list RS, št. 23/02 – odl. US in 110/02 – ZUreP-1) – neveljaven predpis
ZUreP-3	Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24, 25/25 – odl. US in 75/25)
ZV-1	Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US).
ZVO-2	Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24, 21/25 – ZOPVOOV in 56/25 – PoZ)

Kazalo vsebine

1 UVOD	8
2 VETRNA ENERGIJA	10
2.1 Vetrna proizvodna naprava (VPN)	11
2.1.1 VPN za samooskrbo v skladu z Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije	11
2.1.2 VPN v skladu z Uredbo o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom	12
2.1.3 VPN, ki se ne uvršča med samooskrbne ali med manjše VPN	14
2.2 Postopki za umestitev, izgradnjo, priključitev na omrežje in obratovanje nove VPN	14
2.2.1 Koraki pri odločanju o gradnji in umestitvi VPN v prostor	15
2.2.2 Postopek izbire izvajalca in izgradnje VPN ter priključitve na javno elektroenergetsko omrežje/interno inštalacijo objekta	43
2.3 Postopki pri obnovi in rekonstrukciji obstoječih VPN	50
3 PRIKLJUČEVANJE PROIZVODNIH NAPRAV	54
3.1 Zahteve glede legalnosti gradnje VPN	55
3.2 Zahteve glede inštalacij in skladnosti	55
3.3 Soglasje za priključitev (SZP) in sklenitev pogodbe o priključitvi VPN na javno elektrodistribucijsko omrežje	55
3.4 Priključevanje VPN na podlagi enotne vloge	57
3.4.1 Enotna vloga za izdajo soglasja za priključitev VPN	57
3.4.2 Vloga za priključitev in uporabo sistema	58
3.5 Priključevanje VPN za samooskrbo na podlagi enostavne vloge	58
3.6 Načini vključitve v distribucijski sistem	60
3.6.1 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.1	60
3.6.2 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.2	61
3.6.3 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.3	63
3.6.4 Primernost naprave za samooskrbo	64
3.6.5 Samooskrba skladno s pogoji ZSROVE in sistemom urejenim po EZ-1	65
3.6.6 Skupnostna samooskrba	66
4 PRAVNO ORGANIZACIJSKI STATUSI IN DAVČNO-FINANČNI VIDIK	68

5 SOFINANCIRANJE, PRODAJA IN PODPORE ZA PROIZVEDENO ELEKTRIČNO ENERGIJO	72
5.1 Nepovratna sredstva in sofinanciranje ter kreditiranje	73
5.2 Podporna shema proizvodnje električne energije iz OVE in SPTE	74
5.2.1 Sistem podpor	74
5.2.2 Vrste podpor	78
5.2.3 Višine podpor in upravljanje tveganja dosežene skupne cene	79
5.2.4 Obnovljene naprave	81
5.2.5 Po koncu podpore	81
6 POENOSTAVLJEN PREGLED CELOTNEGA PROCESA	83
7 DODATNO	86
7.1 Seznam organov, ki sodelujejo v postopkih	87
7.2 Seznam ostalih deležnikov, ki sodelujejo v postopkih	87
7.3 Seznam občinskih soglasodajalcev, nosilcev občinskih javnih pooblastil	87
7.4 Seznam državnih soglasodajalcev, nosilcev javnih državnih pooblastil	87

1 UVOD

Priročnik je namenjen investitorjem v (manjše, pa tudi večje) naprave, ki za proizvodnjo električne energije (v nadaljevanju: EE) izkoriščajo obnovljiv vir energije (v nadaljevanju: OVE) – **vetrno energijo**. Uvodoma so predstavljene različne vrste vetrnih proizvodnih naprav (v nadaljevanju: VPN) in možnosti izvedbe investicije. Priročnik vključuje predstavitev tehnologije VPN poleg tega pa so v njem zajeti pravni, finančni in davčni vidiki, hkrati pa vključuje tudi informacije o nepovratnih sredstvih in financiranju ter predpise, ki jih je treba upoštevati pred, med in po izvedbi postopka investicije v VPN.

Pri uporabi priročnika je treba upoštevati dejstvo, da je nastal v okviru trenutnega pravnega in administrativnega okvirja, ki se zelo intenzivno spreminja. Že v času priprave priročnika je bilo sprejete veliko nove zakonodaje in izdanih novih ukrepov za spodbujanje OVE, z nekoliko manjšo hitrostjo pa napreduje tudi tehnologija. Priročnik podaja pravni in administrativni okvir, ki pa ju je pri načrtovanju in izvedbi projektov vsakič znova potrebno preveriti. Pristop in potrebni postopki za umeščanje in obratovanje posamezne VPN so odvisni zlasti od: velikosti naprave, lokacije umeščanja v prostor in vrste oziroma tipa VPN.

2 VETRNA ENERGIJA

2.1 VETRNA PROIZVODNA NAPRAVA (VPN)

VPN pretvarjajo kinetično energijo vetra v EE. Osnovni sestavni deli vetrnega generatorja so vetrna turbina, pogosto še reduktor in električni generator.

Slovenija ni vetrovno bogata dežela, saj leži v zavetju Alp, kar preprečuje prodor severovzhodnih vetrov, vzhodni vetrovi pa so redkejši. Največji potencial je na Primorskem in Notranjskem ter na grebenih gorskih planot, kjer je hitrost vetra pogosto nad 4,5 m/s, kar je osnovni pogoj za postavitev VPN. Vseeno pa ima Slovenija potencial postaviti za okoli 235 MW skupne moči VPN.

Majhni VPN sistemi so sistemi z generatorji moči od nekaj 10 W do nekaj kW. Z minimalno močjo začnejo delovati pri hitrosti vetra okrog 2 m/s, z najvišjo močjo pa delujejo pri hitrostih okrog 10–20 m/s. Ti sistemi močno presežejo strošek izgradnje (€/W) v primerjavi s samostojnimi večjimi VPN sistemi. Z naraščanjem velikosti VPN sistemov se cena investicije na enoto moči močno zmanjšuje (pri močeh nad 1 MW pade pod 1 €/W).

Ker so VPN tehnični objekti, imajo s svojim umeščanjem v prostor tudi določen negativni vpliv na okolje: zlasti sta to hrup in ogrožanje živali, pa tudi vizualna degradacija, kar je potrebno posebej skrbno obravnavati na varstvenih, varovanih, zavarovanih ter drugih območjih, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan pravni režim varstva.

2.1.1 VPN za samooskrbo v skladu z Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije

Samooskrba z EE z izkoriščanjem energije vetra, je proizvodnja EE za celotno ali delno pokritje lastnih potreb po EE z VPN za samooskrbo, ki je lahko individualna ali pa skupnostna (večstanovanjske stavbe ali samooskrba skupnosti z energijo iz OVE). Po Uredbi o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije¹ (v nadaljevanju: Uredba o SO), so možni naslednji trije tipi samooskrbe z EE iz VPN:

- **individualna samooskrba:** predstavlja najpogostejšo obliko samooskrbe, pri kateri je VPN za samooskrbo priključena na notranjo nizkonapetostno električno inštalacijo stavbe, v kateri se porablja proizvedena EE (npr. VPN na strehah stanovanjskih in poslovnih stavb ali ob objektih);
- **samooskrba večstanovanjske stavbe:** je samooskrba končnih odjemalcev v večstanovanjski, poslovno-stanovanjski, stanovanjsko-poslovni, poslovni ali katerikoli drugi stavbi, v katerih sta dva ali več prostorov (stanovanja oziroma poslovni prostori), ki so opremljeni vsak s svojim merilnim mestom (t.j. »števcem«). VPN se lahko postavi na streho večstanovanjske stavbe ali ob samo stavbo in se preko lastnega merilnega mesta priključi v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo te stavbe;
- **samooskrba skupnosti z energijo iz OVE** (v nadaljevanju: samooskrbna skupnost): je samooskrba odjemalcev (najmanj dveh, lahko so pravne ali fizične osebe), ki se prostovoljno dogovorijo o ustanovitvi/priključitvi v samooskrbno skupnost, z namenom koriščenja EE, proizvedene v eni ali več VPN za samooskrbo. V samooskrbno skupnost se lahko vključijo tudi tisti odjemalci, ki živijo na lokacijah, ki za postavitev VPN za samooskrbo niso primerne (nimajo dovolj velikega vetrnega potenciala), saj bo lahko VPN za samooskrbo postavljena na drugem objektu oziroma drugi lokaciji, ki ima boljši vetrni potencial. V samooskrbno skupnost se lahko vključijo odjemalci, ki odjemajo EE prek prevzemno-predajnih mest, priključenih na distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji. V primeru samooskrbne skupnosti je VPN za samooskrbo prek svojega prevzemno-predajnega mesta priključena

¹. Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 43/22)

na distribucijsko omrežje, proizvedena EE pa se med člane samooskrbne skupnosti deli skladno z dogovorom/pogodbo.

Pred priključitvijo VPN za samooskrbo mora uporabnik sistema ali tretja oseba, ki je lastnik VPN za samooskrbo, pri distribucijskem operaterju pridobiti:

- **soglasje za priključitev VPN za samooskrbo** v primeru novega prevzemno-predajnega mesta pri individualni samooskrbi oziroma novega prevzemno-predajnega mesta VPN za samooskrbo v primeru skupnostne samooskrbe ali
- **spremembo soglasja** za priključitev v primeru obstoječega prevzemno-predajnega mesta oziroma obstoječega prevzemno-predajnega mesta proizvodnje (skupnostna VPN) ali v primeru povečanja priključne moči obstoječe VPN za samooskrbo.

VPN za samooskrbo se ne more hkrati uporabljati za dve ali več skupnostnih samooskrb, lahko pa skupnostna samooskrba uporablja več VPN za samooskrbo. Lastnik VPN za samooskrbo lahko prodaja svoj količinski delež proizvodnje in se pri tem obravnava kot proizvajalec, skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo. Odjemalci se v skupnostno samooskrbo vključijo na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava ali tako, da ustanovijo samooskrbno skupnost, ki je pravna oseba, pod pogoji določenimi v zakonu, ki ureja spodbujanje rabe OVE. Za priključevanje individualne VPN, kot tudi za skupnostno samooskrbo, se uporabljajo določbe sistemskih obratovalnih navodil o priključevanju proizvodne naprave (v nadaljevanju: PN) na omrežje. V primeru, da so odjemalci v skupnostno samooskrbo vključeni na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava, ta določa medsebojna razmerja, režim določanja ključa delitve proizvodnje, ključ delitev proizvodnje, pravice in obveznosti tretje osebe in odjemalca glede upravljanja VPN. Če je lastnik ali upravljavac VPN za samooskrbo tretja oseba, mora biti stranka te pogodbe.

Največja možna priključna moč VPN za samooskrbo se določi po naslednjih pravilih, odvisno od vrste samooskrbe:

- **individualna samooskrba:** priključna moč VPN za samooskrbo (v kW) **ne sme presegati 0,8-kratnika priključne moči odjema prevzemno-predajnega mesta**, na notranjo napeljavo katerega je VPN priključena.
- **samooskrba večstanovajske stavbe in samooskrba skupnosti OVE:** ni omejitve moči VPN za samooskrbo.

V primeru vgradnje nove VPN na, v ali ob obstoječ objekt in je ta namenjena delovanju objekta (samooskrbi) v skladu z Uredbo o SO, gre za vzdrževalna dela. Podrobneje je nabor del, ki štejejo pod vzdrževanje objekta, opredeljen v Prilogi 3 Uredbe o razvrščanju objektov². Za ta dela ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja (v nadaljevanju: GD), prav tako ni treba prijaviti začetka gradnje. Se pa dela ne smejo izvajati v nasprotju s prostorskim aktom, ki velja na območju, kjer je predvidena investicija. V kolikor je potrebno, je pred pričetkom del potrebno pridobiti tudi vsa ustrezna mnenja in soglasja. Pri izvajanju teh del pa morajo biti izpolnjene zahteve gradbeno-tehničnih predpisov, prav tako se s temi deli ne sme poslabšati varnosti objekta³.

2.1.2 VPN v skladu z Uredbo o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom

Po Uredbi o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom⁴ (v nadaljevanju: Uredba o MN iz OVE in SPTE) med **manjše VPN sodijo naprave z nazivno električno močjo do vključno 50 kW**.

Uredba o MN iz OVE in SPTE se ne uporablja za VPN za individualno samooskrbo, kot so opredeljene v:

- Uredbi o samooskrbi z električno energijo iz OVE (Uradni list RS, št. 17/19 in 197/20) – neveljaven predpis in, ki izpolnjujejo pogoje za vzdrževanje objekta v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov;
- Uredbi o SO, katerih priključna moč ne presega 50 kW in ki izpolnjujejo pogoje za vzdrževanje objekta v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov.

Za montiranje manjših VPN **v, na ali ob obstoječi stavbi ali gradbenem inženirskem objektu**, zgrajenem v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, **ni potrebno GD, če investitor PRED ZAČETKOM DEL izpolni naslednje zahteve:**

- manjša VPN se montira na ali v obstoječo stavbo ali gradbeni inženirski objekt, zgrajen v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, ali se montira ob objektu, njena tlorisna površina na zemljišču pa ne presega 20 % zazidane površine zemljišča. VPN ne sme biti umeščena na zelene površine, ki so določene z minimalnim faktorjem zelenih površin ali faktorjem odprtih bivalnih površin, in mora biti v skladu s prostorskimi izvedbenimi akti (v nadaljevanju: PIA) in drugimi predpisi, ki urejajo prostor. Preveritev, da montaža ni v nasprotju s prostorskimi akti in drugimi predpisi, ki urejajo prostor, izvede investitor ali tretja oseba,
- pri montaži na ali v objekt se pred začetkom del izdelata statična presoja, s katero se dokaže, da zaradi dodatne obremenitve njegove konstrukcije ne bosta ogroženi mehanska odpornost in stabilnost objekta. Statična presoja se izdelata tudi, če se VPN montira ob objekt. Statično presojo izdelata pooblaščen inženir s področja gradbeništva,
- pri montaži na, v ali ob objekt se pred začetkom del izdelata strokovna presoja požarne varnosti, s katero se dokaže, da se požarna varnost objekta zaradi te montaže ne bo zmanjšala. Presojo požarne varnosti za požarno manj zahteven objekt izdelata pooblaščen inženir s področja elektrotehnike ali pooblaščen inženir s področja požarne varnosti, za požarno zahteven objekt pa pooblaščen inženir s področja požarne varnosti,
- pri montaži na, v ali ob objekt se pred začetkom del izdelata presoja, iz katere izhaja, da sta zaščita pred delovanjem strele in zagotovitev varnosti nizkonapetostnih električnih inštalacij in naprav v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito pred delovanjem strele in zahteve za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah. Presojo zaščite pred strelami in ustreznosti nizkonapetostnih električnih inštalacij izdelata pooblaščen inženir s področja elektrotehnike,
- pri montaži manjše VPN z rotirajočimi deli na ali ob objekt na zemljišču, ki leži na območju, ki se v skladu s predpisi s področja varstva okolja razvršča v območje II. ali III. stopnje varstva pred hrupom, se pred začetkom del izdelata presoja zagotovljenih tehničnih in konstrukcijskih ukrepov za varstvo pred hrupom (zlasti ukrepi za zmanjševanje emisij hrupa in preprečevanje širjenja hrupa), s katero se dokaže, da bo obratovanje te naprave izpolnjevalo pogoje, ki so v predpisih s področja varstva okolja določeni za nov vir hrupa. Presojo zaščite pred hrupom izdelata oseba, ki v skladu s predpisi s področja varstva okolja izpolnjuje pogoje za pooblaščenega izvajalca ocenjevanja hrupa,
- pri montaži ob objekt, ki leži na zemljišču na območju, ki je s posebnimi predpisi opredeljeno kot varovalni pas ali varovano območje ali, ki leži na vodnem ali priobalnem zemljišču v skladu s predpisi o vodah, je pridobljeno mnenje oziroma soglasje pristojnega mnenjedajalca o sprejemljivosti nameravane montaže z vidika njegovih pristojnosti. Preveritev morebitnega obstoja varovanja izvede investitor ali tretja oseba,
- investitor v manjšo VPN za objekt ali zemljišče, na katerem namerava montirati manjšo VPN, ima pridobljeno pravico graditi v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov. Če se montaža izvaja ob objektu in je skrajna točka, ki jo naprava lahko doseže, oddaljena manj kot 1,5 metra od meje sosednjih zemljišč, mora imeti investitor soglasje lastnikov sosednjih zemljišč,

2. Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22)

3. Graditev. Ministrstvo za naravne vire in prostor, 2025 (Dostopno na: <https://www.gov.si/teme/graditev/>).

4. Uredba o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20, 121/21 – ZSROVE, 132/23 in 102/24 – ZSROVE-B).

- VPN se lahko montira z nosilnim drogom na ali ob objekt. Drog je lahko montiran na temelj, največja višina, ki jo naprava lahko doseže, ne sme presegati 10 metrov, pri montaži na objekt pa tudi ne polovice višine objekta.

2.1.3 VPN, ki se ne uvršča med samooskrbne ali med manjše VPN

V kolikor se investitor odloči za gradnjo nove VPN, pa ta ne ustreza primeroma iz poglavij 2.1.1 in 2.1.2 (ne gre za vgradnjo nove VPN na, v ali ob objekt), torej se ne uvršča med manjše VPN ali med VPN za samooskrbo, se mora za tako gradnjo pridobiti GD, prijaviti začetek gradnje in pridobiti uporabno dovoljenje (v nadaljevanju: UD).

Če se investitor odloči za postavitve nove samostojno stoječe VPN in se gradi nov objekt s klasifikacijo CC-SI 23021⁵ Elektrarne in drugi energetski objekti⁶ (npr. na travnik, na opuščeno območje kamnoloma ipd.) se takšen objekt razvršča med:

- **zahtevne objekte:** velja za elektrarne z električno močjo na pragu nad 5 MW.

Gradnja teh objektov se lahko prične po pridobitvi GD in prijavi začetka gradnje. Po končani gradnji je treba pridobiti UD.

Za uvrščanje večjih VPN v prostor je kar nekaj posebnosti oz. dodatnih korakov v postopku izvedbe priključitve in obratovanja VPN, ki so podrobneje opisani v poglavju 2.2 Postopki za umestitev, izgradnjo, priključitev na omrežje in obratovanje nove VPN.

VPN NA KOPNEM, KI NE SPADA MED MANJŠE VPN (skladno z Uredbo o MN iz OVE in SPTE) ALI VPN za SO (skladno z Uredbo o SO)	
Moč	2,15 MW
Življenjska doba	20 let
Investicija (okvirni stroški)	1.400 €/kW
Emisije (tCO ₂ [ekv]/GWh)	10
Smiselni investitorji	Gospodarski subjekti

PREGLEDNICA 1
Primer VPN na kopnem, ki se ne uvršča med samooskrbne ali med manjše VPN - ključne značilnosti.

2.2 POSTOPKI ZA UMESTITEV, IZGRADNJO, PRIKLJUČITEV NA OMREŽJE IN OBRATOVANJE NOVE VPN

Postopki investicije se glede na posamezne dejavnike (pravnoorganizacijski status investitorja, vrsta VPN, moč naprave itd.) med seboj nekoliko razlikujejo, zato se je pred začetkom investicije smiselno o vseh korakih izvedbe investicije pogovoriti s strokovnjaki in se obrniti na uradne osebe v zvezi s posameznimi postopki.

V osnovi pa postopki umestitve, izgradnje, priključitve na omrežje in obratovanje VPN zajemajo spodaj naštet korake.

Če ima investitor pravni status osebe javnega prava, je za izvedbo investicije obvezna priprava investicijske dokumentacije, kar za manjše investicije vključuje dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP), za večje pa tudi investicijski program (IP)⁷.

Skladno z gradbeno in energetsko zakonodajo je glede na namen gradnje potrebna izdelava projektne dokumentacije, ki vključuje projektno dokumentacijo za pridobitev projektnih in drugih pogojev (DPP), glede značilnosti pa je lahko zahtevana tudi dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD), za izvedbo gradnje (PZI) in po zaključku gradnje projekt izvedenih del (PID).

Stroški za izdelavo projektne in investicijske dokumentacije za izvedbo investicije se praviloma razlikujejo, lahko pa znašajo od 3 % pa tudi do 8 % vrednosti celotnih stroškov investicije oziroma lahko tudi več, odvisno od vrste in velikosti investicije⁸.

2.2.1 Koraki pri odločanju o gradnji in umestitvi VPN v prostor

V nadaljevanju so predstavljeni koraki pri odločanju o gradnji in umestitvi VPN v prostor. Spodnja preglednica sintezno prikazuje relevantne postopke za posamezen tip VPN.

V primerih, ko gre za umeščanje na prednostna območja (vključno z območji za pospešeno uvajanje OVE), ZUNPEOVE uvaja določene posebnosti v okviru postopkov, ki so prav tako opisane v poglavjih v nadaljevanju gradiva.

8. Cene projektantskih storitev se na podlagi zakonodaje Evropske unije oblikujejo tržno. Poenostavljena merila za vrednotenje projektantskih storitev so kot primer dostopna na sledeči povezavi: <https://zaps.si/wp-content/uploads/2021/10/ZAPS-cenik-popravki-2017.pdf>

5. Tehnična smernica TSG-V-006:2022; Razvrščanje objektov, dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Graditev/TSG-V-006_2022_razvrscanje_objektov.pdf

6. Skladno z Uredbo o razvrščanju objektov – Priloga 1 (Uradni list RS, št. 96/22)

7. Navedeno ni potrebno za druge investitorje, ki nimajo statusa osebe javnega prava.

9. Mednje se npr. uvrščajo: vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, kulturnovarstveno soglasje, naravovarstveno soglasje, mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca, če je gradnja v varovalnem pasu: cestne infrastr. /gospodarske javne železniške infrastr. /gospodarske javne plinovodne infrastr. / elektroenergetske infrastr. / gospodarske javne vodovodne infrastr. / gospodarske javne kanalizacijske infrastr. / gospodarske javne vročevodne infrastr. / gospodarske javne elektronsko komunikacijske infrastr., mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca za gradnjo z vidika varovanja letališč / z vidika varovanja žižnic, mnenje in soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje na območjih meja rudniškega prostora, mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v kmetijska zemljišča, mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor. V kolikor je poseg načrtovan na območjih za pospešeno uvajanje OVE, ZUNPEOVE uvaja določene posebnosti, ki jih je treba upoštevati. Za posege iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE, ki se načrtujejo teh območjih in za katere je skladno s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, obvezna predhodna presoja ali PVO, je pristojni mnenjedajalec k projektni dokumentaciji v postopku pridobitve GD ali CD glede emisij v tla, vode, zraka, hrupa, svetlobnega onesnaževanja, elektromagnetnega sevanja, vibracij, podnebnih sprememb in ravnanja z odpadki, tudi ministrstvo, pristojno za okolje.

10. V kolikor je poseg načrtovan na območjih za pospešeno uvajanje OVE, ZUNPEOVE uvaja določene posebnosti v okviru PP in PVO, ki jih je treba upoštevati.

11. PVO se izvaja v kolikor je to bilo ugotovljeno v PP.

12. CD v primeru združenega ali delno združenega postopka oziroma integralno GD.

13. Proizvajalci, ki ne bodo vstopili v podporno shemo in proizvajalci, ki bodo prejeli podporo za proizvedeno EE v obliki OP sklenejo **pogodbo o prodaji z enim od dobaviteljem**; proizvajalci, ki bodo vstopili v podporno shemo z vrsto podpore OP sklenejo **pogodbo o zagotavljanju podpore kot obratovalno podporo EE**, proizvajalci, ki bodo prejeli podporo za proizvedeno EE v obliki ZO sklenejo **Eko pogodbo** s Centrom za podpore ali **pogodbo o zagotavljanju podpore kot zagotovljen odkup EE proizvedene iz OVE** v primeru vstopa v podporno shemo; proizvajalci s PN za SO sklenejo pogodbo o samooskrbi z izbranim dobaviteljem.

14. Veljavna deklaracija za PN je pogoj za prejemanje podpore za proizvedeno EE in izdajo potrdil o izvoru.

15. Korak ni obvezen za obratovanje, izvede se le v primeru če se investor odloči za vstop v podporno shemo proizvodnje EE iz OVE in SPTE.

RELEVANTNI POSTOPKI ZA ZAČETEK OBRATOVANJA		VPN ZA INDIVIDUALNO SO na kopnem (skladno z Uredbo o SO)	MANJŠA VPN na kopnem/ SKUPNOSTNA VPN (skladno z Uredbo o MN iz OVE in SPTE ali Uredbo o SO)	VPN NA KOPNEM, KI NE SPADA MED MANJŠE VPN skladno z Uredbo o MN iz OVE in SPTE ali VPN za SO skladno z Uredbo o SO			
		Max nazivna moč VPN do 80 % priključne moči odjemnega mesta, postavitve VPN na/v/ob obstoječi objekt, namenjene delovanju objekta (vzdrževalna dela)	Postavitev VPN max nazivne moči 50 kW na/v/ob obstoječi objekt, lahko tudi za celotno ali delno pokrivanje potreb po EE v skupnostno SO vključenih odjemalcev	Postavitev VPN izven objekta, namenjene delovanju objekta (SO) oz. VPN s skupno električno močjo < 15 MW	Postavitev VPN izven objekta, namenjena delovanju objekta (SO) oz. VPN s skupno el. močjo ≥ 15 MW, ki se nahaja na območju, varovanem po predpisih o ohranjanju narave ali z oddaljenostjo ≤ 1 km od stavb z varovanimi prostori)		Postavitev VPN izven objekta, namenjena delovanju objekta (SO) oz. VPN s skupno el. močjo ≥ 30 MW
					(v PP se ugotovi, da ni potrebna)	(v PP se ugotovi, da je PVO potrebna)	
Upravni in drugi postopki	Izhodiščni podatki investitorja v VPN in pridobitev LI	X	X	X	X	X	X
	Mnenje o možnostih vključitve načrtovane VPN na javno elektrodistribucijsko omrežje in analiza primernosti lokacije	X (ni potrebno za otočne VPN)	X (ni potrebno za otočne VPN)	X (ni potrebno za otočne VPN)	X (ni potrebno za otočne VPN)	X (ni potrebno za otočne VPN)	X (ni potrebno za otočne VPN)
	DPP, študija izvedljivosti ter odločitev o gradnji	O	X	X	X	X	X
	Pridobitev projektnih pogojev pred pričetkom gradnje, rekonstrukcije ali priklopa objekta na distribucijsko omrežje	X	X	X	X	X	X
	Pridobitev projektnih pogojev z vidika vseh drugih mnenjedajalcev (v kolikor je to potrebno in relevantno)	X	X	X	X	X	X
	Pridobitev SZP na distribucijsko omrežje	X (SZP za SO)	X	X	X	X	X
	DGD	O	O	X	X	X	X
	Pridobitev mnenja ali soglasja s strani mnenjedajalca o sprejemljivosti nameravanega posega (v kolikor je to potrebno in relevantno) ⁹	X	X	X	X	X	X
	Pridobitev mnenj in izdelava presoj ter izpolnjevanje pogojev za montažo in priključitev manjših VPN (priloga Uredba o MN iz OVE in SPTE) pp ¹⁰		X				
	PVO ¹⁰ (Izvedba PVO in presoje sprejemljivosti posega na varovana območja, v kolikor gre hkrati tudi za poseg na varovana območja ter pridobitev OVS)				X	X ¹¹	X
	Pridobitev Soglasja k projektnim rešitvam			X	X	X	X
	Energetsko dovoljenje			X (če ima VPN nazivno moč > 10 MW)	X	X	X
	GD ¹²			X	X	X	X
	PZI in prijava začetka gradnje			X	X	X	X
	Sklenitev Pogodbe o izgradnji priključka ter gradnja VPN in priključka		X	X	X	X	X
	Izvedba meritev in preizkus delovanja	X (meritve)	X	X	X	X	X
	PID			X	X	X	X
	Pogodba o samooskrbi z izbranim dobaviteljem ali Pogodba o prodaji in odkupu EE ¹³	X (Pogodba o SO)	X	X	X	X	X
	Vloga za priključitev in uporabo distribucijskega sistema	X	X	X	X	X	X
	Prevzem in priklop merilnega mesta	X	X	X	X	X	X
Postopki programov podpore	Pogodba o uporabi sistema za proizvodnjo ali Pogodba o uporabi sistema za samooskrbo	X	X	X	X	X	X
	Tehnični pregled			X	X	X	X
	UD			X	X	X	X
	Deklaracija za VPN ¹⁴	O (38.čl ZSROVE)	O	O	O	O	O
	Pridobitev Pol – odprtje računa proizvajalca		O	O	O	O	O
	Pridobitev odločbe o dodelitvi podpore ¹⁵		O	O	O	O	O
	Sklepanje pogodbe o zagotavljanju podpore ¹⁵		O	O	O	O	O
	Pridobitev odločbe o odmeri nadomestila za občino ¹⁶			O (če ima VPN nazivno moč > 1 MW)	O	O	O
	Investitorjeva obveznost plačila nadomestila za izrabo prostora za VPN občini ¹⁷		X (razen fizične osebe – 4. čl. Uredba o nadomestilu za izrabo prostora za VPN)	X (razen za SO)	X	X	X

PREGLEDNICA 2
Pregled postopkov umeščanja in priključitve za posamezen tip VPN.

Legenda	
X	Obvezno
O	Predlagano oz. priporočeno

2.2.1.1 Izhodiščni podatki o lokaciji ter primernost lokacije

Investicija v VPN praviloma izhaja iz izhodišč na strani investitorja, ki jih je, v kolikor je to smiselno, strokovno pisno dokumentirati tudi v projektni nalogi. Izhodišča so v osnovi odvisna od vrste in velikosti investicije. Sprva je treba opredeliti vsaj lokacijo investicije (ki vpliva na več dejavnikov, zato je že v zgodnji fazi smiselno določiti lokacijo oziroma parcelne številke, na katerih je investicija predvidena), potrebe po EE na sami lokaciji (obvezno, kadar gre za SO), velikostni razred investicije (v nazivni moči VPN v kW) in pravni status investitorja (za določanje možnosti morebitnega pridobivanja podpor, subvencij in davčnega vidika). Predvsem pa je potrebno preveriti možnosti priključitve na javno elektroenergetsko omrežje (če gre za neposredno priključitev na distribucijski ali prenosni del).

Za načrtovanje lokacije umeščenja VPN je bistven izbor same lokacije (ključni dejavniki so hitrost vetra, klimatski pogoji na območju, bližina elektrodistribucijskega omrežja ipd.). Smiselno je, da se že pred začetkom izvajanja investicije, investitor pozanima in opravi pregled vetrovnih razmer na območju na podlagi podatkov najbližje vremenske postaje ali pa uporabi vetrne karte za oceno vetrnega potenciala in oceno hitrosti vetra na določeni lokaciji. Navedeni podatki služijo le kot usmeritev, saj geografskih ovir in natančne porazdelitve hitrosti in smeri vetra na določeni lokaciji na tak način ni mogoče natančno prikazati. Zaradi tega je priporočljivo izvajati meritve hitrosti in smeri vetra na lokaciji na višini načrtovanega sistema. Za opravljanje meritev je možno najeti podjetje, ki se strokovno ukvarja s tem področjem. To beleži podatke vsaj 12 mesecev, da natančno ugotovi hitrosti in smeri vetra oziroma vetrovne razmere (vetrni potencial) na izbranem območju.

Pomembno je razmisliti tudi o tehnologiji načrtovane VPN (vertikalna, vodoravna). Odločilni dejavnik pri izbiri sistema je krivulja moči glede na hitrost vetra.

2.2.1.1.1 Lokacijska informacija

Prvi korak investitorja pri umestitvi objekta v prostor je pregled prostorskega akta oz. pridobitev lokacijske informacije (v nadaljevanju: LI). LI investitorja nameravane gradnje seznani s prostorskimi in ostalimi pravnimi režimi v prostoru, ki jih je treba upoštevati pri načrtovanju nameravane gradnje (območja varovanja, varstveni režimi, omejitve, merila in pogoji za graditev objekta). Vlogo za izdajo LI se vloži na občini (tudi v elektronski obliki), na območju katere se zemljišče nahaja. Razširjeno LI pridobite v nekaj dneh (odvisno od vsake posamezne občine) za 35 EUR plačila upravne takse. Vloga je v elektronski obliki dostopna na spletni strani eUprave¹⁸.

2.2.1.1.2 Pridobitev mnenja o možnosti vključitve VPN na javno elektrodistribucijsko omrežje in analiza primernosti lokacije

Preden investitor sprejme odločitev o gradnji, je smiselno, da od pristojnega operaterja kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja ELES oziroma krajevno pristojnega elektrodistribucijskega operaterja, čimprej pridobi informacijo o možnosti vključitve načrtovane VPN na javno elektrodistribucijsko omrežje. Pridobitev informacije je smiselna tako za večje VPN, kot tudi za VPN za SO, zaradi vse bolj obremenjenega elektroenergetskega omrežja v Sloveniji. Postopek priključevanja se prične z oddajo spletne vloge¹⁹. Izdana informacija o možnosti priključitve VPN na distribucijsko omrežje je aktualna na dan izdaje. V njej je navedena največja priključna moč VPN, ki jo je še mogoče priključiti na obstoječe distribucijsko omrežje oziroma informacija o tem, kateri del omrežja je treba ojačiti (dograditi), da bo vključitev VPN z zaproseno priključno močjo mogoča. Z izdajo informacije se ne »rezervira« priključne moči za vključitev VPN na distribucijsko omrežje. Zagotovilo za vključitev VPN na distribucijsko omrežje se pridobi s soglasjem za priključitev (v nadaljevanju:

16. Več podrobnosti v poglavju 2.2.2.12 Enkratno nadomestilo za občino za spodbujanje uvajanja VPN.

17. Več podrobnosti v poglavju 2.2.2.13 Nadomestilo za izrabo prostora za VPN.

18. Postopek pridobitve lokacijske informacije (LI) je dostopen na strani eUprava – lokacijska informacija

19. Primer spletne vloge za pridobitev informacije o možnosti priključitve proizvodne naprave je za elektrodistribucijsko podjetje Elektro Ljubljano dostopen na sledeči povezavi <https://mf.elektro-ljubljana.si/app/#/public/5a0edc229d5d72ef00ad3c22/641d6e129b0c6e9f1b3433cd>

SZP), za katerega se zaprosi z Enotno vlogo pri krajevno pristojnem elektrodistribucijskem podjetju (vlogo se lahko odda tudi preko spleta)²⁰.

Distributer na podlagi vložene **enotne vloge** opravi analizo o možnosti priključitve in vlagatelja obvesti o pogojih in morebitnih tehničnih rešitvah. Enotna vloga lahko vključuje vlogo za izdajo:

- projektnih pogojev (obvezno za objekt, ki bo lociran v varovalnem pasu energetske infrastrukture),
- soglasja za priključitev za odjemalca EE in za objekt, za katerega se pridobiva GD,
- mnenja k projektu ali soglasja h gradnji (za objekt, ki ne bo priključen na distribucijsko omrežje EE),
- soglasja za priključitev proizvodne naprave EE/naprave za individualno samooskrbo/naprave za skupnostno samooskrbo,
- soglasja za priključitev/pogojev priključitve v interno omrežje/za hranilnik EE,
- soglasja za priključitev/pogojev priključitve v interno omrežje/za polnilnico električnih vozil.

Obrazec Enotna vloga je objavljena na spletni strani ELES oziroma spletnih straneh elektrodistribucijskih operaterjev²¹.

2.2.1.2 Sprejem in spremembe prostorskih aktov

Vsa dela, ki se nanašajo na umeščanje, gradnjo ali vgradnjo nove VPN, se ne smejo izvajati v nasprotju s prostorskim aktom, ki velja na območju predvidenega posega.

Pri umeščanju **večjih VPN v prostor je kar nekaj posebnosti oziroma dodatnih korakov v postopku umeščanja, gradnje, izvedbe priključitve in obratovanja PN.**

Pri določenih (običajno večjih) VPN je namreč treba pred umestitvijo v prostor sprejeti ustrezne prostorske izvedbene akte (v nadaljevanju: PIA). **PIA** so DPN, uredba o najustrežnejši varianti, državni prostorski ureditveni načrt, OPN, OPPN, odlok o urejenosti naselij in krajine in sklep o lokacijski preveritvi. PIA so splošni pravni akti in so, razen uredbe o najustrežnejši varianti, podlaga za graditev objektov v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ter za dovoljevanje in izvajanje ne gradbenih posegov. Uredba o najustrežnejši varianti je podlaga za podrobnejše načrtovanje in izdajo **celovitega dovoljenja** ter sprejetje uredbe o državnem prostorskem ureditvenem načrtu (50. člen ZUreP-3²²).

2.2.1.2.1 Razmerja in uporaba prostorskih aktov ter razmejitev prostorskih ureditev

Prostorski akt se pripravi po postopku, ki ga določa ZUreP-3. PIA se spremeni in dopolni v skladu s postopkom, ki je določen za njegovo pripravo, razen če navedeni zakon ne določa drugače (51. člen ZUreP-3). Prostorski akti so medsebojno usklajeni, pri čemer se upoštevata njihova hierarhija in pravna narava.

Za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena je pristojna občina, na območju katere leži načrtovana prostorska ureditev. Za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena pa je pristojna država (53. člen ZUreP-3). Prostorske ureditve državnega pomena so na področju energetske infrastrukture, med drugim **VPN z nazivno električno močjo najmanj 10 MW**. Prostorske ureditve lokalnega pomena so, med drugim prostorske ureditve: neposredno namenjene opravljanju občinskih gospodarskih javnih služb, neposredno namenjene opravljanju lokalnih in državnih negospodarskih javnih služb, namenjene opravljanju gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, občinskega grajenega javnega dobra, druge prostorske ureditve, ki niso prostorske ureditve državnega pomena.

20. Enotno vlogo za elektrodistribucijsko podjetje Elektro Ljubljano lahko oddate preko spleta na sledeči povezavi <https://www.elektro-ljubljana.si/Enotna-vloga>.

21. Obrazci, vključno z vlogo za priključitev in uporabo distribucijskega sistema je dostopna na spletni strani [ELES – obrazci](#).

22. Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24, 25/25 – odl. US in 75/25)

2.2.1.2.2 Državno prostorsko načrtovanje

Državno prostorsko načrtovanje poteka s sledečimi postopki (82. člen ZUreP-3):

- umeščanje in načrtovanje prostorske ureditve državnega pomena, ki se zaključi s sprejetjem **državnega prostorskega načrta (DPN) (postopek DPN)**,
- umeščanje, ki se zaključi s sprejetjem **uredbe o najustreznejši varianti**, ter podrobnejše načrtovanje in dovoljevanje prostorske ureditve državnega pomena, ki se zaključi z izdajo **celovitega dovoljenja** in sprejetjem **uredbe o državnem prostorskem ureditvenem načrtu (združen postopek)**,
- podrobnejše načrtovanje in dovoljevanje prostorske ureditve državnega pomena, ki se zaključi z izdajo **celovitega dovoljenja** in sprejetjem **uredbe o državnem prostorskem ureditvenem načrtu (delni združen postopek)**.

Združen postopek ali delni združen postopek se izvede, **če je znan investitor**, ki namerava pridobiti eno celovito dovoljenje. Ne glede na to, se ta postopka lahko izvedeta tudi, če name-rava investitor pridobiti več celovitih dovoljenj, če gre za funkcionalno zaključeno celoto. V postopkih državnega prostorskega načrtovanja se izvedejo le dejanja in sprejmejo odločitve, ki v postopkih priprave regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije še niso bile izvedene ali sprejete smiselno tako, kot jih določa ta zakon za državno prostorsko načrtovanje. Če je bila najustreznejša varianta v postopku priprave regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije že izbrana, se lahko za tako varianto neposredno pripravi DPN. Če je taka varianta iz regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije, podlaga za izvedbo združenega postopka ali delnega združenega postopka, vlada pred izvedbo teh postopkov za to varianto sprejme uredbo o najustreznejši varianti ob smiselni uporabi petega odstavka 98. člena ZUreP-3 (82. člen ZUreP-3).

DPN določi načrtovano prostorsko ureditev, območje DPN, prostorske izvedbene pogoje (v nadaljevanju: PIP) za graditev in izvedbo drugih posegov v tem območju in usmeritve za določitev namenske rabe prostora v občinskih PIA. DPN določi tudi PIA občin, na katere neposredno vpliva ta uredba. V **uredbi o najustreznejši varianti** se določi zasnova načrto-vane prostorske ureditve, okvirno območje in usmeritve za nadaljnje načrtovanje prostorske ureditve. Določijo se lahko tudi omejitve in dopustni posegi v tem območju, če so potrebni, ter PIA občin, na katere neposredno vpliva s tem. S **celovitim dovoljenjem** se dovoli gradnja načrtovanih prostorskih ureditev. Če je treba v **združenem postopku ali delnem združenem postopku izvesti tudi PVO**, se s celovitim dovoljenjem odloči tudi o **ustreznosti vplivov posega na okolje**. **Državni prostorski ureditveni načrt** določi varovano območje prostorske ureditve državnega pomena, za katero je izdano **celovito dovoljenje**, usmeritve za določitev namenske rabe prostora v občinskih PIA in PIP za urejanje te prostorske ureditve državnega pomena oziroma za izvedbo drugih posegov v prostor v tem območju. Državni prostorski ure-ditveni načrt določi tudi PIA občin, na katere ta uredba neposredno vpliva (83. člen ZUreP-3).

Za DPN in uredbo o najustreznejši varianti se izvede **CPVO**. Obseg in vsebina okoljskega poročila se prilagodiata načrtovanim prostorskim ureditvam. Ne glede na to pa CPVO v po-stopku DPN ali združenem postopku ni treba izvesti, če pripravljavec o tem pridobi mnenje ministrstva, pristojnega za CPVO (84. člen ZUreP-3).

Postopek DPN	Združen postopek	Delni združen postopek (1. in 2. alineja 1. odst. 110. člena)	Delni združen postopek (3. in 4. alineja 1. odst. 110. člena)
POBUDA (resorni minister)	POBUDA (resorni minister)	* Že sprejeta uredba o najustreznejši varianti ali že sprejet DPN (manjše spremembe projekta glede na DPN)	* Lokacijsko določena v zakonu, razvojnem do-kumentu države ali razširitev/dograditev PUDP določena v razvojnem dokumentu države
SKLEP O PRIPRAVI (vlada)	SKLEP O PRIPRAVI (vlada)		POBUDA (investitor ali resorni minister)
ŠTUDIJA VARIANT, OKOLJSKO POROČILO IN PREDLOG NAJUSTREZNEJŠE VARIANTE	ŠTUDIJA VARIANT, OKOLJSKO POROČILO IN PREDLOG NAJUSTREZNEJŠE VARIANTE	POBUDA (investitor ali resorni minister)	UREDBA O NAJUSTRZNEJŠI VARIANTI
DPN	UREDBA O NAJUSTRZNEJŠI VARIANTI	SKLEP O PRIPRAVI (minister)	SKLEP O PRIPRAVI (minister)
DOKUMENTACIJA (DGD, PVO)	DOKUMENTACIJA (DGD, DPUN, PVO)	DOKUMENTACIJA (DGD, DPUN, PVO)	DOKUMENTACIJA (DGD, DPUN, PVO)
VLOGA ZA INTEGRALNO/ GRADBENO DOVOLJENJE	VLOGA ZA CELOVITO DOVOLJENJE	VLOGA ZA CELOVITO DOVOLJENJE	VLOGA ZA CELOVITO DOVOLJENJE
IZDAJA INTEGRALNEGA/ GRADBENEGA DOVOLJENJA	IZDAJA CELOVITEGA DOVOLJENJA IN SPREJEM DPUN	IZDAJA CELOVITEGA DOVOLJENJA IN SPREJEM DPUN	IZDAJA CELOVITEGA DOVOLJENJA IN SPREJEM DPUN

LEGENDA:

	ZUreP-3
	GZ

SLIKA 1

Postopki državnega prostorskega načrtovanja po ZUreP-3²³.

2.2.1.2.3 Občinsko prostorsko načrtovanje

Z **občinskim prostorskim načrtom** (v nadaljevanju: **OPN**) se načrtujejo prostorske ure-ditve lokalnega pomena in določajo namenska raba prostora in PIP za umestitev načrtovanih posegov v prostor. OPN je torej podlaga za izdajo GD v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, in določa pogoje za druge posege v prostor, razen na območjih, kjer je z OPN predvidena izdelava **občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN)**. **Za OPN se izvede CPVO**. Ne glede na navedeno, CPVO ni treba izvesti v postopku priprave sprememb in dopolnitev OPN, če občina o tem pridobi mnenje ministrstva, pristojnega za CPVO (118. člen ZUreP-3).

Občinski podrobni prostorski načrt (v nadaljevanju: **OPPN**) je prostorski akt, s katerim se podrobneje načrtuje prostorske ureditve. OPPN se pripravi za območja, za katera je z OPN predvidena njegova priprava, lahko pa tudi v območjih, kjer z OPN ni predviden, če se za to pokaže potreba ali pobuda po tem, ko je bil sprejet OPN. Občina lahko z OPPN spremeni na delu ali celotnem območju urejanja tudi namensko rabo prostora in PIP brez poprejšnje spremembe OPN, če izpolnjuje pogoje, kot jih določa zakon. **Za OPPN se CPVO ne izvede**. Občina vedno pridobi mnenje ZVRSN, o verjetno pomembnih vplivih na varovana območja in o obveznosti izvedbe presoje sprejemljivosti na varovana območja. ZVRSN izda mnenje v 30 dneh od prejema zaprosila. To mnenje je zavezujoče in se skupaj s sklepom o pripravi OPPN objavi v prostorskem informacijskem sistemu. **Ne glede na navedeno, občina izvede CPVO za OPPN**, če: če je treba izvesti presojo sprejemljivosti na varovana območja, če je treba izvesti presojo na svetovno kulturno dediščino v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine; ki se pripravlja na podlagi občinskih prostorskih strateških aktov, sprejetih na podlagi ZUN in Zakona o urejanju prostora (ZUreP), s spremembo namenske rabe prostora na podlagi 130., 131. ali 131.a člena ZUreP-3, če gre za spremembo območja osnovne namenske rabe prostora, ali v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kmetijskih zemljišč. Prav tako se v postopku priprave OPPN izvede CPVO, če občina presodi, da se z OPPN načrtujejo prostorske ureditve, ki niso

23. MNVP. (20. 3. 2024). Postopki državnega prostorskega načrtovanja po ZUreP-3. Dostopno na: <https://pis.eprstor.gov.si/pis/urejanje-prostora/prostorski-izvedbeni-akti/drzavno-prostorsko-nacrtovanje>

bile celovito presojane že pri pripravi OPN, in gre za take ureditve: ki bi bile poseg v okolje, za katerega je treba izvesti PVO, v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja ali ki bi lahko pomembneje vplivale na okolje (128. člen ZUreP-3).

Za načrtovanje prostorskih ureditev, namenjenih za postavitev in delovanje PN za izkoriščanje OVE vključno z objekti in napravami energetske infrastrukture, ki so potrebne za povezavo PN z distribucijskim sistemom ali z napravami za shranjevanje energije, se lahko sprejme OPPN, s katerim se lahko spremeni tudi namenska raba prostora, določena z OPN. Prostorske ureditve in sprememba namenske rabe prostora, se lahko načrtujejo z OPPN, če: so v skladu z LEK, so v skladu z javnim interesom in cilji prostorskega razvoja občine, niso v nasprotju z usmeritvami iz Strategije, akcijskega programa za izvajanje Strategije, RPN oziroma OPN, niso v nasprotju s pravnimi režimi in sprejetimi državnimi prostorskimi izvedbenimi akti. Za načrtovanje prostorskih ureditev se prednostno uporabijo razvrednotena območja. Če se umestitev PN za izkoriščanje OVE načrtuje zunaj ureditvenih območij naselij mora biti za OPPN kot obvezna strokovna podlaga izdelana krajinska zasnova (131. člen ZUreP-3).

Sočasno s postopkom priprave ciljne spremembe OPN, postopkom OPPN ali lokacijske preveritve se lahko z mnenjedajalci obravnava in uskladi tudi DGD, izdelana v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, če se ne spreminja osnovna namenska raba prostora, ne gre za poseg za katerega je treba izvesti PP oziroma PVO in pridobiti OVS v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja oziroma izdajo integralnega GD in občina presodi, da je sočasna obravnavna primerna z vidika urejanja prostora v občini. Sočasna obravnavna se izvede na pobudo investitorja, ki zagotovi osnutek PIA in DGD. Pobuda z osnutkom PIA in DGD se vloži pri občini, v kateri je nepremičnina (142.a in 142.b člen ZUreP-3).

2.2.1.3 Posebnosti umeščanja VPN v prostor

2.2.1.3.1 Spremljajoča energetska dejavnost VPN

Z uvedbo 42. člena ZUNPEOVE je možno postavljati VPN kot spremljajočo dejavnost na območjih kmetijskih zemljišč, območjih gozdnih zemljišč oziroma gozdov, območjih voda, območjih mineralnih surovin in območjih odlagališč, ki:

- ne otežuje realizacije posegov v prostor in opravljanja ali razvojnih možnosti osnovne dejavnosti na območjih namenske rabe prostora,
- omogoča, da zemljišče in objekti hkrati služijo osnovnemu namenu in spremljajoči energetske dejavnosti,
- je dopustna v skladu s tem zakonom, z zakonom, ki ureja prostor, s področnimi zakoni iz VI. poglavja ZUNPEOVE (obravnavani v nadaljevanju) ali z drugimi zakoni.

2.2.1.3.2 Postavitev VPN na vodovarstvenih območjih

48. člen ZUNPEOVE (uvaja nov 76. a člen ZV-1) določa, da se lahko VPN (in tudi naprave za shranjevanje energije ob izvedenih zaščitnih ukrepih do onesnaževanja zaradi vzpostavitev tehnologij shranjevanja EE) postavijo na vodovarstvenih območjih (v nadaljevanju: VVO), na katerih se izvaja varovanje z blažjim vodovarstvenim režimom, pod pogoji, določenimi v vodnem soglasju in, če se med izvajanjem gradbenih in drugih del ob postavitvi naprave, zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se preprečujejo negativni vplivi na vodni režim ter stanje površinskih in podzemnih voda (1. odstavek 76.a člena ZV-1).

Na VVO se lahko postavi naprava za shranjevanje energije (v nadaljevanju: HEE), če se izvedejo zaščitni ukrepi za preprečitev onesnaženja okolja, do katerega bi lahko prišlo zaradi njene postavitve ali delovanja, glede na uporabljeno tehnologijo (2. odstavek 76.a člena ZV-1).

VPN, ki so postavljene na VVO, je dovoljeno čistiti samo z vodo (3. odstavek 76.a člena ZV-1).

Minister, pristojen za vode, v soglasju z ministrom, pristojnim za energijo, lahko predpiše dodatne tehnične pogoje za postavitev in delovanje VPN na VVO, ki so potrebni zaradi varovanja količinskega in kakovostnega stanja vodnega telesa, namenjenega za javno oskrbo s pitno vodo (4. odstavek 76.a člena ZV-1).

2.2.1.3.3 Postavitev VPN v območju rudniških prostorov

51. in 52. člen ZUNPEOVE posegata tudi v Zakon o rudarstvu (ZRud-1). V območju rudniškega prostora oziroma preko njega se smejo graditi javne ceste, prekopi ter druge prometne poti, električni vodi visoke napetosti ter drugi objekti in naprave, ki niso namenjene izvajanju rudarskih del, vendar samo, če se zagotovijo in določijo varnostni ukrepi in določijo varnostni stebri, s katerimi ne bo ogroženo življenje in premoženje. Priključki na naprave iz prejšnjega stavka lahko potekajo tudi prek pristopnih zemljišč. Pod enakimi pogoji je na površinskih kopih dovoljeno postaviti tudi VPN (1.odstavek 93. člena ZRud-1). V delu pridobivalnega prostora se lahko pod pogoji iz prejšnjega stavka in v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, izjemoma dopusti tudi izvajanje dejavnosti, ki niso namenjene izvajanju rudarskih del, kot je med drugim tudi proizvodnja ter prenos in distribucija EE (2. odstavek 93. člena ZRud-1).

Preden se izdela investicijski program za VPN oziroma se sprejme odločitev za izvajanje dejavnosti iz prejšnjega odstavka, mora investitor oziroma nosilec dejavnosti zahtevati od nosilca rudarske pravice za izkoriščanje mnenje o tem, katera smer in lega oziroma površina, na katerih se naj bi izvajale dejavnosti, v območju rudniškega prostora, bi bila najprimernejša za postavitev VPN. Nosilec rudarske pravice za izkoriščanje mora mnenje podati najpozneje v 30 dneh od prejema zahteve, sicer se šteje, da sta predlagana smer in lega objektov in naprav ustrezna (3. odstavek 93. člena ZRud-1, 52. člen ZUNPEOVE).

Pred začetkom gradnje ali postavitve VPN ali izvajanja dejavnosti v območju rudniškega prostora oziroma preko njega, morata investitor gradnje oziroma nosilec dejavnosti in nosilec rudarske pravice za izkoriščanje skleniti pisni dogovor o razmejitvi odgovornosti (4. odstavek 93. člena ZRud-1). Za gradnjo VPN, za katere je v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov potrebno GD, in se nahajajo v mejah rudniškega prostora, je potrebno pred izdajo GD pridobiti soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje. Gradnje enostavnega objekta, za katerega ni predpisano GD in opravljanje dejavnosti iz drugega odstavka tega člena v območju rudniškega prostora tudi ni dovoljeno začeti brez predhodne pridobitve soglasja nosilca rudarske pravice za izkoriščanje (6. odstavek 93. člena ZRud-1).

2.2.1.3.4 Postavitev VPN na kmetijskih zemljiščih

Lokalna skupnost lahko v prostorskem aktu lokalne skupnosti na območjih kmetijskih zemljišč med drugim dopusti gradnjo naslednjih objektov ali posegov v prostor (14. alineja, točka i, 1. odstavek, 3.č člen ZKZ²⁴):

- objekti, ki so po predpisih o določitvi klasifikacije vrst objektov CC-SI glede na namen uporabe objektov uvrščeni v skupine:
 - elektrarne in drugi energetske objekti, in sicer le naprave, ki proizvajajo EE z izrabo vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje, ki ne presegajo tlorisne površine 150 m², če gre za kmetijsko zemljišče z boniteto do vključno 35 točk.

²⁴ Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ) (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 – ZUNPEOVE).

Na območju trajno varovanih kmetijskih zemljišč se lahko izjemoma vzpostavljajo območja za omilitvene in izravnalne ukrepe v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, ki so povezani z obstoječimi ali načrtovanimi prostorskimi ureditvami državnega pomena s področja OVE, če jih ni mogoče umestiti na druga zemljišča (3.č člen ZKZ).

Območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč se ne smejo spreminjati najmanj 10 let od uveljavitve prostorskega akta lokalne skupnosti, s katerim so bila ta območja določena (3.d člen ZKZ). Ne glede na navedeno, se lahko **na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč pred iztekom navedenega roka** načrtujejo nove prostorske ureditve državnega pomena, med drugim s področja energetske infrastrukture za oskrbo z EE, in sicer: VPN **na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 40** (3.č člen ZKZ). Prostorske ureditve državnega pomena se umeščajo najprej na zemljišča ne kmetijske namenske rabe. Če to ni mogoče, se ob upoštevanju območij trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč, te ureditve umeščajo najprej na območja ostalih kmetijskih zemljišč ter šele nato na območja trajno varovanih kmetijskih zemljiščih, pri tem pa se na teh območjih najprej načrtuje na kmetijskih zemljiščih nižjih bonitet. Hkrati je treba v čim večji meri upoštevati obstoječa omrežja prometne in gospodarske javne infrastrukture ter načrtovati racionalno in tako, da se v čim večji meri ohranjajo kmetijska zemljišča in njihova zaokroženost. Če se prostorska ureditev državnega pomena načrtuje na območjih trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč, izdelovalec prostorskega akta za pripravo študije variant, ki jo določajo predpisi s področja umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena v prostor, izdelava analizo posegov na kmetijska zemljišča. V fazi izdelave osnutka DPN se za izbrano varianto izdelava analiza posegov na kmetijska zemljišča, ki vsebuje obseg posega prostorskih ureditev na GERK za posamezna kmetijska gospodarstva v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo. Ukrepov iz 3.ec člena ZKZ pa za VPN na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 40, ki so načrtovane na območjih trajno varovanih kmetijskih zemljišč, ni treba izvesti (3.e člen ZKZ).

Ne glede na tretji odstavek 3.eb člena, ukrepov (vzpostavitev nadomestnih kmetijskih zemljišč, izboljšanje pridelovalnega potenciala obstoječih kmetijskih zemljišč na način, da se z dvigom pridelovalnega potenciala obstoječih kmetijskih zemljišč nadomesti izguba pridelovalnega potenciala na kmetijskih zemljiščih, na katerih se načrtuje sprememba namenske rabe, ob upoštevanju naslednjih pogojev: boniteta kmetijskega zemljišča ne sme presegati 50 točk in boniteta kmetijskega zemljišča se mora izboljšati za najmanj 20 točk) iz 3.eb člena ni treba izvesti tudi, če gre za spremembo namenske rabe kmetijskega zemljišča za potrebe postavitve VPN na območju kmetijskih zemljišč z boniteto do vključno 40 točk (3.eaa člen ZKZ).

Prostorska ureditev državnega pomena, ki se načrtuje na kmetijskih zemljiščih in s katero bodo kmetijska zemljišča trajno izgubljena, se na kmetijskih zemljiščih lahko dopusti, če se izboljša pridelovalni potencial obstoječih kmetijskih zemljišč na način, da se z dvigom pridelovalnega potenciala obstoječih kmetijskih zemljišč nadomesti izguba pridelovalnega potenciala na kmetijskih zemljiščih, kjer se načrtuje prostorska ureditev državnega pomena, ob upoštevanju naslednjih pogojev: boniteta obstoječega kmetijskega zemljišča ne sme presegati 50 točk in boniteta obstoječega kmetijskega zemljišča se mora izboljšati za najmanj 20 točk.

Pogoj za pridobitev GD za prostorsko ureditev državnega pomena, za katero je predviden naveden ukrep, je **soglasje ministrstva, pristojnega za kmetijstvo**. Za pridobitev soglasja mora investitor na ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, posredovati elaborat izgube kmetijskih zemljišč. Pogoj za pridobitev UD za prostorsko ureditev državnega pomena, za katero je predviden naveden ukrep, je izjava agronoma, ki ima pridobljeno pooblastilo za bonitiranje v skladu s predpisi, ki urejajo bonitiranje zemljišč, o ustreznosti izvedenih del ukrepa (3.ec člen ZKZ).

VE, ki se postavi na kmetijskem zemljišču, je dovoljeno **čistiti samo z vodo** (7.a člen ZKZ).

2.2.1.3.5 Postavitev VPN na območju obstoječega zaprtega odlagališča odpadkov ter na odlagališčih v fazi zapiranja

Kot navaja **62. člen ZUNPEOVE je dovoljeno postavljati VPN na območju obstoječega zaprtega odlagališča odpadkov pod pogoji zapisanimi v 64. členu ZUNPEOVE, in sicer:**

- da ne ogrožajo stabilnosti odlagališča,
- da se zagotovi sistemu tesnjenja in odplinjanja odlagališča izpolnjevanje njihovih funkcij,
- da se zagotovi izvajanje obratovalnega monitoringa in pregledov telesa odlagališča (kot zahtevajo predpisi s področja varstva okolja in OVD),
- da ne ovira vzdrževanja površine telesa zaprtega odlagališča ali obratovanje in vzdrževanje napeljav, naprav in delov odlagališča potrebnih za njegovo obratovanje,
- da se omogoča izvajanje vseh drugih obveznosti in predpisov, ki jih urejajo varstvo okolja in OVD za zaprto odlagališče,
- da so temelji izvedeni le površinsko, kjer se zagotovi, da so temelji najmanj 100 cm odmaknjeni od zgornjega roba drenažnega sloja odlagališča odpadkov (razen za obstoječa zaprta odlagališča odpadkov, za katera je bil v skladu s predpisom o odlaganju odpadkov odobren drugačen način zapiranja),
- da se vsi vodi izvedejo površinsko,
- da se zagotovi, da so naprave in oprema od plinjakov ter merilnih mest za izvajanje obratovalnega monitoringa oddaljene v radiju najmanj 3 metrov in
- da se zagotovijo ukrepi varstva pred požarom.

Za postavitev naprav iz prejšnjega odstavka na obstoječem zaprtem odlagališču odpadkov se ne glede na zakon, ki ureja graditev objektov, **izdelava projektna dokumentacija za izvedbo gradnje (PZI)**. Projektna dokumentacija se izdelava v skladu s predpisi, ki urejajo dokumentacijo za gradnjo, pripravi pa jo projektant, ki izpolnjuje pogoje iz zakona, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Pri postavitvi naprav je treba zagotoviti nadzor nadzornika, ki izpolnjuje pogoje iz zakona, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Po končani postavitvi je za naprave iz prejšnjega stavka, za katere ni predpisano UD v skladu z zakonom, ki ureja graditev, treba izdelati in hraniti **projektno dokumentacijo izvedenih del – PID** (2. odstavek 64. člena ZUNPEOVE).

Če iz poročil o izvajanju obratovalnega monitoringa za obstoječe zaprto odlagališče odpadkov za zadnjih 5 let izhaja, da odlagališče odpadkov čezmerno obremenjuje okolje ali da vpliv odlagališča ni zadovoljivo pojasnjen in ukrepi, ki so v skladu s predpisi o varstvu okolja vključeni v OVD in poročilo o izvajanju obratovalnega monitoringa, niso konkretno določeni ali ne zadoščajo za odpravo čezmernega obremenjevanja in škodljivih vplivov odlagališča odpadkov, investitor, upravljalac odlagališča odpadkov in lastnik zemljišča na območju naprave, zagotovijo, da se na podlagi strokovnega mnenja pripravi **načrt ukrepov za zmanjšanje in odpravo čezmernega obremenjevanja in škodljivih vplivov odlagališča odpadkov, ki se vključi v projekt za izvedbo gradnje – PZI** (3. odstavek 64. člena ZUNPEOVE).

Upravljalac mora o nameri postavitve VPN na območju zaprtega odlagališča **pisno obvestiti inšpekcijo, pristojno za varstvo okolja**, najmanj 30 dni pred začetkom izvajanja posega (4. odstavek 64. člena ZUNPEOVE).

Če iz poročila o izvedbi obratovalnega monitoringa ali ugotovitev inšpekcije, pristojne za okolje, izhaja, da so vplivi odlagališča čezmerni ali da vplivov odlagališča ni mogoče zanesljivo ugotoviti, se minimalno 80 % sredstev, ki jih investitor v tekočem koledarskem letu zagotovi kot odmero za postavitev in obratovanje VPN, nameni ali rezervira za financiranje ukrepov za odpravo čezmernega obremenjevanja in preprečevanje škodljivih vplivov odlagališča odpadkov (9. odstavek 64. člena ZUNPEOVE).

2.2.1.3.6 Postavitev VPN na gozdnih zemljiščih

V gozdovih in na drugih gozdnih zemljiščih, razen v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, ki so po namenski rabi prostora opredeljena kot gozdna zemljišča, je skladno s 66. členom ZUNPEOVE dopustno načrtovati, postaviti in odstraniti VPN za izvajanje spremlja-joče energetske dejavnosti, pri čemer se uporabljajo splošni pogoji za spremljajočo dejavnost iz 42. člena ZUNPEOVE, kar pomeni, da ni potrebna sprememba namenske rabe zemljišča.

Če se v PIA v skladu s 66. členom ZUNPEOVE na določenem območju načrtuje postavitev VPN v gozdu oziroma na drugih gozdnih zemljiščih, ki so po namenski rabi prostora opredeljena kot gozdna zemljišča, se za namene in v obsegu, potrebnem za njihovo postavitve, posek dreves šteje za krčitev gozda, ki se lahko izvede tudi, če ni predviden v gozdnogospodarskem načrtu, sprejetem na podlagi zakona, ki ureja gozdove (1. odstavek 67. člena ZUNPEOVE). Za izvedbo krčitve gozda na območju, kjer je postavitev teh naprav načrtovana s PIA, je treba pridobiti dovoljenje Zavoda za gozdove Slovenije, ki se izda, če Zavod ugotovi, da je načrtovan poseg v skladu s PIA, in v katerem Zavod določi pogoje za izvedbo posega.

Za dostopne ceste do VPN, ki so na gozdnih zemljiščih, se uporabljajo pravila o gozdnih cestah, pri čemer se pri prostorskem načrtovanju za namen dostopa prednostno načrtuje uporaba obstoječih gozdnih cest, ki se lahko uporabljajo tudi za postavitve in vzdrževanje VPN. V primeru, da uporaba obstoječe gozdne ceste zaradi tehničnih in varnostnih lastnosti ni mogoča, se za zagotovitev dostopne ceste prednostno rekonstruira obstoječa gozdna cesta, kjer se ne posega v prostor zunaj petmetrskega pasu na vsaki strani tlorisne projekcije ceste. V primeru nemogočega rekonstruiranja gozdne ceste je dopustno načrtovati in graditi novo dostopno cesto, za katero ni nujno, da ima značaj gozdne ceste. Nova dostopna cesta se, kadar je le mogoče, načrtuje na prednostnih območjih za gradnjo gozdnih cest (3. odstavek 68. člena ZUNPEOVE). Uporaba in rekonstrukcija obstoječe gozdne ceste kot dostopne ceste v gozdu sta v javno korist (68. člen ZUNPEOVE). Ne glede na četrti odstavek 37. člena Zakona o gozdovih (v nadaljevanju: ZG) se v skladu z ZUNPEOVE, gozdna cesta lahko uporabi tudi za postavitve in vzdrževanje VPN (9. odstavek 37. člena ZG).

2.2.1.3.7 Potencialna prednostna območja umeščanja VPN

Prva točka 5. člena ZUNPEOVE navaja, da bo Vlada RS sprejela **akcijski program za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije, s katerim se bodo določala potencialno prednostna območja OVE ter usmeritve in ukrepi za njihovo prostorsko izvedbeno načrtovanje**. Skladno s 6. členom ZUNPEOVE se na **potencialnih prednostnih območjih OVE prednostno načrtujejo VPN, ki so prostorske ureditve državnega pomena. V akcijskem programu se opredelijo predlogi izvedljivih variant za umestitev VPN in z njimi povezane omrežne infrastrukture ter določijo usmeritve za njihovo prostorsko izvedbeno načrtovanje na državni in občinski ravni**, pri čemer se vsebina akcijskega programa pripravi tako, da se lahko za VPN, ki so prostorske ureditve državnega pomena, v čim večji meri neposredno na njegovi podlagi pripravi **predlog uredbe o najustreznejši varianti**.

Občina na potencialnih prednostnih območjih OVE, določenih v akcijskem programu, VPN ter druge prostorske ureditve, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, načrtuje z OPN in OPPN v obsegu in na način, da s tem niso onemogočeni načrtovanje, izvedba in uporaba VPN, ki so prostorske ureditve državnega pomena. Za načrtovanje mora občina pridobiti soglasje vlade. V postopku priprave OPN ali OPPN, katerih vsebina se nanaša le na umeščanje VPN na potencialnih prednostnih območjih OVE, se ne izvede CPVO, javnosti pa se omogoči dajanje pripomb v roku, ki ni krajši od 15 dni. Šteje se, da je umestitev VPN, ki se načrtuje na potencialnem prednostnem območju OVE, skladna s cilji prostorskega razvoja občine, RPN in OPN.

Območja za pospešeno uvajanje OVE so del potencialnih prednostnih območij OVE, ki se opredelijo v omenjenem akcijskem programu, pri čemer se ta območja določijo za uvajanje VPN in se prikažejo ločeno od ostalih potencialnih prednostnih območij. Pri njihovi določitvi se upošteva, da se določijo homogena kopenska območja in celinskovodna ter morska območja, kjer je to dopustno v skladu z zakonom, ki ureja vode, na katerih se zaradi uvajanja VPN v okviru kartiranja območij OVE ne predvidevajo znatni vplivi na okolje, glede na posebnosti izbranega območja, pri čemer se:

- daje prednost umetnim in grajenim površinam (npr. strehe in fasade stavb, prometna infrastruktura in njena neposredna okolica, parkirišča, odlagališča odpadkov, industrijska območja, rudniki, umetna celinska vodna telesa, jezera ali zbiralniki, obrati za čiščenje komunalne odpadne vode, razvrednotena zemljišča, ki niso uporabna za kmetijstvo);
- območja ne smejo nahajati na območjih Nature 2000, območjih naravnih vrednot, območjih pomembnih poti selitve ptic in morskih sesalcev in drugih ekološko pomembnih območjih in zavarovanih območjih narave, ki so pomembna za ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti, lahko pa vključujejo umetne in grajene površine, ki se nahajajo na teh območjih (npr. strehe, parkirišča, prometna infrastruktura in druge umetne in grajene površine);
- uporabijo vsa primerna in sorazmerna orodja in nabori podatkov, da se ugotovi, na katerih območjih naprave za proizvodnjo energije iz OVE ne bi imele znatnega vpliva na okolje, tudi karte občutljivosti za prostoživeče živali, pri tem pa se upošteva razpoložljive podatke v okviru razvoja usklajenega omrežja Natura 2000, tako glede tipov habitatov in vrst, zaščitene na podlagi predpisov, ki urejajo ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja;
- sosednje države seznani s predvidenimi območji za pospešeno uvajanje OVE.

Za **vsako območje za pospešeno uvajanje OVE** se v **postopku CPVO** predvidi **usmeritve za prostorsko in izvedbeno načrtovanje** ter pravila, vključno z učinkovitimi omilitvenimi in drugimi ukrepi, ki jih je treba upoštevati pri gradnji ali postavitvi VPN, kot tudi sredstev, potrebnih za priključitev takih naprav na omrežje (v nadaljevanju: **pravila in ukrepi na območjih za pospešeno uvajanje OVE**). Slednje je podrobneje obrazloženo v poglavju 2.2.1.8 Celovita presoja vplivov na okolje (CPVO).

2.2.1.3.8 Druga območja umeščanja VPN

Zunaj potencialnih prednostnih območij se VPN načrtujejo v skladu z zakonom, ki ureja prostor. Ne glede na navedeno, je dopustna postavitve VPN v območju državnega PIA.

Ne glede na navedeno se lahko za umestitev VPN OPPN v skladu z zakonom, ki ureja prostor, sprejme tudi, če umestitev teh naprav ni predvidena v lokalnem energetskem konceptu (v nadaljevanju: LEK), če se najpozneje hkrati s sprejetjem OPPN ustrezno spremeni ali sprejme tudi LEK.

2.2.1.3.9 Regulativni peskovnik

Za preskušanje novih in naprednih tehnologij, proizvodov ali pristopov na področju proizvodnje EE z izrabo OVE in njenega shranjevanja, ali za drugačen način uporabe obstoječih, lahko vlada pod pogoji iz 29. člena ZUNPEOVE odobri odstop od posameznih določb predpisov s področja energetike, prostora, graditve, rudarstva, varstva okolja, ohranjanja narave, upravljanja z vodami, varstva kulturne dediščine ter postavitve, obratovanja in priključevanja naprav za proizvodnjo EE, ki onemogočajo ali otežujejo izvedbo projekta. Regulativni peskovnik se lahko odobri za obdobje, ki omogoča preizkus novih in naprednih tehnologij, proizvodov in pristopov ali drugih načinov uporabe obstoječih, a najdlje za obdobje 5 let, vendar se lahko še podaljša za največ 2 leti v primeru, če se med izvajanjem ugotovi, da je iz opravičenih razlogov treba podaljšati obdobje preizkušanja in se lahko kljub podaljšanju to razveljavi v primeru neizvajanja oziroma nepravilnega izvajanja regulativnega peskovnika, ki ga nadzoruje ministrstvo, pristojno za energijo.

Vlada RS z odločbo odobri regulativni peskovnik, če so izpolnjeni pogoji:

- predlagani projekt je v javno korist, saj lahko pomembno prispeva k razvoju proizvodnje EE z izrabo OVE ali njenega shranjevanja,
- odobritev regulativnega peskovnika in izvedba projekta nista v nasprotju s predpisi EU in
- če je javna korist iz 1. točke tega odstavka večja od teže posega v določbo predpisa, od katere se odstopa, pri čemer se pri presoji upoštevajo varstveni cilji, ki jih zasleduje ta določba.

Odločba se razveljavi v primeru neizvajanja ali nepravilnega izvajanja regulativnega peskovnika.

2.2.1.4 Izdelava projektne dokumentacije

Projektna in druga dokumentacija ali njeni posamezni deli so namenjeni pridobitvi pogojev, mnenj, GD, prijavi začetka gradnje, izvedbi gradnje, pridobitvi UD in evidentiranju ter uporabi objekta. Glede na namen uporabe se projektna dokumentacija med drugim razvršča na:

- projektno dokumentacijo za pridobitev projektnih in drugih pogojev (DPP),
- projektno dokumentacijo za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD),
- projektno dokumentacijo za izvedbo gradnje (PZI) in
- projektno dokumentacijo izvedenih del (PID), kar je podrobneje obravnavano v nadaljevanju gradiva.

2.2.1.4.1 Projektna dokumentacija za pridobitev projektnih in drugih pogojev (DPP) ter pridobitev projektnih in drugih pogojev

DPP je namenjena pridobitvi projektnih in drugih pogojev ter vsebuje tiste podatke, na podlagi katerih lahko mnenjedajalec predloži ustrezne podatke v skladu s svojimi pristojnostmi ter določi pogoje za izdelavo dokumentacije za²⁵:

- izvedbo gradnje,
- izvajanje gradnje,
- izdelavo projektne dokumentacije izvedenih del in
- uporabo in vzdrževanje objekta.

Če tako določa poseben predpis (npr. lokacija se nahaja na območju, kjer je predpisan pravni režim varstva), je pridobitev projektnih pogojev obvezna. Projektni in drugi pogoji niso upravni akti. Projektne pogoje, ki jih izdajo mnenjedajalci oziroma nosilci urejanja prostora²⁶, mora investitor pridobiti pred pričetkom gradnje ali rekonstrukcije objekta. S pridobitvijo projektnih pogojev se pridobijo potrebni podatki za izdelavo projekta oz. priključka (tj. mesto priključitve, vrsta priključnega voda itd.) in pogoji za gradnjo in umestitev VPN v bližini obstoječih elektroenergetskih vodov ali naprav ter na varstvenih, varovalnih, zavarovanih ter drugih območjih, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan pravni režim varstva (npr. lokacija umestitve, način umestitve itd.).

Pristojni mnenjedajalci zagotovijo dostop do informacij, pomembnih za pripravo projektne in druge dokumentacije z njihovega področja, na spletnih straneh, na centraliziran in enostavno dostopen način v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor. Investitor do njih dostopa preko enotne vstopne točke prostorskega informacijskega sistema²⁷.

Mnenjedajalec izda projektne in druge pogoje v 15 dneh od prejema zahteve za izdajo projektnih in drugih pogojev, razen, če je v posebnem zakonu določen daljši rok, vendar ne več kot 30 dni od prejema zahteve za izdajo projektnih in drugih pogojev. Ne glede na navedeno mnenjedajalcu ni treba izdati projektnih in drugih pogojev, če so podatki za pogoje za izdelavo DGD, za izvajanje gradnje in uporabo objekta (projektni in drugi pogoji), enaki javno obja-

25. Pravilnik o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 30/23), 4.člen, 1. odstavek.

26. Seznam državnih nosilcev urejanja prostora je dostopen na https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostor-pomembni-dokument/nabor_drzavnih_nosilcev_urejanja_prostora.pdf, na lokaciji predvidene investicije pa je treba preveriti tudi lokalne nosilce urejanja prostora. Državni nosilci urejanja prostora so, ne glede na druge zakone, le ministrstva, ki skrbijo za enotno zastopanje vseh resornih javnih interesov. Organi in organizacije, ki v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja sodelujejo pri CPVO po ZUreP-3, so ministrstva, ki so pristojna za posamezna področja CPVO. Seznam državnih nosilcev urejanja prostora se objavi v prostorskem informacijskem sistemu (41. člen, ZUreP-3).

27. 1. odstavek 42. člena GD-1, 4. odstavek 42. člena v delu, ki se nanaša na možnost, da mnenjedajalcu ni treba izdelati projektnih in drugih pogojev, ter 2. odstavek 43. člena GD-1 v delu, ki se nanaša na evidentiranost pristojnosti mnenjedajalca v zbirki območij pristojnosti v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor, se začnejo uporabljati tri leta po uveljavitvi GD-1.

vljenim informacijam v skladu s prejšnjim odstavkom, pri čemer mnenjedajalec investitorja obvesti o mestu objave teh informacij²⁷. **Stroškov postopka ni.**

2.2.1.5 Pridobitev soglasja za priključitev (SZP) VPN na javno elektroenergetsko omrežje

Postopek za priključitev na javno elektroenergetsko omrežje se razlikuje glede na to, ali se na omrežje priključuje VPN, za katero je potrebno pridobiti GD, ali pa gre za enostavno VPN za samooskrbo, ki je priključena na interno omrežje stavbe. Četudi v zadnjem primeru ni potrebno pridobiti GD, je potrebno pridobiti **SZP**. Vlogo lahko poda investitor, lastnik obstoječega merilnega mesta ali pooblaščenec. Pri VPN za samooskrbo vlagatelj pri elektrodistribucijskem operaterju pridobi **SZP v primeru novega merilnega mesta** oziroma zaprosi za **spremembo SZP v primeru obstoječega merilnega mesta**.

SZP je odločba, ki se izda po ZUP²⁸ ter podrobno opredeljuje kdo je imetnik soglasja, točno lokacijo namestitve VPN, priključno moč oddaje v distribucijski sistem, podatke o prevzemno predajnem mestu (tehnične pogoje/zahteve za priklop, način/vrsto odjema EE itd.). Soglasje za priključitev izda pristojni elektrodistribucijski operater na podlagi prejete popolne enotne vloge za izdajo SZP za VPN/naprave za individualno samooskrbo/naprave za skupnostno samooskrbo ter predpisanih prilog (odvisno glede na moč in vrsto VPN). V kolikor oddaja vlogo pooblaščenec, je potrebno priložiti tudi pooblastilo.

SZP se izda, če so za to dane elektroenergetske in tehnične možnosti. Predpiše se točka priključitve, lokacija prevzemno-predajnega mesta in tehnične pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da bo mogoča priključitev objekta na distribucijsko omrežje.

2.2.1.6 Projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD)

Na podlagi pridobljenih projektnih pogojev investitor oz. pooblaščenca projektantska organizacija (projektant) izdela projektno dokumentacijo za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja (DGD)²⁹ in v nadaljevanju projektno dokumentacijo za izvedbo gradnje (PZI).

DGD je namenjena pridobitvi mnenj in GD ter vsebuje podatke, na podlagi katerih pristojni mnenjedajalci ocenijo skladnost dokumentacije s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj. Na tej osnovi se določijo pogoji za izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo gradnje, izvajanje gradnje, izdelavo dokumentacije izvedenih del ter uporabo objekta, upravni organ pa odloči o izpolnjevanju pogojev za izdajo GD.

S to dokumentacijo se načrtuje izpolnjevanje tistih bistvenih zahtev, ki so ključne glede vpliva nameravane gradnje na prostor in sosednje objekte. Projektna dokumentacija se izdela kot zbirni prikaz, ki vključuje obrazce, tehnično poročilo ter lokacijske in tehnične prikaze.

ZUNPEOVE v 28c. členu določa, da mora biti, ne glede na določbe predpisov, ki urejajo graditev, **v zahtevi za izdajo GD za posege iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE³⁰, ki se načrtujejo na območju za pospešeno uvajanje OVE** in za katere je skladno s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, obvezna predhodna presoja ali PVO, za katere investitor želi izvesti preveritev v skladu s tem členom, pri podatkih o gradnji navedeno, da gre za **preveritev na območju za pospešeno uvajanje OVE**.

28. Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)

29. Več informacij in priloge so dostopne v Pravilniku o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih pri graditvi objektov (Uradni list RS, št. 30/23)

30. Ti posegi so: postavitve VPN, ki lahko vključuje tudi naprave, ki združujejo različne vrste tehnologije za proizvodnjo energije iz OVE, nadomestitev stare zmogljivosti za proizvodnjo EE z novo v VPN, nove naprave za shranjevanje energije, ki so na isti lokaciji kot VPN, priključevanje prej navedenih naprav na električno omrežje.

Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo graditev, mora **DGD za posege iz prejšnjega odstavka vsebovati** tudi:

- opis lastnosti in posebnosti posega, ki vključuje vsaj tehnologijo, dimenzije, predvidene površine za postavitev, način postavitve ter opis posega v prostor in naravo pri izgradnji in porušitvi, opis in značilnosti delovanja;
- navedbo območja za pospešeno uvajanje OVE, na katerem se poseg načrtuje, skupaj z navedbo pravil in ukrepov na tem območju za pospešeno uvajanje OVE ter strokovno pojasnilo, kako so se pravila in ukrepi upoštevali pri načrtovanju ter kako se bodo upoštevala pri gradnji, obratovanju in odstranitvi naprave.

2.2.1.7 Postopki pridobivanja mnenj ali soglasij s strani mnenjedajalcev o sprejemljivosti nameravanega posega

Investitor pred vložitvijo zahteve za izdajo GD pridobi **mnenja pristojnih mnenjedajalcev**. Za posege, za katere ni predpisano GD, je v kolikor je to skladno s predpisi zahtevano, treba pridobiti ustrezna **soglasja pristojnih mnenjedajalcev**. Mnenje se pridobi, če je nameravana gradnja takšna, da je zanj v skladu s predpisi treba pridobiti mnenje pristojnega mnenjedajalca in je pristojnost mnenjedajalca evidentirana v zbirki območij pristojnosti v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor³¹. Za objekt, za katerega izdajo GD je pristojno ministrstvo in je predviden na območju, za katero je sprejet državni prostorski izvedbeni akt, se mnenje ministrstva, pristojnega za prostor, ne pridobi, temveč se o tem odloči v postopku izdaje GD.

V mnenju se mnenjedajalec opredeli glede skladnosti DGD s predpisi iz svoje pristojnosti. Mnenje mora jasno izražati stališča mnenjedajalca in mora biti strokovno in pravno utemeljeno ter obrazloženo. V mnenje se lahko vključijo tudi podatki oziroma pogoji za izvedbo gradnje in uporabo objekta.

Mnenjedajalec mora mnenje podati v 30 dneh od prejema zahteve za izdajo mnenja. Rok za izdajo mnenja se lahko podaljša na zahtevo investitorja.

Če se DGD spremeni tako, da to lahko vpliva na izdana mnenja, mora projektant s spremembo seznaniti posamezne mnenjedajalce in po potrebi pridobiti njihova nova mnenja v delu, v katerem se je projektna rešitev spremenila, spremembe pa morajo biti opisane v dokumentaciji.

Na podlagi DGD pristojni mnenjedajalci (v kolikor je to potrebno in se načrtovani poseg nahaja na varstvenih, varovanih, zavarovanih ter drugih območjih, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov, kulturne dediščine idr. predpisan pravni režim varstva) ocenijo skladnost dokumentacije s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj. Mednje se na primer uvrščajo:

- vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda,
- kulturnovarstveno soglasje in mnenje,
- naravovarstveno soglasje in mnenje,
- mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca, če je gradnja v varovalnem pasu cestne infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne železniške infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne plinovodne infrastrukture / v varovalnem pasu elektroenergetske infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne vodovodne infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne kanalizacijske infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne vročevodne infrastrukture / v varovalnem pasu gospodarske javne elektronsko komunikacijske infrastrukture,

- mnenje in soglasje za gradnjo z vidika varovanja letališč,
- mnenje in soglasje za gradnjo z vidika varovanja žičnic,
- mnenje in soglasje nosilca rudarske pravice za izkoriščanje na območjih meja rudniškega prostora,
- mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v kmetijska zemljišča,
- mnenje in soglasje pristojnega mnenjedajalca pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor.

V postopku izdaje GD je upravni organ vezan na mnenje pristojnega mnenjedajalca, če izpolnjuje zahteve iz 4. odstavka 43. člena GD-1. Če mnenje ne izpolnjuje teh zahtev, upravni organ zahteva dopolnitev takšnega mnenja. V primeru neuspešne dopolnitve mnenja upravni organ odloči s pomočjo mnenja pristojnega organa za nadzor nad mnenjedajalcem ali, ko je mnenjedajalec občina, s pomočjo mnenja župana v skladu s predpisi, ki urejajo lokalno samoupravo, ali s pomočjo izvedenca ali pa odloči upravni organ sam.

V primeru dveh ali več neusklajenih mnenj različnih mnenjedajalcev upravni organ razpiše ustno obravnavo z namenom uskladitve mnenj. V primeru neuspešne uskladitve mnenj upravni organ odloči na način iz prejšnjega odstavka.

Če mnenje k zahtevi za izdajo GD ni bilo priloženo in investitor izkaže, da ni bilo dano v roku, upravni organ v 5 dneh od vložitve zahteve za izdajo GD pozove mnenjedajalca, da v 15 dneh od prejema poziva poda mnenje. Upravni organ v pozivu mnenjedajalca opozori, da se bo, če mnenja ne bo podal v predpisanem roku, štelo, da je pristojni mnenjedajalec mnenje v skladu s 4. odstavkom 43. člena GD-1 dal in s tem potrdil skladnost DGD s predpisi iz svoje pristojnosti. Upravni organ s tem pozivom istočasno seznani tudi organ, pristojen za nadzor nad mnenjedajalcem, ali v primeru, ko je mnenjedajalec občina, župana v skladu s predpisi, ki urejajo lokalno samoupravo.

Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za mnenja, ki se izdajajo na zahtevo upravnega organa v postopku izdaje integralnega GD v skladu s 65. členom GD-1.

Skladno z 28.c členom ZUNPEOVE za **posege iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE, ki se načrtujejo na območju za pospešeno uvajanje OVE in za katere je skladno s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, obvezna predhodna presoja ali PVO, za katere investitor želi izvesti preveritev na območju za pospešeno uvajanje OVE**, mnenjedajalci na podlagi vloge, ki mora vsebovati DGD za navedene posege z vsebino, ki jo določa ta člen, v okviru priprave mnenja preverijo, ali je gradnja skladna s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, vsak iz svojega področja. Za navedene posege je pristojni mnenjedajalec k projektni dokumentaciji v postopku pridobitve GD ali CD glede emisij v tla, vode, zraka, hrupa, svetlobnega onesnaževanja, elektromagnetnega sevanja, vibracij, podnebnih sprememb in ravnanja z odpadki, tudi ministrstvo, pristojno za okolje.

Če mnenjedajalec v preveritvi iz prejšnjega odstavka ugotovi, da ta projektna dokumentacija ne vsebuje dovolj podatkov ali pa podatki niso dovolj natančni, da bi lahko izvedel preveritev, v roku 15 dni od prejema zahteve za izdajo mnenja, investitorja pozove, da projektno dokumentacijo dopolni. Investitor v postavljenem roku (ta ne sme biti krajši od 15 dni), predloži ustrezno dopolnitev. Rok za dopolnitev se lahko na njegovo zahtevo podaljša za dodatnih 15 dni. Če investitor posega v postavljenem roku vloge ne dopolni, se šteje, da je od nameravane zahteve za izdajo mnenja odstopil.

Mnenjedajalec v preveritvi lahko ugotovi, da bo poseg kljub temu, da je skladen s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, imel nepredvidene škodljive vplive glede na

³¹ 1. odstavek 42. člena GD-1, 4. odstavek 42. člena v delu, ki se nanaša na možnost, da mnenjedajalcu ni treba izdelati projektnih in drugih pogojev, ter 2. odstavek 43. člena GD-1 v delu, ki se nanaša na evidentiranost pristojnosti mnenjedajalca v zbirki območij pristojnosti v prostorskem informacijskem sistemu v skladu z zakonom, ki ureja prostor, se začnejo uporabljati tri leta po uveljavitvi GD-1.

okoljsko občutljivost geografskega območja, na katerem se načrtuje, in ki jih ni mogoče ublažiti s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, da obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, da bo lahko poseg povzročil znatne nepredvidene škodljive vplive na območje Nature 2000, ali da bo poseg imel znatne vplive na okolje v drugi državi članici EU, ki v postopku določitve območja za pospešeno uvajanje OVE niso bili ugotovljeni. V tem primeru to ugotovitev utemelji z dokazi.

Če mnenjedajalec v preveritvi ugotovi, da načrtovan poseg ni skladen s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE ali izvede ugotovitev iz prejšnjega odstavka, poda negativno mnenje, v katerem svojo odločitev obrazloži.

Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo graditev, mnenjedajalci za preveritev vplivov izdajo mnenje iz prejšnjega odstavka najkasneje v roku 45 dni od prejema popolne zahteve.

2.2.1.8 Celovita presoja vplivov na okolje (CPVO)

CPVO se izvaja v postopku sprejemanja ali spreminjanja programov ali planov (glej poglavje 2.2.1.2) ter predstavlja pomembno orodje za vključevanje okoljskih vidikov v pripravljanje in sprejemanje načrtov in programov, ki bodo verjetno imeli znatne vplive na okolje. V postopku CPVO je osrednji namen preprečiti ali zmanjšati škodljive vplive načrtovanih dejavnosti na okolje in njihove posledice. Izvaja se v okviru priprave prostorskih aktov ter drugih planov in programov, med drugim tudi s področja energetike idr., ki jih na podlagi zakona sprejmejo državni organi ali občine in, ki predstavljajo okvir za prihodnje soglasje za izvedbo določenih projektov oziroma posegov. V postopku s svojimi mnenji sodelujejo pristojna ministrstva in organizacije, vsebinsko pristojna za posamezna področja (vidike) okoljske presoje (biotsko raznovrstnost, prebivalstvo, zdravje ljudi, živalstvo, rastlinstvo, tla, vodo, zrak, podnebne dejavnike, materialne dobrine, kulturno dediščino, krajino, medsebojna razmerja omenjenih dejavnikov).

Postopek CPVO vodi ministrstvo, pristojno za okolje (MOPE). Postopek se začne na podlagi vloge državnega organa ali občine, ki pripravlja plan, program ali njegovo spremembo. MOPE v postopku ugotovi ali je za plan potrebno izvesti CPVO in o tem izda odločbo. **Postopek CPVO je potrebno izvesti v primeru če:**

- se s planom določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je potrebno izvesti PVO po predpisih s področja varstva okolja (pri tem je potrebno upoštevati določbe 89. člena ZVO-2 in določbe Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (v nadaljevanju: Uredba o PVO)³²),
- je plan zahtevana presoja sprejemljivosti na varovana območja narave po predpisih s področja ohranjanja narave (med varovana območja štejemo zavarovana območja ter posebna varstvena območja in potencialna posebna ohranitvena območja – območja Nature 2000 z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000³³),
- ministrstvo oceni, da bi izvedba plana lahko pomembneje vplivala na okolje (pri tem upošteva merila za ocenjevanje pomembnejših vplivov, ki jih določa Uredba o merilih ocenjevanja verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku CPVO³⁴).

V kolikor je za plan potrebno izvesti CPVO, mora državni organ ali občina, ki plan pripravlja, zagotoviti izdelavo **okoljskega poročila**, v katerem so opisani in ovrednoteni vplivi plana na okolje. Podani so tudi predlogi in ocena omilitvenih ukrepov, ki so vključeni v plan, in s katerimi se preprečujejo ali zmanjšujejo škodljivi vplivi plana na okolje. Ustreznost okoljskega poročila preveri MOPE in o tem izda mnenje.

Glede na 26. člen ZUNPEOVE obstajajo izjeme glede izvedbe CPVO in sicer ne glede na zakon, ki ureja varstvo okolja, in zakon, ki ureja prostor, se za spremembo PIA, za katerega je že bila izvedena CPVO, **ta ne izvede ponovno v primeru, če:**

- so za načrtovane posege za postavitev VPN določeni novi ali drugačni PIP, ki sledijo zadnjemu stanju tehnike in
- glede na prostorski akt, ki se spreminja, niso predvideni posegi v nove dele okolja ali varovane prvine ali če gre le za manjše spremembe lokacije posamezne naprave, ki nima pomembnega neposrednega ali daljinskega vpliva na varovana območja ter
- se v primeru načrtovanja VPN ne približujejo bivanjskim objektom in ne pomenijo spremembe njihove višine za več kot 15 %.

V okviru postopka CPVO MOPE ugotavlja tudi, ali je na varovanih območjih narave treba izvesti tudi **presojo sprejemljivosti plana po predpisih s področja ohranjanja narave**. Presajo sprejemljivosti je treba izvesti za plan, ki bi lahko pomembno vplival na varovano območje sam po sebi ali v povezavi z drugimi plani. V primeru, da je za plan treba izvesti presojo sprejemljivosti, je sestavni del okoljskega poročila tudi dodatek za presojo sprejemljivosti.

ZUNPEOVE tudi določa, da se za **vsako območje za pospešeno uvajanje OVE v postopku CPVO** predvidi **usmeritve za prostorsko in izvedbeno načrtovanje** ter pravila, vključno z učinkovitimi omilitvenimi in drugimi ukrepi, ki jih je treba upoštevati pri gradnji ali postavitvi VPN, kot tudi sredstev, potrebnih za priključitev takih naprav na omrežje (**pravila in ukrepi na območjih za pospešeno uvajanje OVE**). Pravila in ukrepi na območjih za pospešeno uvajanje OVE se morajo pripraviti tako, da se z njihovim upoštevanjem postavitev naprav izvede tako, da do škodljivih vplivov na okolje, naravo in vode ne pride, če pa to ni možno, da so škodljivi vplivi čim manjši. Pravila in ukrepe na območju za pospešeno uvajanje OVE v primeru prostorskih ureditev državnega pomena načrtuje ministrstvo, pristojno za prostor, z DPN ali uredbo o najustreznejši varianti, v primeru prostorskih ureditev lokalnega pomena pa občina z OPN in OPPN.

Upravni organ, ki vodi postopek sprejemanja pravil in ukrepov na območjih za pospešeno uvajanje OVE zagotovi sodelovanje javnosti pri pripravi pravil in ukrepov, ki se uporabljajo na območjih za pospešeno uvajanje OVE, z objavo osnutka predpisa ali akta, izvedbo javne razprave in omogočanjem pripomb v skladu z zakonom, ki ureja umeščanje v prostor. Ministrstvo, pristojno za prostor, seznam in grafični prikaz območij za pospešeno uvajanje OVE ter pripadajočih pravil in ukrepov na območjih za pospešeno uvajanje OVE objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave in v prostorskem informacijskem sistemu.

2.2.1.9 Predhodni postopek (PP)

Poseg v okolje, za katerega se izvede **PP**, je poseg v okolje, za katerega se lahko pričakuje, da ima zaradi svojih bistvenih lastnosti pomembne vplive na okolje. Vrste posegov v okolje, za katere se izvede PP, so navedene v prilogi 1 Uredbe o PVO³⁵. V navedeni uredbi so tako določene vrste posegov, za katere bo moral nosilec nameravanega posega v okolje od ministrstva zahtevati, da v PP ugotovi, ali je za nameravani poseg v okolje treba izvesti PVO in pridobiti OVS. Izvede se za posege v okolje, pri katerih se zaradi značilnosti nameravanega posega ali njihove lokacije lahko pričakujejo pomembni vplivi na okolje. Ministrstvo, pristojno za okolje v PP v skladu z ZVO-2 odloči, ali je treba PVO izvesti. V primeru, da je PVO potreben, mora investitor že k vlogi za izdajo GD priložiti Poročilo o vplivih na okolje. Vlogo za predhodno presojo vpliva na okolje se lahko vloži elektronsko preko portala SPOT ali fizično na MOPE, kjer je potrebno priložiti ustrezne izpolnjene priloge in plačati stroške³⁶.

32. Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2)

33. Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)

34. Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 9/09 in 44/22 – ZVO-2)

35. Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2)

36. Več informacij o vlogi za predhodni postopek (PP) je dostopno na <https://spot.gov.si/si/dejavnosti-in-poklici/dovoljenja/predhodna-presoja-vpliva-na-okolje-predhodni-postopek/>.

PP je postopek predhodne presoje, v katerem se ugotovi, ali bo treba za posamezen poseg izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti OVS. **Postopek PP** je obvezen za **VPN s skupno električno močjo najmanj 15 MW, kadar je lokacija posega na območju varovanem po predpisih o ohranjanju narave ali z oddaljenostjo 1 km ali manj od stavb z varovanimi prostori.**

Če je za **vklučitev OVE v elektroenergetski sistem potrebna okrepitev obstoječega prenosnega ali distribucijskega omrežja**, za katero je treba izvesti PP po zakonu, ki ureja varstvo okolja, se v PP presoja omeji na morebitni vpliv, ki izhaja iz spremembe ali razširitve v primerjavi z obstoječim omrežjem (28. člen ZUNPEOVE).

Zadnja sprememba ZUNPEOVE³⁷ uvaja nov a28.a člen, ki **določa izvajanje PP in PVO na območjih za pospešeno uvajanje OVE**, kar je **podrobneje obravnavano** v poglavju **2.2.1.10 Presoja vplivov na okolje (PVO).**

2.2.1.10 Presoja vplivov na okolje (PVO)

Pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje, je **treba izvesti PVO in pridobiti okoljevarstveno soglasje** (v nadaljevanju: OVS). Za določene vrste posegov v okolje, ki jih določa Uredba o PVO, je namreč zaradi njihove velikosti, obsega, lokacije ali drugih značilnosti, ki lahko vplivajo na okolje, PVO obvezna.

Če je objekt, za katerega je predpisana pridobitev GD, objekt z vplivi na okolje, se postopek izdaje GD in postopek PVO, združita (**integralni postopek**), GD pa izda MNVP. MOPE je v integralnem postopku mnenjedajalec. Investitor mora zahtevi za izdajo GD priložiti **Poročilo o vplivih na okolje** in **DGD**. V postopku sodelujejo stranski udeleženci in zainteresirana javnost. V kolikor gre za poseg, ki je hkrati tudi poseg na varovanem območju po predpisih o ohranjanju narave ali bi na to območje lahko vplival, mora nosilec nameravanega posega k vlogi priložiti tudi **dodatek za presojo sprejemljivosti**, pripravljen v skladu s predpisi, ki urejajo presojo sprejemljivosti izvedbe planov in posegov na varovana območja. Za posege v okolje, ko ne gre za gradnjo in ni treba pridobiti GD, je za izdajo OVS pristojno MOPE, Direktorat za okolje. Izdajo OVS za posege v okolje, ki niso gradnja in ne potrebujejo GD, ureja ZVO-2, za posege, za katere je potrebno GD, pa se uporabljajo določila GZ-1³⁸, ki urejajo izdajo **integralnega gradbenega dovoljenja**.

Postopek za izdajo OVS, za posege, ki niso gradnja, se na MOPE, Direktoratu za okolje, začne na zahtevo nosilca nameravanega posega, ki zanj zaprosi z vlogo, kateri morata biti priložena Poročilo o vplivih na okolje in projekt za izvedbo posega v okolje, izdelan skladno s predpisi, ki urejajo posamezno vrsto posegov v okolje. V kolikor gre za poseg, ki je hkrati tudi poseg na varovanem območju po predpisih o ohranjanju narave ali bi na to območje lahko vplival, mora nosilec nameravanega posega k vlogi priložiti tudi dodatek za presojo sprejemljivosti, pripravljen v skladu z določili Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja³⁹. V takem primeru se z izdajo OVS šteje, da je izdano tudi naravovarstveno soglasje. Poročilo o vplivih na okolje mora biti izdelano v skladu z Uredbo o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave⁴⁰.

V postopku PVO se skladno z Uredbo o PVO⁴¹ ugotovijo in ocenijo dolgoročni, kratkoročni, posredni ali neposredni **vplivi nameravanega posega** na človeka, tla, vodo, zrak, biotsko raznovrstnost in naravne vrednote, podnebje in krajino, pa tudi na človekovo nepremično premoženje in kulturno dediščino, ter njihova medsebojna razmerja. Postopek PVO se izvede na podlagi poročila o vplivih na okolje in je podlaga za izdajo OVS.

V postopku PVO je urejen tudi položaj tako imenovane zainteresirane javnosti in nevladnih organizacij, ki imajo položaj stranskega udeleženca v postopku. Ministrstvo, v okviru postopka PVO, pozove občino, na območju katere bo izveden nameravani poseg, da se opredeli glede skladnosti z občinskimi PIA, prav tako pa pozove ministrstva in organizacije⁴², ki so glede na nameravani poseg pristojne za posamezne zadeve varstva okolja, naravo ali varstvo ali rabo naravnih dobrin, za varstvo kulturne dediščine ali varstvo zdravja ljudi, da se opredelijo, ali je: nameravani poseg v okolje v delu, ki se nanaša na pristojnost mnenjedajalca, sprejemljiv, nameravani poseg v okolje sprejemljiv z vidika njihove pristojnosti pod pogojem, da nosilec posega projekt iz 93. člena ZVO-2 ali poročilo o vplivih na okolje iz 94. člena ZVO-2 dopolni z dodatnimi ukrepi za preprečitev in odpravo ali zmanjšanje ali izravnavo pomembnejših škodljivih vplivov na okolje ali z dodatnimi ali podrobnejšimi informacijami, nameravani poseg v okolje z vidika njihove pristojnosti ni sprejemljiv. Po končani javni razgrnitvi in javni obravnavi MOPE, izda odločbo o (ne)izdaji OVS. V odločbi navede tudi, kako se je pri odločitvi upoštevalo mnenja in pripombe zainteresirane javnosti, mnenja mnenjedajalcev, odgovore in pojasnila nosilca nameravanega posega in mnenje in pripombe države članice, pridobljene na podlagi 90. člena ZVO-2. **OVS preneha veljati**, če nosilec posega **v petih letih od njegove pravnomočnosti ne začne izvajati posega v okolje**. Če nosilec nameravanega posega v okolje v roku ne začne izvajati posega, lahko tri mesece pred iztekom veljavnosti zahteva njegovo podaljšanje.

PVO se izvede za posege, ki lahko pomembno vplivajo na okolje, **pred pridobitvijo GD**. Na podlagi izvedene PVO pristojni organ izda oziroma zavrne izdajo OVS. Za določene vrste posegov v okolje je presoja obvezna, za druge pa se njena obveznost ugotavlja v PP.

PVO se izvede, če je v PP ugotovljena obveznost njene izvedbe.

Skladno z Uredbo o PVO⁴³ je za **VPN s skupno električno močjo vsaj 30 MW postopek PVO obvezen**.

Če je za **vklučitev OVE v elektroenergetski sistem potrebna okrepitev obstoječega prenosnega ali distribucijskega omrežja**, za katero je treba izvesti PP po zakonu, ki ureja varstvo okolja, in če se v PP ugotovi, da je treba izvesti postopek PVO, se v postopku PVO presoja omeji na morebitni vpliv, ki izhaja iz spremembe ali razširitve v primerjavi z obstoječim omrežjem (28. člen ZUNPEOVE).

a28.a člen ZUNPEOVE opredeljuje **določene posebnosti v zvezi s postopki oz. z izvajanjem PP in PVO na območjih za pospešeno uvajanje OVE**. Ne glede na določbe zakona, ki ureja varstvo okolja, in Uredbo o PVO se **predhodna presoja in PVO ne izvajata za posege na območju za pospešeno uvajanje OVE, ki so skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, razen, če pristojni organ v postopku izdaje CD ali GD ugotovi, da je PP ali PVO treba izvesti**. Posegi, za katere velja navedena izjema, so navedeni v 2. odstavku a28.a člena ZUNPEOVE, in sicer:

- postavitve VPN, ki lahko vključuje tudi naprave, ki združujejo različne vrste tehnologije za proizvodnjo energije iz OVE,
- nadomestitev stare zmogljivosti za proizvodnjo EE z novo v VPN,
- nove naprave za shranjevanje energije, ki so na isti lokaciji kot VPN,
- priključevanje naprav iz prejšnjih alinej na električno omrežje.

Če pristojni organ za izdajo CD ali GD na podlagi preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE ugotovi, da zgoraj navedeni posegi niso skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, upravni organ, pristojen za izdajo CD ali GD, zavrne izdajo dovoljenja, to odločitev pa objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

37. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOVE-B) (Uradni list RS, 77/2025)

38. Gradbeni zakon (GZ-1) (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP, 133/23, 85/24 – ZAID-A, 47/25 – odl. US in 75/25)

39. Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11)

40. Uredba o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave (Uradni list RS, št. 36/09, 40/17 in 44/22 – ZVO-2)

41. Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2).

42. Seznam državnih nosilcev urejanja prostora je dostopen na https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostor-pomembni-dokumenti/nabor_drzavnih_nosilcev_urejanja_prostora.pdf, na lokaciji pa je treba preveriti tudi lokalne nosilce urejanja prostora.

43. Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2).

Skladno s 4. odstavkom a28a.člena ZUNPEOVE organ, pristojen za izdajo CD ali GD v primeru, ko je za poseg v skladu z Uredbo o PVO treba izvesti PP, postopek izdaje CD ali GD prekine in stranko napoti na PP, če na podlagi preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE ugotovi:

- da zanje obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, ki v postopku CPVO niso bili obravnavani,
- da bodo imeli znatne vplive na okolje v drugi državi članici EU,
- da je druga država članica EU zahtevala sodelovanje pri odločanju o posegu, za katerega je PVO obvezna.

Če je za poseg v skladu z Uredbo o PVO treba izvesti PVO v primeru ugotovitve iz prejšnjega odstavka ali ugotovitve iz tretjega odstavka 28.b člena ZUNPEOVE

- in če se za poseg pridobiva CD, organ, pristojen za njegovo izdajo, pozove investitorja k zagotovitvi ustreznih dodatnih vsebin za namen izvedbe PVO (investitor zagotovi dodatne vsebine za izvedbo PVO v roku 3 mesecev od prejema obvestila s strani pristojnega organa),
- in če se za poseg pridobiva GD, organ, pristojen za njegovo izdajo, postopek ustavi ter stranko napoti k oddaji zahteve za izdajo integralnega GD (investitor poda zahtevo za izdajo integralnega GD v roku 3 mesecev od prejema odločbe o ustavitvi postopka izdaje GD).

V primeru zagotovitve dodatnih vsebin in oddaje zahteve za izdajo integralnega GD v navedenih rokih, se postopek PVO izvede v največ 6 mesecih od ugotovitve iz četrtega odstavka a28a.člena. Ne glede na prejšnji odstavek se lahko rok za izvedbo PVO izjemoma, če je to potrebno zaradi preveritve vpliva na biotsko raznovrstnost in naravne vrednote ali preveritev vpliva na okolje ali na drugo državo članico EU, podaljša za do 6 mesecev. Rok se podaljša z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka iz prejšnjega odstavka. Če investitor ne poda zahteve za izdajo integralnega GD v predpisanem roku iz zgornje alineje, organu pri izvedbi PVO, navedenih rokov ni treba upoštevati.

28. b člen ZUNPEOVE opredeljuje tudi določene **posebnosti presoje sprejemljivosti vplivov na naravo na območjih za pospešeno uvajanje OVE**, in sicer ne glede na določbe zakona, ki ureja ohranjanje narave, se **presoja sprejemljivosti vplivov na območje Natura 2000 ne izvaja za zgoraj navedene posege iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE, za katere pristojni organ za izdajo CD ali GD ugotovi, da so skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE** in, da **zanje ne obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, ki ob določitvi območij za pospešeno uvajanje OVE ter določitvi pravil in ukrepov na območjih za pospešeno uvajanje OVE niso bili ugotovljeni**. Če pristojni organ za izdajo CD ali GD na podlagi **preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE** ugotovi, da posegi iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE niso skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, upravni organ, pristojen za izdajo CD ali GD, zavrne izdajo dovoljenja, to odločitev pa objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave. Pristojni organ za izdajo CD ali GD lahko na podlagi preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE ugotovi, da za posege iz drugega odstavka a28.a člena ZUNPEOVE obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, ki v postopku CPVO niso bili obravnavani.

2.2.1.11 Pridobitev soglasja k projektnim rešitvam

Obvezna priloga k vlogi za priključitev in uporabo distribucijskega sistema in k vlogi za GD je soglasje k projektnim rešitvam, ki ga investitor prejme na podlagi izpolnjene enotne vloge in ga odda pri pristojnemu elektrodistribucijskemu operaterju. Soglasje k projektnim rešitvam preverja izpolnjevanje pogojev, določenih v projektnih pogojih ali v podrobnih prostorskih načrtih glede rešitve umestitve novega objekta v prostor. Izpolnjeni vlogi za izdajo soglasja

k projektnim rešitvam se priložita obvezni prilogi PGD oziroma PZI VPN in projekt priključka VPN na omrežje.

Svetuje se, da se v tej fazi z ustanovitvijo služnostnih pogodb v korist pristojnega elektrodistribucijskega operaterja pridobi tudi pravico graditi elektro priključek na zemljišču tretjih oseb (v kolikor je to potrebno).

2.2.1.12 Energetsko dovoljenje

Če ima **VPN** (velja tudi za ostale PN) **nazivno moč večjo od 10 MW in je priključena na javno elektroenergetsko omrežje**, mora investitor v skladu s 35. členom ZOEE pred pridobitvijo GD in drugih dovoljenj pridobiti **dokončno energetsko dovoljenje**, ki ga izda ministrstvo, pristojno za energijo.

Investitor v VPN iz prejšnjega stavka lahko zahteva izdajo energetskega dovoljenja šele po sprejetju DPN oziroma po sprejetju uredbe o najustreznejši varianti (35. člen ZOEE).

Z energetskim dovoljenjem se določi (35. člen ZOEE):

- lokacija ali okvirno območje, na katerega se energetsko dovoljenje nanaša,
- vrsta objekta,
- vir energije ali gorivo,
- tehnične podatke o VPN,
- pogoje v zvezi z uporabo javnega dobra ali javne infrastrukture,
- obveznosti imetnika energetskega dovoljenja v zvezi s posredovanjem podatkov ministrstvu, pristojnemu za energijo in
- čas veljavnosti energetskega dovoljenja.

Veljavnost energetskega dovoljenja je **pet let od dneva njegove pravnomočnosti**. Pristojno ministrstvo lahko v času veljavnosti energetskega dovoljenja to na zahtevo investitorja z odločbo podaljša, če investitor iz upravičenih razlogov ni mogel pravočasno izpolniti obveznosti navedene v naslednjem odstavku, vendar skupaj največ za rok veljavnosti iz prejšnjega stavka. Upravičeni razlogi so zlasti tisti, ki niso nastali zaradi investitorjevih opustitev dolžnega ravnanja ali iz vzrokov na njegovi strani (35. člen ZOEE).

Če investitor v tem roku ne vloži popolne zahteve za GD za objekt za proizvodnjo EE oziroma ne vloži popolne zahteve za izdajo **celovitega dovoljenja** za objekt za proizvodnjo EE, **energetsko dovoljenje preneha veljati**. Ta določba velja tudi za vložitev popolne zahteve za izdajo drugega upravnega akta, ki po nastopu svoje veljavnosti daje investitorju pravico začeti gradnjo objekta (35. člen ZOEE).

Celotno trajanje postopka pridobitve energetskega dovoljenja je težko natančno določiti, saj je odvisno od zahtevnosti (nov objekt, menjava, nadgradnja) in vrste investicije, števila prispelih vlog, priložene (ne)ustrezne dokumentacije itd. Vloga za izdajo energetskega dovoljenja se odda na ministrstvu, pristojnem za energijo.

2.2.1.13 Dokazilo o razpolaganju z zemljiščem/stavbo

Dokazilo, da je investitor lastnik zemljišča/stavbe oziroma da na kakšni drugi pravni oziroma stvarno pravni podlagi ustrezno razpolaga z zemljiščem, na katerem bo namestil VPN, zahteva upravna enota oziroma organ, ki izdaja GD pred pridobitvijo GD, vsekakor pa je to nujen pogoj za izvedbo investicije, zato je to informacijo treba imeti že v fazi kreiranja izhodiščnih podatkov investitorja, torej, ko sprejemamo odločitev, kje bomo VPN postavili. Stvarno pravna razmerja je potrebno urediti ne samo za lokacijo VPN, temveč tudi za priključitev na omrežje, kjer je v primeru poteka električnega razvoda preko parcel tretjih oseb potrebno treba pridobiti služnostno pravico.

2.2.1.14 Gradbeno dovoljenje in vzdrževalna dela

Postopke lahko opredelimo glede na več kriterijev. Eden izmed pomembnih kriterijev je razlikovanje, ali je za izvedbo investicije potrebno GD ali ne. Gradbena zakonodaja opredeljuje, da je gradnja lahko novogradnja, rekonstrukcija, vzdrževanje objektov, vzdrževalna dela v javno korist, odstranitev in sprememba namembnosti.

Ali je za postavitev VPN potrebno GD je odvisno od več faktorjev:

- moči VPN,
- lege oziroma postavitve (samostojno ali v, na/ob obstoječem objektu),
- ali gre za individualno ali za skupnostno SO in
- načina priklopa VPN.

V kolikor se VPN postavlja v/na ali ob obstoječi legalno zgrajeni objekt je pomembna razlika, **ali se postavlja naprava za SO v skladu z Uredbo o SO ali manjša naprava za proizvodnjo energije v skladu z Uredbo o MN iz OVE in SPTE, oziroma gre za VPN, ki se ne uvršča med manjše VPN ali med VPN za samooskrbo, skladno z navedenima uredbama.** V primeru postavitve VPN tako razlikujemo med gradnjo novih energetske objektov ali vgradnjo naprav na, v ali ob že obstoječe legalno zgrajene objekte oziroma za »dodajanje« naprave k osnovnemu že zgrajenemu objektu. Skladno z Uredbo o razvrščanju objektov⁴⁴ se za enostavni objekt šteje zunanja naprava in zunanja oprema za proizvodnjo in shranjevanje EE iz OVE, ki je opredeljena kot zunanja tehnološka naprava oziroma zunanja grajena oprema, ki se postavlja na objekt ali je postavljena na zunanji ureditvi objekta in služi delovanju objekta. V kolikor ne gre za zunanje naprave in zunanjo opremo se elektrarne in drugi energetski objekti opredeli kot samostojne objekte.

44. Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22).

V spodnji preglednici so predstavljeni tipi VPN, kjer je opisano, ali za določen tip potrebujemo GD ali ne.

Tip VPN	Gradbeno dovoljenje (GD) ⁴⁵
1) Vgradnja nove VPN za SO v, na, ob obstoječ legalni objekt in je ta namenjena delovanju objekta (SO) v skladu z Uredbo o SO	
Individualna SO	VPN se v tem primeru priključi na notranjo nizkonapetostno električno inštalacijo stavbe (v kateri se porablja proizvedena EE) za merilnim mestom (4. člen Uredba o SO). GD v tem primeru ni potrebno , saj so naprave priključene na notranjo inštalacijo in se uporabljajo za »delovanje stavbe«, zato se njihova postavitev šteje za vzdrževalna dela skladno s točko 4 priloge 3 (Vzdrževanje objekta) Uredbe o razvrščanju objektov. Ne glede na to, pa tudi ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.
SO večstanovanjske stavbe	Gre za SO končnih odjemalcev v večstanovanjski, poslovno-stanovanjski, stanovanjsko-poslovni, poslovni ali katerikoli drugi stavbi, v katerih sta dva ali več prostorov (bodisi stanovanja, bodisi poslovni prostori), ki so opremljeni vsak s svojim merilnim mestom. VPN za SO se v tem primeru, preko lastnega prevzemno-predajnega mesta, priključi na točki prehoda v razdelilni omarici iz distribucijskega omrežja v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo večstanovanjske stavbe, na katero so priključena prevzemno-predajna mesta, vključena v samooskrbo te večstanovanjske (5. člen Uredba o SO). GD ni potrebno, izpolnjeni pa morajo biti pogoji po Uredbi o MN iz OVE in SPTE. Ne glede na to, pa tudi ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.
Skupnost za oskrbo z energije iz OVE (skupnost OVE)	V primeru samooskrbne skupnosti je VPN prek lastnega prevzemno-predajnega mesta priključena na distribucijsko omrežje. Gre za samooskrbo odjemalcev, ki odjemajo EE prek prevzemno-predajnih mest, priključenih na distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji, katerih merilna mesta niso vezana na notranjo inštalacijo istega objekta, in se povežejo v samooskrbno skupnost, z namenom koriščenja EE, proizvedene v VPN za SO. Na tak način so koristi sistema SO lahko deležni tudi tisti, ki za postavitev VPN za SO nimajo primernih pogojev, saj je lahko VPN za SO postavljena na drugi lokaciji. Gradbeno dovoljenje ni potrebno, če so izpolnjeni pogoji po Uredbi o MN iz OVE in SPTE. Ne glede na to, pa tudi ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.
2) Vgradnja nove manjše VPN na, v ali ob obstoječ legalni objekt v skladu z Uredbo o MN iz OVE in SPTE	Za napravo v tem primeru ni potrebno pridobiti GD , saj gre za »dodajanje« naprave k osnovnemu že zgrajenemu objektu, vendar pa mora investitor pri zahtevi za priključitev priložiti izjavo in potrebne presoje, kot je določeno v prilogi Uredbe o MN iz OVE in SPTE, s katero izjavlja, da je njegova naprava manjša VPN in da so bile pri njeni montaži upoštevane predpisane zahteve iz omenjene uredbe.
3) Postavitev nove VPN, ki se ne uvršča med manjše oziroma samooskrbne VPN	Za vse ostale primere VPN oziroma v primeru, da niso izpolnjeni pogoji iz Uredbe o SO, niti pogoji iz Uredbe o MN iz OVE in SPTE (npr. naprava se ne vgradi na/v ali ob legalno zgrajen objekt), ne gre za vgradnjo VPN za proizvodnjo električne energije iz OVE, temveč za gradnjo novega energetskega objekta/VPN s klasifikacijo CC-SI 23021 ⁴⁶ , in je zanje potrebno pridobiti GD, prijaviti začetek gradnje in pridobiti UD.

PREGLEDNICA 3
Potreba po pridobitvi gradbenega dovoljenja glede na tip VPN.

Če zgoraj navedeni pogoji niso izpolnjeni (npr. VPN za samooskrbo ni »ob objektu«, saj bo postavljena na oddaljeno zemljišče), je **GD potrebno**, čeprav gre morda za napravo za individualno samooskrbo. Drug kriterij, od katerega je odvisno, ali mora investitor pridobiti GD, je velikost VPN.

Zahtevo za izdajo GD vloži investitor ali njegov pooblaščenec z obveznimi prilogami kot jih določa GD-1. Investitor ali njegov pooblaščenec izpolnjeno zahtevo podpiše in odda na pristojen organ. Gradnja se lahko začne na podlagi pravnomočnega GD in prijave začetka gradnje. Izpolnjeno zahtevo za izdajo GD se pošlje na upravno enoto, na katere območju leži zemljišče predvidene gradnje oziroma na Ministrstvo za naravne vire in prostor za objekte »državnega pomena« (navedeni v 4. odstavku 9. člena Gradbenega zakona-GZ-1) in za objekte z vplivi na okolje (kar določa Uredba o PVO). Če je zahteva za izdajo GD nepopolna, upravni organ najpozneje v 15 dneh od njenega prejema zahteva dopolnitev.

Upravni organ izda GD, če:

- je predložena DGD, izdelana v skladu s predpisom iz 10. odstavka 39. člena GD-1 in sta jo podpisala projektant in vodja projektiranja, ki je bil v času izdelave projektne dokumentacije vpisan v imenik pristojne poklicne zbornice, razen za spremembo namembnosti in nezahtevni objekt,
- so k nameravani gradnji pridobljena mnenja v skladu s 4. odstavkom 43. člena GD-1, iz katerih izhaja, da je mnenjedajalec potrdil skladnost DGD s predpisi iz svoje pristojnosti,

45. Podrobnejša pojasnila v zvezi z gradbenim dovoljenjem za proizvodne naprave so na voljo na portalu Energetika Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE).

46. Tehnična smernica TSG-V-006:2022; Razvrščanje objektov, dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Graditev/TSG-V-006_2022_razvrscanje_objektov.pdf in Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22)

če upravni organ v skladu z 2. in 3. odstavkom 47. člena GD-1 ugotovi, da je nameravana gradnja v skladu s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj, ali se šteje, da je mnenje dano v skladu s 4. odstavkom 47. člena GD-1,

- bo za novozgrajene objekte zagotovljena minimalna komunalna oskrba, razen za nezahtevne objekte, ki so pomožni objekti v skladu s predpisi, ki urejajo prostor,
- nameravana gradnja ne bo škodljivo vplivala na varstvene cilje varovanih območij, njihovo celovitost in povezanost, če je za objekt, za katerega se zahteva GD, treba izvesti presojo sprejemljivosti v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave,
- je investitor v zemljiški knjigi vpisan kot lastnik ali imetnik stvarne pravice, ki mu daje pravico graditi na tuji nepremičnini, na kateri je predvidena gradnja, ali pa to pravico izkazuje z dokazili iz 3. točke prvega odstavka, drugega, tretjega ali četrtega odstavka 46. člena GD-1,
- je plačano nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo, če je to predpisano v 106. členu GD-1, ali je plačan prvi obrok nadomestila za degradacijo in uzurpacijo, če je odobreno njegovo obročno odplačevanje in
- so nadomestila in prispevki, določeni s posebnimi zakoni, plačani oziroma so na drug način izpolnjene investitorjeve obveznosti.

Rok za izdajo odločbe o zahtevi za izdajo GD je dva meseca od vložitve popolne zahteve za izdajo GD, razen če je potrebno usklajevanje z mnenjedajalci ali nadomeščanje mnenja v skladu s 47. členom GD-1. V tem primeru je rok za izdajo odločbe tri mesece od vložitve popolne zahteve za izdajo GD.

GD preneha veljati, če investitor ne začne z gradnjo v 5 letih od njegove pravnomočnosti. Ne glede na navedeno, GD po 5 letih preneha veljati tudi, če so bila izvedena le pripravljalna dela na gradbišču (npr. ograditev in priprava gradbišča, odstranitev vegetacije, gradnja gradbiščnih priključkov na komunalne vode, utrditev zemljišča ali izvedba izkopov ali nasipov, ki niso konstrukcijski del objekta). Ne glede na navedeno, lahko upravni organ v času veljavnosti GD na zahtevo investitorja podaljša veljavnost GD, če: je GD izdano za objekt iz četrtega odstavka 9. člena GD-1, ne gre za objekt z vplivi na okolje in so razlogi za podaljšanje takšni, da nanje investitor nima vpliva (na primer naravna nesreča, višja sila ali pri lokacijsko povezanih dovoljenjih zamude zaradi sodnih postopkov na enem od povezanih dovoljenj). Investitor vložiti zahtevo za podaljšanje veljavnosti GD najpozneje 60 dni pred iztekom njegove veljavnosti. Zahteva mora vsebovati utemeljitev razlogov za podaljšanje in predlog časovnega podaljšanja, ki ne sme biti daljše od petih let. Upravni organ v 60 dneh od vložitve zahteve za podaljšanje veljavnosti GD odloči s sklepom.

Za gradnjo objekta z vplivi na okolje, za katerega je predpisana pridobitev GD, se postopek izdaje GD in postopek PVO iz zakona, ki ureja varstvo okolja, združita (integralni postopek). V integralnem postopku se izda **integralno GD**, ki vsebuje odločitev o izpolnjevanju pogojev za izdajo GD in odločitev, da nameravana gradnja nima pomembnih škodljivih vplivov na okolje. Rok za izdajo integralnega GD je 5 mesecev od vložitve popolne zahteve, pri čemer rok ne teče v času pridobivanja mnenj, javne objave in pridobivanja mnenja v postopku ugotavljanja čezmejnih vplivov v skladu s predpisom, ki ureja varstvo okolja.

Upravni organi zahteve za izdajo GD v primeru ugotovljenega javnega interesa Republike Slovenije ali občine obravnavajo prednostno⁴⁷.

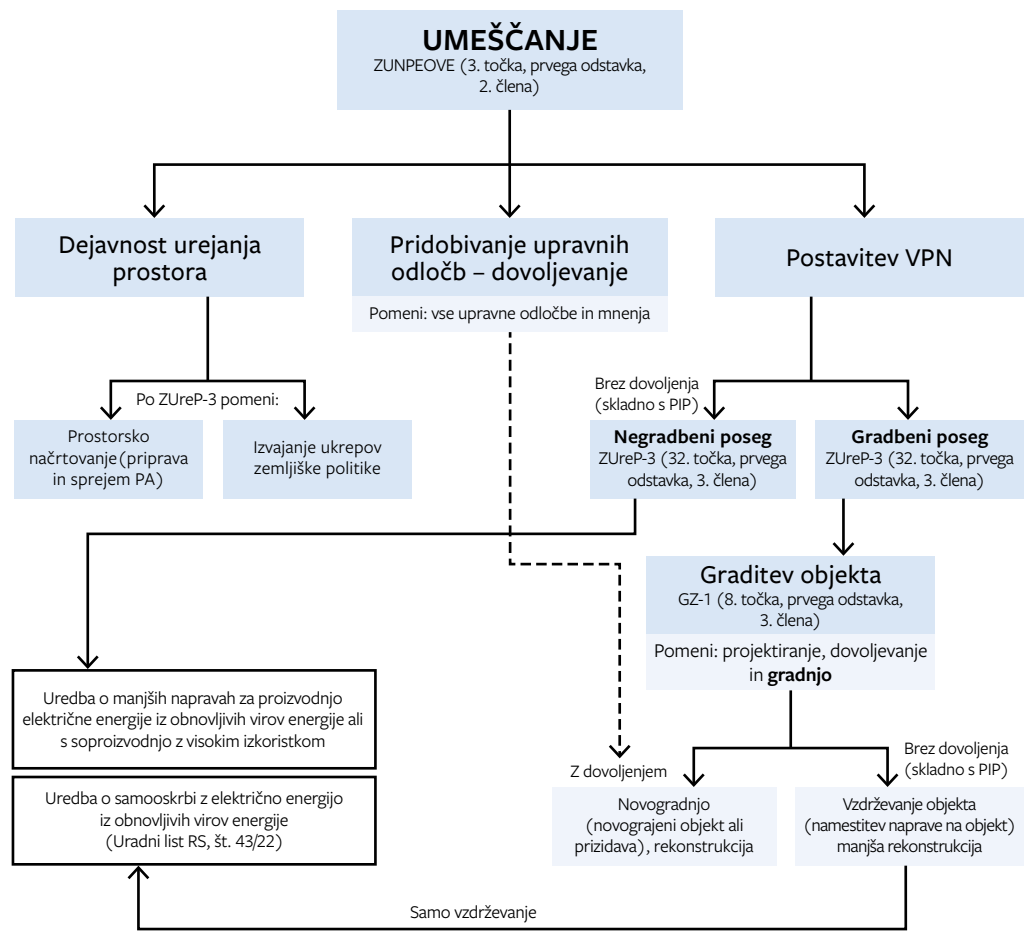
Kadar za **investicijo skladno z zakonodajo GD ni potrebno**, pa je vseeno potrebno preveriti prostorske akte, zgrajeno infrastrukturo na lokaciji in varovalne pasove, ki izhajajo iz LI in **pridobiti potrebne projektne pogoje, soglasja in mnenja**. Dodatno pazljivost zahteva gradnja na zemljiščih, ki imajo poseben status (ogrožena območja, varstvena območja, za-

varovana območja, varovana območja, območja in enote registrirane kulturne dediščine ter druga območja s pravnimi režimi varstva), kjer je vedno potrebno upoštevati dodatne omejitve in pridobiti ustrezno soglasje mnenjedajalcev. **Ne glede na to, da za določeno napravo GD ni potrebno, ta gradnja ne sme biti v nasprotju s PIA, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.**

Da je **VPN ob obstoječem objektu**, se praviloma šteje, če se nahaja na gradbeni parceli oz. funkcionalnem zemljišču, ki služi za namene osnovnega objekta, za katerega bo zgrajena VPN za SO. Funkcionalno zemljišče obsega zaključeno območje⁴⁸ na katerem se poleg osnovnega objekta nahajajo še drugi objekti, ki so trajno namenjeni redni rabi osnovnega objekta. Tako se lahko VPN brez GD izvede tudi na drugih objektih, ki pa morajo biti v lasti iste osebe, kot je osnovni objekt, kateremu je proizvodnja iz VPN namenjena. V primerih, ko se postavlja VPN ob objekt, oddaljenost od objekta ni definirana s predpisano razdaljo, osnovno pravilo pri tem je, da se VPN postavljajo na obstoječe objekte oziroma na zemljišča, ki pripadajo objektu in ne na sosednje nepremičnine, ki niso v lasti lastnika objekta. Pojem »ob objektu« določa Tehnična smernica TSG-V-006:2018 Razvrščanje objektov: »Dela v zvezi z vzdrževanjem odprtih površin ob objektu se lahko izvajajo le v okviru pripadajočih funkcionalnih površin ob objektu«. Opredelitev se ne nanaša na merljivo oddaljenost od objekta, ampak na funkcionalno zemljišče objekta oz. njegovo gradbeno parcelo, ki je bila upoštevana oziroma prikazana v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja za objekt. Pri tem je treba izpostaviti, da ni treba izvesti kakršnegakoli uradnega postopka ugotavljanja funkcionalnega zemljišča ali določanja gradbene parcele, saj ta za vzdrževalna dela ni predpisan.

48. Tehnična smernica TSG-V-006:2018; Razvrščanje objektov, poglavje 3.1 Vzdrževalna dela, ki imajo vpliv na prostorsko zaznavnost.

49. MNVP. (maj 2025). Državni prostorski red, Uredba o podrobnejših pravilih urejanja prostora za umeščanje fotonapetostnih naprav in sprejemnikov sončne energije, Priporočilo. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Prostorski-red/Priporocila_k_uredbi_OVE.pdf.

SLIKA 2

Sistem umeščanja, urejanja prostora, dovoljevanja in graditve po treh zakonih (ZUNPEOVE, ZUreP-3 in GZ-1)⁴⁹.

Umeščanje in postavitve VPN v prostor se glede na nazivno električno moč in mesto postavitve dopuščata na podlagi različnih predpisov ter z različnimi postopki, ki so podrobneje prikazani na zgornji shemi. Ne glede na vrsto postopka morajo vse umestitve in postavitve VPN upoštevati posamezne PIP iz PIA občin, v kolikor so ti določeni.

Postopek		Naprava oz. objekt	Obrazložitev in pravna podlaga
Prostorsko načrtovanje	Gradbeno dovoljenje		
OPN, OPPN, Odlok o urejenosti naselij in krajine	Enostavni objekt ali vzdrževalna dela, GD ni potrebno	VPN za SO	Uredba o SO (priključna moč naprave za individualno SO (v kW) ne sme presegati 0,8-kratnika priključne moči odjema merilnega mesta) in je priključena na interno nizkonapetostno inštalacijo stavbe. Moč individualne VPN za SO ne sme presegati 50 kW. Postavitve VPN za SO mora biti v skladu s PIP.
OPN, OPPN, Odlok o urejenosti naselij in krajine	GD ni potrebno, obrazec (ne spada pod GZ-1, ampak pod ZSRO-VE)	Manjša VPN (v, na ali ob objektu)	Uredba o MN iz OVE in SPTE (dopustne velikosti za VPN: 0-50 kW) Manjša VPN se namesti na, v ali ob objekt in mora biti v skladu s pogoji iz uredbe in ne sme biti v nasprotju s PIP in drugimi predpisi. Pridobljena morajo biti ustrezna soglasja, če to določajo področni predpisi (npr. kulturnovarstveno soglasje).
OPN, OPPN, Odlok o urejenosti naselij in krajine	GD	Objekt – VPN (ki ni v, na ali ob objektu in ima lastnosti objekta)	Gradbeni zakon (GZ-1): 2. člen: objekti morajo biti skladni s PIA in predpisi o urejanju prostora, izpolnjevati morajo bistvene in druge zahteve ter biti evidentirani. Gradnjo je treba izvajati skladno z GD. 3. člen, 25. točka: objekt je s tlemi povezana stavba ali gradbeni inženirski objekt, narejen iz gradbenih proizvodov, proizvodov in naravnih materialov, skupaj z vgrajenimi inštalacijami in tehnološkimi napravami, ki jih objekt potrebuje za svoje delovanje. Objekt je povezan s tlemi, če je temeljen ali s pomočjo gradbenih del povezan s tlemi na stalno določenem mestu in ga ni mogoče premakniti ali odstraniti brez škode za njegovo bistvo. Spadajo med manj zahtevne objekte (Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22), Priloga 1: Klasifikacija objektov: 23021 - VPN do 5 MW je manj zahtevni objekt) Za pridobitev GD je potrebna podlaga v občinskem prostorskem aktu (OPN ali OPPN) oziroma podrobnejših pravilih urejanja prostora.
OPN, OPPN	GD	Objekt	Spadajo med zahtevne objekte (Uredba o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 96/22), Priloga 1: Klasifikacija objektov: 23021 - VPN: električna moč na pragu nad 5 MW. Za pridobitev GD je potrebna podlaga v občinskem prostorskem aktu (OPN ali OPPN), kar pomeni, da objekti ne smejo biti v nasprotju s prostorskimi predpisi, torej mora imeti OPN ali OPPN določeno ustrezno namensko rabo prostora (načeloma in priporočljivo glede na namen se določi območje energetske infrastrukture – E), ter izpolnjevati morajo PIP, ki dopuščajo umestitev VPN v prostor. Če OPN nima določene NRP in predpisanih PIP za umeščanje VPN, se umestitev načrtuje z OPPN za proizvodne naprave za izkoriščanje OVE v skladu s 131. členom ZUreP-3.
DPN ali UNV	GD/ID ali CD	Objekt	ZUreP-3, 53. člen, 2. točka: elektrarne z nazivno električno močjo najmanj 10 MW so prostorske ureditve državnega pomena Postopek: DPN (+ GD/ID) ali UNV + CD

PREGLEDNICA 4
Povzetek sistema dovoljevanja in umeščanja VPN v prostor⁵⁰.

ZUNPEOVE določa, da če pristojni organ za izdajo CD ali GD na podlagi **preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE** ugotovi, da posegi iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE (navedeni v poglavju 2.2.1.10 Presoja vplivov na okolje (PVO)) **niso skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE**, upravni organ, pristojen za izdajo CD ali GD, zavrne izdajo dovoljenja, to odločitev pa objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

2.2.1.15 Projektna dokumentacija za izvedbo gradnje (PZI) in prijava začetka gradnje

Namen **PZI** je zagotovitev strokovnih navodil za zakoličenje objekta, izvajanje gradnje in dokazovanje izpolnjevanja bistvenih in drugih zahtev. PZI se izdela v skladu z izdanim GD

50. MNVP. (maj 2025). Državni prostorski red, Uredba o podrobnejših pravilih urejanja prostora za umeščanje fotonapetostnih naprav in sprejemnikov sončne energije, Priporočilo. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Prostorski-red/Priporocila_k_uredbi_OVE.pdf

in dopustnimi manjšimi odstopanji od GD, poročilom o vplivih na okolje, če gre za objekt z vplivi na okolje, konservatorskim načrtom, če gre za objekte, varovane v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, in drugimi strokovnimi podlagami. PZI vsebuje zbirni načrt, načrte in priloge. Priloge PZI so elaborati in študije. K prijavi začetka gradnje je treba obvezno priložiti PZI⁵¹. **Pravnomočno GD in prijava začetka gradnje objekta sta pogoj za novogradnjo, rekonstrukcijo in spremembo namembnosti zahtevnega, manj zahtevnega in nezahtevnega objekta. Gradnja se lahko začne po preteku osmih dni od prijave začetka gradnje.** Če je izdano GD za več objektov in se gradnja izvaja za posamični objekt ali če se gradnja objekta izvaja v več etapah, lahko investitor prijavi začetek gradnje posamičnega objekta ali posamezne etape.

2.2.2. Postopek izbire izvajalca in izgradnje VPN ter priključitve na javno elektroenergetsko omrežje/interno inštalacijo objekta

2.2.2.1 Razpisna dokumentacija in izbira izvajalca

Po pridobitvi ustreznih dovoljenj za umestitev VPN v prostor sledi izbiranje ponudnika opreme in izvajalca del. Če investitor, ki je subjekt javnega prava, namerava za namene izvedbe projekta pridobiti nepovratna sredstva oz. kakšno drugo obliko financiranja, je praviloma zahtevano, da za izbiro izvajalca upošteva načela javnega naročanja, kar pomeni pridobitev vsaj treh ponudb.

2.2.2.2. Sklenitev Pogodbe o izgradnji priključka ter gradnja proizvodne naprave in priključka

Po podpisu pogodbe z izbranim izvajalcem se prične **postopek gradnje VPN**. Trajanje gradnje je odvisno od lokacije, tipa in velikosti VPN.

Vzporedno z gradnjo VPN se izvede tudi **postopek gradnje priključka na električno omrežje**. Za izvedbo elektro-montažnih del (izgradnjo priključka) investitor izbere izvajalca, s katerim podpiše Pogodbo o izgradnji priključka. Izvajalec izvede vse aktivnosti za izgradnjo priključka. Določeno je, da mora investitor **vsaj osem dni pred začetkom del na priključku obvestiti elektrodistribucijskega operaterja, ki izvaja nadzor nad gradnjo priključka**. Nadzor izgradnje priključka obsega preverjanje ustreznosti priključka glede na veljavno zakonodajo in priporočila, tehnične pogoje iz predhodno izdanih dokumentov (projektni pogoji itd.) ter izvajanje pripadajočih stikalnih manipulacij.

2.2.2.3 Začasen priklop za potrebe izvedbe meritev in preizkus delovanja

V primeručasne priključitve objekta za potrebe meritev in preskušanja električne inštalacije se priloži izpolnjena izjava izvajalca inštalacijskih del začasno priključitev objekta za potrebe pregleda in preskušanja električne inštalacije⁵² pri čemer priklop za potrebe meritev in preskušanja električne inštalacije objekta lahko načeloma traja največ 14 dni.

51. Pravilnik o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih pri graditvi objektov (Uradni list RS, št. 30/23).

52. Priloga 53 – ELES obrazci. Dostopno na: <https://www.sodo.si/sl/za-odjemalce/prikljucevanje/obrazci>

2.2.2.4 Projektna dokumentacija izvedenih del (PID) in obratovalna navodila/ navodila za uporabo

PID je prikaz izvedenega stanja. Namenjen je evidentiranju izvedene gradnje, obratovanju in vzdrževanju objekta v njegovem življenjskem ciklu in je obvezni sestavni del vloge za UD. PID prikazuje odstopanja od DGD, ki je bila sestavni del GD, ter od PZI, ki je bila priložena k prijavi začetka gradnje, na način, ki omogoča jasno prepoznavnost spremenjenih delov ali lastnosti objekta. PID vsebuje zbirni načrt in druge predpisane načrte. **Če med gradnjo ni prišlo do odstopanj od PZI,** se načrti PID ne izdelujejo, **pač pa se zanje štejejo načrti PZI.** Če je med gradnjo prišlo do dopustnih **manjših odstopanj, se izdelajo načrti, ki so bili spremenjeni**⁵³.

Navodila za obratovanje pri VPN oziroma **navodila za uporabo pri manjših VPN** (27. člen SONDSEE) so dokument ali sklop navodil, ki opisuje, kako pravilno upravljati, vzdrževati in nadzorovati VPN, da zagotovimo njeno varno, učinkovito in dolgotrajno delovanje. Namenjena so lastniku ali upravljavcu VPN in vključujejo praktične informacije o vsakodnevni uporabi sistema, reševanju morebitnih težav ter osnovnih vzdrževalnih postopkih. Pogosto so del tehnične dokumentacije, ki jo zahteva elektrodistribucijski operater ali pa jo zagotovi proizvajalec opreme. Prilagojena so specifičnemu sistemu, običajno pa zajemajo naslednje vsebine:

- naziv in splošne tehnične podatke o postroju (pregled vgrajenih komponent, tehnične specifikacije);
- obratovalne podatke o postroju (opis sistema);
- enopolno shemo in podrobne podatke o postroju;
- način in potek stikalnih manipulacij na postroju (način vklopa in izklopa sistema, spremljanje delovanja prek zaslona ali aplikacije, ravnanje s presežki energije);
- način dostopa distribucijskega operaterja do postroja;
- odgovorne osebe za obratovanje postroja in odgovorne osebe distribucijskega operaterja;
- navodila za uporabo - vzdrževanje (čiščenje, preverjanje povezav in kablov, priporočeni intervali za strokovni pregled);
- varnostna opozorila (prepoved poseganja v sistem brez strokovne usposobljenosti, postopki ob izpadu elektroenergetskega sistema ali okvari, ravnanje ob različnih vremenskih razmerah, ki vplivajo na sistem);
- reševanje težav (pogoste napake in rešitve, kontaktni podatki za tehnično podporo);
- pravne in tehnične zahteve (obveznosti lastnika glede poročanj okvar operaterju, navodila za skladnost z elektroenergetskim sistemom) itd.

Za VPN z nazivnim tokom do 16 A po fazi na NN nivoju, ki ustrezajo zahtevam standarda SIST EN 50549-1, mora lastnik ali uporabnik sistema predložiti distribucijskemu operaterju **navodilo za uporabo v slovenskem jeziku.**

Navodila za obratovanje oziroma uporabo so potrebna ob priključitvi VPN (distribucijski operater lahko zahteva osnovna obratovalna navodila kot dokazilo, da lastnik zna upravljati s VPN), med obratovanjem VPN, saj jih lastnik lahko uporablja za vzdrževanje naprave in za pomoč pri ukrepanju ob težavah.

2.2.2.5 Sklenitev Pogodbe o nakupu in prodaji EE ali Pogodbe o SO z izbranim dobaviteljem

Skladno s pravili delovanja trga z EE **morajo imeti vsi odjemalci ter tudi vsi proizvajalci sklenjeno pogodbo za prodajo EE, oddane v javno elektroenergetsko omrežje.** Elektrooperater kupcu tako prizna količine proizvedene EE in jo lahko porabi na trgu oziroma

53. Pravilnik o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih pri graditvi objektov (Uradni list RS, št. 30/23) (19. in 21. člen).

proda dalje. Pogodbo o prodaji EE je potrebno skleniti še pred priključitvijo, saj je pogoj za pogodbo uporabi sistema, ki se sklene z elektrodistribucijskim operaterjem. V kolikor pogodba ne bi bila sklenjena, vendar bi VPN vseeno obratovala, bi oddane količine EE predstavljale zmanjševanje izgub v omrežju, vendar niti trgovec oziroma dobavitelj niti Center za podpore ne bi imela temelja za plačilo te EE, saj je ne bi mogla prevzeti. **Takšne VPN tvegajo, da jih elektrodistribucijski operater odklopi.**

Proizvajalci, ki ne bodo vstopili v podporno shemo in proizvajalci, ki bodo prejeli podporo⁵⁴ za proizvedeno EE v obliki obratovalne podpore (v nadaljevanju: OP) sklenejo pogodbo o prodaji EE z enim od dobaviteljem, proizvajalci, ki bodo vstopili v podporno shemo z vrsto podpore OP sklenejo pogodbo o zagotavljanju podpore kot obratovalno podporo EE, proizvajalci, ki bodo prejeli podporo za proizvedeno EE v obliki zagotovljenega odkupa sklenejo Eko pogodbo s Centrom za podpore ali pogodbo o zagotavljanju podpore kot zagotovljen odkup EE proizvedene iz OVE v primeru vstopa v podporno shemo, proizvajalci z VPN za samooskrbo sklenejo pogodbo o samooskrbi z izbranim dobaviteljem.

Kot pogodba šteje tudi **Eko pogodba** Centra za podpore. Ta se lahko pridobi le za nove VPN, ki še niso bile priključene na omrežje, ter se je upravičenec že vnaprej odločil, da bo kot obliko podpore izbral zagotovljen odkup. Eko Pogodba ima z zakonom omejeno trajanje na 12 mesecev in ne pomeni nikakršnega zagotovila glede pridobivanja podpore. VPN, ki imajo Eko Pogodbo oziroma pogodbo s Centrom za podpore za zagotovljen odkup, ne smejo imeti ločene tržne pogodbe za prodajo energije. VPN, ki imajo podporo kot obratovalno podporo pa morajo imeti sklenjeno tržno pogodbo za prodajo EE oddane v omrežje – pri čemer je v tem primeru Center za podpore ne more skleniti, pač pa mora biti sklenjena z enim od trgovcev/dobaviteljev EE.

Pogodba o SO, ki se sklene med dobaviteljem in odjemalcem (lastnik VPN za SO), mora vsebovati določbe o prodaji EE, kakor tudi o odkupu presežka proizvedene EE v VPN. Na podlagi Uredbe o SO (tretji odstavek 10. člena) in ZSROVE se stranki dogovorita o načinu obračuna prevzete/oddane EE in sicer prosto določita trajanje obračunskega obdobja in način obračuna dobavljene EE. Kadar je v obračunskem obdobju proizveden višek EE, mora dobavitelj ta višek odkupiti in ga ovrednotiti. Plačilo mora odražati tržno vrednost te EE, pri določitvi odkupne cene pa se lahko upošteva tudi dolgoročna vrednost SO iz OVE za omrežje, okolje in družbo.

2.2.2.6 Vloga za priključitev in uporabo distribucijskega sistema

Za končni prevzem in priklop merilnega mesta mora investitor izvajalcu nalog (pristojnemu elektrodistribucijskemu operaterju) posredovati še dodatno dokumentacijo, in sicer:

- izpolnjeno vlogo za priključitev in uporabo distribucijskega sistema s prilogami;
- izjavo izvajalca o izpolnjevanju pogojev ločilnega mesta;
- poročilo o preizkusu zaščitnih naprav na ločilnem mestu.

Investitor mora v **vlogi za priključitev in uporabo distribucijskega sistema** obvezno navesti svoje kontaktne podatke, ki služijo za vzpostavitev kontakta z investitorjem z namenom dogovora končnega termina **prevzema in priklopa merilnega mesta.** Navedena vloga za priključitev in uporabo distribucijskega sistema se vloži pri pristojnem elektrodistribucijskem operaterju. Tehnični pregled in priključevanje objekta se izvede na osnovi predložene dokumentacije. Pri pregledu priključka predstavnik elektrodistribucijskega operaterja preveri, ali so izpolnjeni pogoji predpisani v Projektnih pogojih in SZP.

54. Možnosti izbire podporne sheme in pogoji za njen vstop so podrobneje razloženi v poglavju 5. Sofinanciranje, prodaja in podpore za proizvedeno električno energijo.

Elektrodistribucijski operater začne postopek pregleda merilnega mesta na podlagi **vloge za priključitev in uporabo distribucijskega sistema, ki jo mora podati investitor oziroma njegov pooblaščenec**. V primeru **neizpolnjevanja vseh pogojev**, se priključitev in prevzem merilnega mesta **zavrne**.

2.2.2.7 Sklenitev Pogodbe o uporabi sistema za proizvodnjo ali Pogodbe o uporabi sistema za SO ter prevzem in priklop merilnega mesta

Vzporedno s pregledom merilnega mesta se s strani krajevno pristojnega elektrodistribucijskega operaterja pripravi **pogodba o uporabi sistema**, na podlagi katere se lahko naredi prevzem in priklop merilnega mesta. Za pripravo omenjene pogodbe mora investitor na krajevno pristojno elektrodistribucijsko podjetje posredovati Pogodbo o nakupu in prodaji električne energije ali Pogodbo o SO, podpisano z izbranim dobaviteljem oziroma podjetjem Borzen, d. o. o.. Po uspešno izvedenem pregledu izpolnjevanja pogojev iz soglasja za priključitev, **imetnik SZP in pristojni elektrodistribucijski operater skleneta pogodbo o uporabi sistema**, in sicer v primeru proizvajalca EE **pogodbo o uporabi sistema za proizvodnjo**, v primeru samooskrbe pa **pogodbo o uporabi sistema za SO**.

2.2.2.8 Tehnični pregled in uporabno dovoljenje (UD)

Kadar je za izvedbo in umestitev VPN potrebno GD, investitor **zahtevo za izdajo UD vloži pri upravnem organu, ki je izdal GD**⁵⁵, na osnovi česar se **skliče tehnični pregled**, kar pomeni pregled ustreznosti izvedbe. Upravni organ po popolnosti zahteve za izdajo UD s sklepom imenuje komisijo za tehnični pregled in določi datum tehničnega pregleda. O tehničnem pregledu se vodi zapisnik. Na osnovi tehničnega pregleda objekta upravni organ izda UD. S tehničnem pregledom se preveri:

- ali je objekt izveden v skladu z GD ob upoštevanju dopustnih manjših odstopanj iz 79. člena GZ-1,
- ali sta projekt izvedenih del (PID) in dokazilo o zanesljivosti objekta izdelana s predpisi,
- ali je objekt zgrajen v skladu z s pogoji in ukrepi, določenimi v GZ-1,
- ali je izvedena minimalna komunalna oskrba objekta,
- ali je treba za objekt, za katerega je bila izvedena PVO, ali za objekt iz predpisov, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnostjo, izvesti poskusno obratovanje.

V primeru nepravilnosti, se v zapisniku določi rok, s katerim morajo biti te odpravljene.

Kadar je za izvedbo potrebno GD, mora investitor po dokončanju gradnje **vložiti zahtevo za izdajo UD najkasneje v 30 dneh po prejemu obvestila nadzornika, da je gradnja končana** (priloge k zahtevi za izdajo UD so navedene v drugem odstavku 80. člena GZ-1). V primeru, da v predpisanem roku ne vloži zahteve za izdajo UD, jo lahko vloži izvajalec, nadzornik ali druga oseba, ki je lastnik ali imetnik stvarnih pravic na nepremičnini. To vloži pri upravnem organu, ki je izdal GD. Upravni organ izda UD v 15 dneh od vložitve popolne zahteve za izdajo UD. UD za zahteven objekt in objekt z vplivi na okolje se izda v posebnem ugotovitvenem postopku na podlagi tehničnega pregleda. V nasprotnem primeru se izda brez posebnega ugotovitvenega postopka in opravljenega tehničnega pregleda.

⁵⁵. Izpolnjena zahteva se vloži na upravno enoto, na katere območju leži objekt, na Ministrstvo za naravne vire in prostor za objekte državnega pomena (kar določa četrti odstavek 9. člena Gradbenega zakona, ki določa, da je ministrstvo pristojno za graditev, pristojno za izdajo dovoljenj, odločb in evidentiranje za naslednje objekte: elektrarne z nazivno električno močjo nad 10 MW, elektroenergetski vodi napetosti 110 kV in več s pripadajočimi funkcionalnimi objekti) in za objekte z vplivi na okolje (kar določa Uredba o posegih v okolje, za katere je potrebno izvesti PVO). Zahteva se lahko vloži elektronsko: <https://e-uprava.gov.si/si/podrocja/vloga/vloga.html?id=1354&lang=si>

Upravni organ izda UD pod naslednjimi pogoji, in sicer če:

- je GD, na podlagi katerega se je objekt zgradil, pravnomočno,
- je evidentirana popolna prijava začetka gradnje, če je predpisana,
- je zahteva za izdajo UD popolna,
- je komisija na tehničnem pregledu ugotovila, da so izpolnjeni pogoji iz četrtega odstavka 83. člena GZ-1, če je bil tehnični pregled izveden,
- iz predloženih poročil o prvih meritvah in iz obratovalnega monitoringa izhaja, da emisije pri obratovanju objekta ne presegajo s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, določenih mejnih vrednosti, oziroma da so izpolnjeni pogoji sevalne oziroma jedrske varnosti, določeni s predpisi, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost, če gre za objekt, za katerega je bilo odrejeno poskusno obratovanje.

Če se zahteva za izdajo UD zavrne, ker je objekt zaradi nepravilnosti nevaren ali neskladen in nepravilnosti ni mogoče odpraviti, ali če je objekt nelegalen, **upravni organ o tem obvesti gradbene oziroma druge inšpektorje**.

2.2.2.9 Pridobitev deklaracije za VPN

Deklaracijo za VPN **lahko pridobijo lastniki VPN**, ki s svojo PN proizvajajo EE z izkoriščanjem energije vetra ali s kombinacijo drugih OVE oziroma tehnologij.

Tudi končni odjemalci s SO imajo skladno s tretjim odstavkom 38. člena ZSROVE pravico do pridobitve deklaracije za svojo VPN za SO in PoI za proizvedeno EE v VPN, oddano v distribucijsko omrežje.

V deklaraciji za VPN so opredeljeni podatki o proizvajalcu, PN, vhodnem energentu, opis PN, veljavnost deklaracije in seznam merilnih ter registriranih mest. **Deklaracija se izda za obdobje do pet let. Veljavna deklaracija je pogoj za prejemanje podpore za proizvedeno EE in izdajo PoI**. Pridobljena deklaracija se vpiše v **Register deklaracij za proizvodne naprave**⁵⁶.

Deklaracijo za VPN izda na zahtevo proizvajalca v upravnem postopku Agencija za energijo (v nadaljevanju: AGEN). Vloga za izdajo deklaracije za VPN, ki se prvič vpisuje v register deklaracij, ter na kateri so bile izvedene spremembe, se vloži pisno ali v elektronski obliki pri AGEN na predpisanem obrazcu iz Priloge I, ki je sestavni del Uredbe o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in PoI EE⁵⁷.

Vloga za izdajo deklaracije za VPN, pri kateri ni bilo sprememb in je v register deklaracij že bila vpisana, se vloži pisno ali v elektronski obliki pri AGEN na predpisanem obrazcu iz Priloge II, ki je sestavni del Uredbe o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in PoI EE.

Proizvajalcu se izda deklaracija za VPN, če s projektno dokumentacijo oziroma s pridobljenimi dovoljenji in soglasji izkaže, da:

- je VPN zgrajena oziroma nameščena skladno s predpisi s področja energetike, gradnje in varstva okolja,
- VPN obratuje v skladu s predpisi s področja energetike, gradnje in varstva okolja,
- je za VPN urejen dostop do javnega elektroenergetskega omrežja,
- so na VPN zagotovljene meritve in registracija vseh energijskih tokov skladno s 4. členom omenjene Uredbe.

⁵⁶. Register deklaracij za proizvodne naprave je dostopen na naslednji povezavi: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-soprodukcija/register-deklaracij-za-proizvodne-naprave>.

⁵⁷. Uredba o izdaji deklaracij za proizvodne naprave in potrdil o izvoru električne energije (Uradni list RS, št. 182/20, 121/21 – ZSROVE in 53/24)

Ne glede na zgornji odstavek, se deklaracija za VPN izda tudi v primeru, če proizvajalec VPN iz potrjenega projekta na javnem pozivu za vstop v podporno shemo vloži vlogo za izdajo deklaracijo do poteka roka in z dokazili dokaže, da zaradi zamud, ki so nastale izključno na strani izvajalca del za postavitev VPN, pred potekom roka iz sklepa AGEN o potrditvi projekta na javnem pozivu za vstop v podporno shemo, ni mogel pridobiti UD ali odločbe o poskusnem obratovanju, skladno s predpisi s področja graditve objektov in, če proizvajalec izkaže, da je za VPN izdano pravnomočno GD, je za VPN urejen dostop do javnega elektroenergetskega omrežja, so na VPN zagotovljene meritve in registracije vseh energijskih tokov (kot narekuje 4. člen navedene Uredbe), je pri pristojnemu organu vložil zahtevo za izdajo UD ali odločbo o poskusnem obratovanju, in če v roku 6 mesecev od dneva vložitve vloge za izdajo deklaracije predloži UD ali odločbo o poskusnem obratovanju.

2.2.2.10 Pridobitev potrdila o izvoru (PoI) EE – odprtje računa proizvajalca

PoI je javna listina, izdana v elektronski obliki, katere namen je končnim odjemalcem EE dokazati izvor EE, ki so jo kupili. Izda jo AGEN na zahtevo proizvajalca. Standardna **enota za izdajanje PoI je 1 MWh**. Izdaja PoI in transakcije z njimi se izvajajo v elektronski obliki v okviru Registra potrdil o izvoru, ki ga vodi AGEN. PoI se lahko na zahtevo proizvajalca izdajo za vso neto količino EE, proizvedeno v proizvajalčevih VPN med veljavnostjo deklaracije za posamezno VPN. Transakcije s PoI predstavljajo prenos PoI med računi v registru potrdil o izvoru, prenos PoI v oziroma iz druge države in razveljavitev PoI. Transakcije so možne do izteka njihove veljavnosti, kar predstavlja 12 mesecev od zadnjega dneva proizvodnje zadevne enote energije, za katero so bila PoI izdana⁵⁸.

Proizvajalci EE, ki želijo pridobiti PoI in z njimi opravljati transakcije, in **trgovci**, ki želijo izvajati transakcije s PoI v registru potrdil o izvoru, **se morajo registrirati in v registru potrdil o izvoru odpreti račun proizvajalca ali račun trgovca**. Trgovci pa PoI, ki jih pridobijo od proizvajalcev ali drugih trgovcev, za dokazovanje izvora EE pri prodaji le-te končnim odjemalcem razveljavijo, običajno na svoj račun, lahko pa tudi na ime (običajno večjega) končnega odjemalca. Razveljavljeno PoI je na voljo na računu uporabnika registra v elektronski ali pisni (PDF) obliki.

Proizvajalci in trgovci oziroma njihovi pooblašenci odprejo račun tako, da na AGEN pisno ali v elektronski obliki posredujejo Vlogo za odprtje računa v registru⁵⁹ in se registrirajo v Registru potrdil o izvoru⁶⁰. **Pogoj za odprtje računa proizvajalca je veljavna deklaracija za VPN**. Proizvajalcem se **podpora za EE, proizvedeno iz OVE ali v SPTE**, lahko zagotovi le za **neto proizvedeno EE, za katero so bila izdana PoI**.

2.2.2.11 Pridobitev odločbe o dodelitvi podpore in sklenitev pogodbe o zagotavljanju podpore

Možnosti izbire podporne sheme in pogoji za vstop so podrobneje razloženi v poglavju **5. Sofinanciranje, prodaja in podpore za proizvedeno električno energijo**⁶¹.

2.2.2.12 Enkratno nadomestilo za občino za spodbujanje uvajanja VPN

71. člen ZUNPEOVE določa, da je **občina, ki dovoli postavitev VPN na svojem občinskem zemljišču, upravičena do enkratnega nadomestila**. Uredba o enkratnem nadomestilu občini za spodbujanje uvajanja VPN⁶² določa višino in plačevanje enkratnega nadomestila občini za

spodbujanje uvajanja novih VPN ter namene, za katere ga lahko občina porabi. Upravičenec do prejema nadomestila je občina, v kateri je postavljena VPN. Če je VPN sestavljena iz več generatorjev (vetrnic), ki obratujejo povezano, in VPN stoji v več občinah, se nadomestilo plača tem občinam v sorazmerju z inštalirano močjo vetrnic na območju posamezne občine. **Osnova za nadomestilo je vezana na inštalirano moč VPN** in znaša:

- za VPN z inštalirano močjo **večje od 1 MW**: 200.000,00 EUR na 1 MW inštalirane moči PN,
- za VPN z inštalirano močjo **manjše od 1 MW**: nadomestilo znaša 0,00 EUR.

Vlogo za nadomestilo na Center za podpore, družbe Borzen, d.o.o., odda občina, na območju katere je postavljena nova VPN. Obvezna sestavina vloge je pravnomočno GD za VPN in dokazilo o priključitvi VPN na elektroenergetsko omrežje. Iz vloge mora biti razvidna inštalirana moč VPN. Če gre za VPN z več vetrnicami, morajo biti iz vloge razvidne proizvodne moči posameznih vetrnic. Če je VPN razporejena po več občinah, vsaka občina odda vlogo za vetrnice, ki so postavljene na njenem območju. Nadomestilo odmeri Center za podpore z **odločbo o odmeri nadomestila**. Če gre za VPN z več vetrnicami, se v odločbi o odmeri nadomestila navede delilnik višine nadomestila v EUR/kW za posamezno vetrnico. Višina nadomestila mora biti v sorazmerju z močjo VPN. Občina nadomestilo porabi za opravljanje nalog za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev.

2.2.2.13 Nadomestilo za izrabo prostora za VPN

Skladno z Uredbo o nadomestilu za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter⁶³ **je zavezanec za plačilo nadomestila proizvajalec EE (investitor VPN, ki jo upravlja in pridobiva prihodke od EE, proizvedene v tej VPN)**. Ne glede na navedeno, **obveznost plačila nadomestila ne velja za fizično osebo** (osebo, ki opravlja dejavnost proizvodnje EE z eno VPN z nazivno močjo do 50 kW in je vpisana v register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE pri AJPES, ter ima veljavno deklaracijo za VPN v skladu z zakonom, ki ureja spodbujanje rabe OVE). Zavezanec plača nadomestilo občini, v kateri je VPN. Če VPN, sestavljena iz več generatorjev (vetrnic), ki obratujejo povezano, stoji v več občinah, plača zavezanec tem občinam nadomestilo v sorazmerju z inštalirano močjo vetrnic na območju posamezne občine.

Osnova za nadomestilo je ocenjeni celoletni prihodek zavezanca, ki izvira iz proizvodnje EE iz njegovih VPN. V primeru VPN, za katere je zavezanec na podlagi odločbe AGEN upravičen do podpore, se v letu, ko je zavezanec podporo prejemal, osnova za nadomestilo določi kot zmnožek letne proizvedene količine EE (izražene v MWh) in višine podpore (izražene v EUR/MWh). V primeru preostalih VPN, za katere zavezanec ni upravičen do podpore ali zanje podpore ni prejemal, se osnova za nadomestilo določi kot zmnožek letne proizvedene količine EE, izražene v MWh, in referenčne cene EE, izražene v EUR/MWh, ki jo za posamezno leto določi in objavi AGEN v skladu z zakonom, ki ureja spodbujanje rabe OVE. Ne glede na navedeno, se v primeru VPN, za katere je zavezanec del proizvedene EE prodajal na podlagi pogodb o nakupu EE iz obnovljivih virov, javnih najmanj 10 let, osnova za nadomestilo določi kot zmnožek po pogodbi o nakupu EE iz obnovljivih virov prodanih količin EE (izražene v MWh) in pogodbenih cen EE (izraženih v EUR/MWh). Nadomestilo je letna obveznost zavezanca in se odmeri za preteklo leto po triodstotni stopnji od vrednosti osnove. Obveznost plačila nadomestila nastopi prvi dan v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem začne VPN oddajati EE v omrežje.

Nadomestilo zavezancu odmeri ministrstvo, pristojno za energijo, z odločbo, ki jo pošlje v vednost občini. V njej se določi **znesek nadomestila, ki ga je zavezanec dolžan plačati občini**. Za neplačane zapadle obveznosti tečejo zakonite zamudne obresti. Zavezanec je dol-

58. Agencija za energijo. (11. 8. 2025). Potrdila o izvoru električne energije. Dostopno na: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-soproizvodnja/potrdila-o-izvoru-elektricne-energije>.

59. Vloga za odprtje računa v registru je dostopna na: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-soproizvodnja/potrdila-o-izvoru-elektricne-energije>.

60. Register Potrdil o izvoru je dostopen na: <https://poi.borzen.si/register/Default.aspx>.

61. Ta korak ni obvezen in je potreben le v primeru, da investitor to želi.

62. Uredba o enkratnem nadomestilu občini za spodbujanje uvajanja vetrnih proizvodnih naprav (Uradni list RS, št. 24/24)

63. Uredba o nadomestilu za izrabo prostora za proizvodno napravo na veter (Uradni list RS, št. 50/22 in 65/25)

žan ministrstvu, pristojnemu za energijo, v skladu s predpisom, ki ureja sporočanje podatkov, ki so jih dolžni sporočati izvajalci energetskih dejavnosti, najpozneje do 15. aprila tekočega koledarskega leta za preteklo koledarsko leto predložiti: podatek o letni proizvedeni EE za posamezno VPN, podatek o inštalirani moči VPN na območju posamezne občine.

2.3 POSTOPKI PRI OBNOVI IN REKONSTRUKCIJI OBSTOJEČIH VPN

GZ-1 gradnjo definira kot izvedbo gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo, ki obsega novogradnjo, pa tudi rekonstrukcijo, manjšo rekonstrukcijo, vzdrževanje objekta, vzdrževalna dela v javno korist, odstranitev in spremembo namembnosti. Podrobneje definira tudi navedene izraze, v povezavi z obnovami oziroma rekonstrukcijami:

- **rekonstrukcija:** spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječega objekta, pri čemer se spreminjajo njegovi konstrukcijski elementi, zmogljivost ali izvedejo druge izboljšave, pri čemer se mora ohraniti vsaj del konstrukcijskih elementov obstoječega objekta, in se gabariti objekta praviloma ne povečajo, lahko pa se zmanjšajo. Povečanje gabaritov je v okviru rekonstrukcije mogoče le zaradi usklajevanja z bistvenimi zahtevami, kot jih za objekte določajo predpisi, ki urejajo graditev. Rekonstrukcija je tudi takšna sprememba namembnosti, zaradi katere se objekt razvrsti v višjo vrsto zahtevnosti v skladu s predpisom, ki ureja razvrščanje objektov glede na zahtevnost gradnje;
- **manjša rekonstrukcija:** dela, ki niso vzdrževanje objekta in niso rekonstrukcija, so pa izboljšava ali zamenjava več posameznih konstrukcijskih elementov, s katero se ne ogroža stabilnost konstrukcije, zamenjava elementov javnega vodovoda, javne kanalizacije, večji preboji konstrukcije, vgradnja dvigal v notranjosti objekta in manjše povečanje prostornine, ki ne poveča bruto tlorisne površine objekta, ter prizidava zunanjega stopnišča ali dvigala, ki ne povezuje več kot treh etaž;
- **vzdrževanje objekta:** dela, namenjena ohranjanju uporabnosti in vrednosti objekta, izboljšave, ki upoštevajo napredek tehnike, in manjši inštalacijski preboji.

Energetsko dovoljenje je treba pridobiti tudi **za vsako rekonstrukcijo objektov**, ki spreminja energetske parametre objekta in katere obseg sprememb je tak, **da je za rekonstrukcijski poseg treba pridobiti GD.**

Skladno s 5. členom GZ-1 je pravnomočno GD in prijava začetka gradnje objekta pogoj za rekonstrukcijo in spremembo namembnosti zahtevnega, manj zahtevnega in nezahtevnega objekta ter za odstranitev zahtevnega ali manj zahtevnega objekta, ki se dotika objekta na tuji sosednji nepremičnini ali je od njega oddaljen manj kot en meter. Ne glede na navedeno se **rekonstrukcija, ki je nujna za zmanjšanje ali odpravo posledic naravnih in drugih nesreč** in s katero se vzpostavi prejšnje stanje objekta, pri čemer se lega in namembnost objekta ne spremenijo, se zunanje mere in zunanost objekta spremenijo le v obsegu in po pravilih dopustnih manjših odstopanj v skladu z 79. členom GD-1, se z gradnjo začne najpozneje v enem letu po naravni ali drugi nesreči in investitor do začetka nujne rekonstrukcije poškodovani objekt ogradi in zavaruje, izvaja **le na podlagi prijave začetka gradnje.**

GD ni potrebno za vzdrževanje objektov in vzdrževalna dela v javno korist, za izvrševanje izrečenega inšpekcijskega ukrepa, pri manjši rekonstrukciji (pri tem je treba upoštevati pogoje za izvedbo manjše rekonstrukcije, skladno s 7. členom GZ-1).

Za investitorje je pomemben podatek, ali je pred začetkom gradnje ali rekonstrukcije objekta treba **pridobiti projektne pogoje**. S tem se namreč pridobijo potrebni podatki za izdelavo projekta oz. priključka (t.j. mesto priključitve, vrsta priključnega voda itd.) in pogoje za gradnjo v bližini obstoječih elektroenergetskih vodov ali naprav. Investitor oz. uporabnik omrežja mora v primeru rekonstruiranega objekta pridobiti **SZP VPN na elektrodistribucijsko omrežje** v naslednjih primerih: priključevanja več kot tri leta odklopljenega objekta, spremembe priključne moči, spremembe tehničnih karakteristik na prevzemno-predajnem mestu.

Kot je navedeno v ZSROVE, je **obnova VPN zlasti popolna ali delna zamenjava naprav ali sistemov in obratovalne opreme, za spremembo zmogljivosti ali povečanje učinkovitosti ali zmogljivosti te VPN.**

Kot je navedeno v 28. členu ZUNPEOVE, **če je za obnovo naprave, ki proizvaja EE z izrabo OVE treba izvesti PP po zakonu, ki ureja varstvo okolja, se v PP presoja omeji na morebitni vpliv, ki izhaja iz spremembe ali razširitve v primerjavi s prvotno napravo.** Če se v PP iz prejšnjega stavka ugotovi, da je treba izvesti **postopek PVO, se v postopku PVO presoja omeji na morebitni vpliv, ki izhaja iz spremembe ali razširitve v primerjavi s prvotno napravo.**

Skladno z a28.a členom ZUNPEOVE se, ne glede na določbe zakona, ki ureja varstvo okolja, in Uredbo o PVO, **predhodna presoja in PVO ne izvajata za posege na območju za pospešeno uvajanje OVE, ki so skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, razen, če pristojni organ v postopku izdaje CD ali GD ugotovi, da je PP ali postopek PVO treba izvesti. Med posegi, za katere velja navedena izjema je med drugim tudi nadomestitev stare zmogljivosti za proizvodnjo EE z novo v VPN ter priključevanje teh naprav na električno omrežje.** Če pristojni organ za izdajo CD ali GD na podlagi preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE iz 28.c člena ZUNPEOVE ugotovi, da ti posegi niso skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, upravni organ, pristojen za izdajo CD ali GD, zavrne izdajo dovoljenja, to odločitev pa objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave. Organ, pristojen za izdajo CD ali GD v primeru, ko je za poseg v skladu z Uredbo o PVO treba izvesti PP, postopek izdaje CD ali GD prekine in stranko napoti na PP, če na podlagi preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE ugotovi:

- da zanje obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, ki v postopku CPVO niso bili obravnavani,
- da bodo imeli znatne vplive na okolje v drugi državi članici EU,
- da je druga država članica EU zahtevala sodelovanje pri odločanju o posegu, za katerega je PVO obvezna.

Če je za poseg v skladu z Uredbo o PVO treba izvesti PVO v primeru ugotovitve iz prejšnjega odstavka ali ugotovitve iz tretjega odstavka 28.b člena ZUNPEOVE

- in če se za poseg pridobiva CD, organ, pristojen za njegovo izdajo, pozove investitorja k zagotovitvi ustreznih dodatnih vsebin za namen izvedbe PVO (investitor zagotovi dodatne vsebine za izvedbo PVO v roku 3 mesecev od prejema obvestila s strani pristojnega organa),
- in če se za poseg pridobiva GD, organ, pristojen za njegovo izdajo, postopek ustavi ter stranko napoti k oddaji zahteve za izdajo integralnega GD (investitor poda zahtevo za izdajo integralnega GD v roku 3 mesecev od prejema odločbe o ustavitvi postopka izdaje GD).

28. b člen ZUNPEOVE opredeljuje tudi določene **posebnosti presoje sprejemljivosti vplivov na naravo na območjih za pospešeno uvajanje OVE**, in sicer ne glede na določbe zakona, ki ureja ohranjanje narave, se **presoja sprejemljivosti vplivov na območje Natura 2000 ne izvaja za zgoraj navedene posege** (iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE), za katere pri-

stojni organ za izdajo CD ali GD ugotovi, da so skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE in, da zanje ne obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, ki ob določitvi območij za pospešeno uvajanje OVE ter določitvi pravil in ukrepov na območjih za pospešeno uvajanje OVE niso bili ugotovljeni. Če pristojni organ za izdajo CD ali GD na podlagi preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE ugotovi, da ti posegi niso skladni s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, upravni organ, pristojen za izdajo CD ali GD, zavrne izdajo dovoljenja, to odločitev pa objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave. Pristojni organ za izdajo CD ali GD lahko na podlagi preveritve na območjih za pospešeno uvajanje OVE ugotovi, da za te posege obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, ki v postopku CPVO niso bili obravnavani.

Za posege iz 2. odstavka a28.a člena ZUNPEOVE, ki se načrtujejo na območju za pospešeno uvajanje OVE in za katere je skladno s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, obvezna predhodna presoja ali PVO, je pristojni mnenjedajalec k projektni dokumentaciji v postopku pridobitve GD ali CD glede emisij v tla, vode, zraka, hrupa, svetlobnega onesnaževanja, elektromagnetnega sevanja, vibracij, podnebnih sprememb in ravnanja z odpadki, tudi ministrstvo, pristojno za okolje.

Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo graditev, mora biti v zahtevi za izdajo GD za navedene posege, za katere investitor želi izvesti preveritev, pri podatkih o gradnji navedeno, da gre za preveritev na območju za pospešeno uvajanje OVE. Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo graditev, mora DGD za navedene posege vsebovati tudi:

- opis lastnosti in posebnosti posega, ki vključuje vsaj tehnologijo, dimenzije, predvidene površine za postavitve, način postavitve ter opis posega v prostor in naravo pri izgradnji in porušitvi, opis in značilnosti delovanja;
- navedbo območja za pospešeno uvajanje OVE, na katerem se poseg načrtuje, skupaj z navedbo pravil in ukrepov na tem območju za pospešeno uvajanje OVE ter strokovno pojasnilo, kako so se pravila in ukrepi upoštevali pri načrtovanju ter kako se bodo upoštevala pri gradnji, obratovanju in odstranitvi naprave.

Mnenjedajalci na podlagi vloge, ki mora vsebovati DGD, v okviru priprave mnenja preverijo, ali je gradnja skladna s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, vsak iz svojega področja. Če mnenjedajalec v preveritvi ugotovi, da DGD ne vsebuje dovolj podatkov ali pa podatki niso dovolj natančni, da bi lahko izvedel preveritev, v roku 15 dni od prejema zahteve za izdajo mnenja investitorja pozove, da projektno dokumentacijo dopolni. Investitor v postavljenem roku, ki ne sme biti krajši od 15 dni, predloži ustrezno dopolnitev. Rok za dopolnitev se lahko na njegovo zahtevo podaljša za dodatnih 15 dni. Če investitor posega v postavljenem roku vloge ne dopolni, se šteje, da je od nameravane zahteve za izdajo mnenja odstopil. Mnenjedajalec v preveritvi lahko ugotovi, da bo poseg kljub temu, da je skladen s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, imel nepredvidene škodljive vplive glede na okoljsko občutljivost geografskega območja, na katerem se načrtuje, in ki jih ni mogoče ublažiti s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE, da obstaja velika verjetnost znatnih nepredvidenih škodljivih vplivov, da bo lahko poseg povzročil znatne nepredvidene škodljive vplive na območje Nature 2000, ali da bo poseg imel znatne vplive na okolje v drugi državi članici EU, ki v postopku določitve območja za pospešeno uvajanje OVE niso bili ugotovljeni. V tem primeru to ugotovitev utemelji z dokazi. Če mnenjedajalec v preveritvi ugotovi, da načrtovan poseg ni skladen s pravili in ukrepi na območju za pospešeno uvajanje OVE ali izvede ugotovitev iz prejšnjega odstavka, poda negativno mnenje, v katerem svojo odločitev obrazloži. Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo graditev, mnenjedajalci za preveritev vplivov izdajo mnenje, v primeru, da zmogljivost naprave za proizvodnjo EE ne presega 150 kW in da gre za nadomestitev stare zmogljivosti z novo, najkasneje v roku 30 dni od prejema popolne zahteve.

Če je za gradnjo razumljivo, da je potrebno GD, se pojem »rekonstrukcija« pogosto napačno uporablja in se zamenjuje z obnovo oz. vzdrževalnimi deli, za katere GD ni potrebno. Za rekonstrukcijo je GD potrebno pridobiti.

V spodnji preglednici so predstavljene lastnosti obnove in rekonstrukcije VPN. Podatki so osnovani glede na predvideno življenjsko dobo posameznih delov in celotne VPN, obstaja tudi realna možnost, da se napravo obnovi oz. rekonstruira kasneje, če je ustrezno vzdrževana.

	Obnova oz. investicijsko vzdrževanje	Rekonstrukcija
VPN za SO po Uredbi o SO	Po 15 letih je treba zamenjati razsmernik; po 10 letih je potrebna zamenjava ležajev.	Po izteku življenjske dobe vetrne turbine in ostale opreme, se ta zamenja z novo. GD za VPN, skladne z Uredbo o SO, ni potrebno. Pred pričetkom rekonstrukcije je potrebno pridobiti projektne pogoje in SZP za VPN. Prav tako je potrebno pridobiti vsa ostala zahtevana soglasja pristojnih mnenjedajalcev, skladno s predpisi.
Manjša VPN po Uredbi o MN iz OVE in SPTE	Po 15 letih je treba zamenjati razsmernik; po 10 letih je potrebna zamenjava ležajev.	Po izteku življenjske dobe vetrne turbine in ostale opreme, se ta zamenja z novo. GD za rekonstrukcijo manjše VPN, skladne z Uredbo o MN iz OVE in SPTE, ni potrebno. Pred pričetkom rekonstrukcije je potrebno pridobiti projektne pogoje in SZP. Investitor mora zahtevi za priključitev manjše PN, ki jo vloži pri pristojnem distribucijskem operaterju, priložiti izpolnjen obrazec, določen v Prilogi, ki je sestavni del navedene uredbe. Z njim investitor izjavlja, da je njegova PN manjša PN in, da so bile pri njeni montaži upoštewane vse zahteve oziroma pogoji za montažo in priključitev manjših PN, ki so navedeni v omenjeni uredbi.
VPN na kopnem, ki ne spada med manjše VPN ali VPN za SO	Po 15 letih je treba zamenjati razsmernik; po 10 letih je potrebna zamenjava ležajev.	Po izteku življenjske dobe vetrne turbine in ostale opreme, se ta zamenja z novo. GD za rekonstrukcijo je potrebno. Pred pričetkom rekonstrukcije je potrebno pridobiti projektne pogoje in SZP. Prav tako je potrebno pridobiti vsa ostala zahtevana soglasja in mnenja pristojnih mnenjedajalcev, skladno s predpisi.

PREGLEDNICA 5
Lastnosti obnove in rekonstrukcije ter potrebni postopki glede na tip VPN.

Sestavne dele VPN, katere se je nadomestilo z novimi, je potrebno odstraniti in obravnavati skladno z Uredbo o odpadni električni in elektronski opremi (Uradni list RS, št. 55/15, 47/16, 72/18, 84/18 – ZIURKOE, 108/20 in 44/22 – ZVO-2).

3 PRIKLJUČEVANJE PROIZVODNIH NAPRAV

3.1 ZAHTEVE GLEDE LEGALNOSTI GRADNJE VPN

Na omrežje je možno priključiti samo **legalno zgrajene** VPN. Za VPN, za katere ne veljajo izjeme (t.j. ne gre za VPN skladno z Uredbo o SO ali za VPN skladne z Uredbo o MN iz OVE in SPTE), je potrebno GD, prijava začetka gradnje in pridobitev UD.

3.2 ZAHTEVE GLEDE INŠTALACIJ IN SKLADNOSTI

VPN oz. njena oprema mora biti pred priključitvijo in tekom obratovanja skladna z zahtevami Uredbe RfG, SONDSEE⁶⁴, Pravilnika o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana znotraj določenih napetostnih mej⁶⁵, Pravilnika o elektromagnetni združljivosti⁶⁶, Pravilnika o radijski opremi⁶⁷, Uredbe o odpadni električni in elektronski opremi (WEEE) ter Pravilnika o omejevanju uporabe določenih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi.

Primer zahtev po skladnosti za VPN za **TIP A**⁶⁸ (nazivna moč od 800 – 150 kW) pravi, da mora VPN imeti:

- logični vmesnik (vhod), ki zagotavlja prenehanje oddaje izhodne delovne v 5 sekundah po prejemu navodila na vhodu,
- frekvenčno stabilnost,
- zmanjšanje delovne moči pri povišani frekvenci,
- zdržnost pri spremembi frekvence in
- avtomatski vklop v omrežje.

Zahteve so izpolnjene, če je oprema na seznamu odobrene opreme, ki je objavljen na spletni strani operaterja kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja ELES.

Električne inštalacije morajo izpolnjevati zahteve iz Pravilnika o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah⁶⁹, Tehnične smernice TSG-N-002:2021 Nizkonapetostne električne inštalacije, Pravilnika o zaščiti stavb pred delovanjem strele⁷⁰, Tehnične smernice TSG-N-003: 2021 Zaščita pred delovanjem strele, Pravilnika o požarni varnosti v stavbah⁷¹, Tehnične smernice TSG-1-001: 2019 Požarna varnost v stavbah.

3.3 SOGLASJE ZA PRIKLJUČITEV (SZP) IN SKLENITEV POGODBE O PRIKLJUČITVI VPN NA JAVNO ELEKTRODISTRIBUCIJSKO OMREŽJE

Osnovni dokument, ki ga je treba pridobiti za priključitev na omrežje, je **SZP**. To izdaja operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja (ELES) v upravnem postopku na podlagi vloge investitorja oziroma njegovega pooblaščenca (npr. izvajalca VPN na ključ).

Pred izdajo SZP je možno pridobiti informacijo o možnosti priključitve, ki pa je merodajna samo na dan izdaje. V njej je navedena največja priključna moč VPN, ki jo je še mogoče priključiti na obstoječe distribucijsko omrežje, vendar z izdajo informacije investitorju ni zagotovljena priključna moč za vključitev VPN v omrežje. Zato potencialnim investitorjem priporočamo, da pred izgradnjo pridobijo SZP, saj jim šele izdano SZP zagotavlja priključitev VPN s priključno močjo, navedeno v SZP.

⁶⁴. Sistemska obratovalna navodila za distribucijski sistem električne energije (SONDSEE) (Uradni list RS, št. 77/24)

⁶⁵. Pravilnik o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 39/16)

⁶⁶. Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (Uradni list RS, št. 39/16 in 9/20)

⁶⁷. Pravilnik o radijski opremi (Uradni list RS, št. 3/16, 9/20, 124/23 in 30/25)

⁶⁸. Za ostale razrede so zahteve glede skladnosti opredeljene v SONDSEE (Priloga 5, poglavje XVII)

⁶⁹. Pravilnik o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah (Uradni list RS, št. 140/21 in 199/21 – GZ-1)

⁷⁰. Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele (Uradni list RS, št. 140/21 in 199/21 – GZ-1)

⁷¹. Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Uradni list RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07, 12/13, 61/17 – GZ in 199/21 – GZ-1)

SZP se v procesnem smislu izda po določbah ZUP. V skladu z omenjenim zakonom je rok za izdajo SZP 30 oz. 60 dni po prejemu popolne vloge – odvisno, ali gre za skrajšan ali posebni ugotovitven postopek glede na določila ZUP. Skrajšan postopek je v primerih, ko za ugotovitev dejstev ni treba opraviti posebnih dejanj v postopku (v postopku se lahko odloči takoj na podlagi vloge). V primeru nepopolne vloge se vlagatelja v roku petih delovnih dni pozove k dopolnitvi vloge.

ZSROVE določa krajše roke pri izdaji SZP za VPN za samooskrbo v primeru obstoječega prevzemno-predajnega mesta, in sicer 15 oz. 30 dni po prejemu popolne vloge – odvisno, ali gre za skrajšan ali posebni ugotovitven postopek glede na določila ZUP. V primeru nepopolne vloge se vlagatelja najpozneje 5 dni po prejemu vloge pozove k dopolnitvi vloge. Prav tako 50. člen ZSROVE navaja, da postopki izdaje dovoljenj, soglasij ali mnenj in drugih posamičnih upravnih aktov potrebnih za priključitev na omrežje, obratovanje ter vključitev energije iz OVE v omrežja za ogrevanje in hlajenje veljajo za:

- VPN, vključno s tistimi, ki združujejo različne OVE,
- toplotne črpalke in
- objekte za shranjevanje EE oziroma toplote na isti lokaciji.

Postopek izdaje dovoljenj iz prejšnjega odstavka zajema vse faze od popolnosti vloge za izdajo dovoljenja do izdaje odločbe. V primeru, da projekt ne sovпада z drugimi fazami upravnega postopka, trajanje postopka izdaje dovoljenj ne vključuje:

- časa, v katerem se VPN, njihovi priključki na omrežje in povezana omrežna infrastruktura, potrebna za zagotovitev stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja gradijo ali obnavljajo in
- časa za upravne postopke, potrebne za velike nadgradnje omrežja zaradi zagotavljanje stabilnosti zanesljivosti in varnosti omrežja.

Postopek izdaje dovoljenj se razlikuje glede na projekte, in sicer ali gre za VPN na potencialnih prednostnih območjih umeščanja naprav, ki proizvajajo EE iz OVE in ki so določena z ZUNPEOVE ali pa projekte izven teh območij, kar prikazuje spodnja preglednica.

Lokacija projekta	Osnovni rok	Možno podaljšanje
Potencialno prednostna območja OVE skladno z ZUNPEOVE	Postopek izdaje dovoljenja sme trajati največ eno leto oziroma v primeru projektov na morju največ dve leti . Ne glede na navedeno, sme na prednostnih območjih postopek trajati največ 6 mesecev oz. v primeru VPN na morju največ 1 leto , če gre za: • obnove PN, • postavitev nove PN, kjer inštalirana zmogljivost ne presega 150 kW in • objekte za shranjevanje EE ali toplote na isti lokaciji.	V izjemnih okoliščinah se lahko rok iz stavka zgoraj levo podaljša za največ šest mesecev z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka iz tega stavka. Le v primeru izjemnih okoliščin se lahko rok na prednostnih območjih podaljša in sicer za največ tri mesece z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred iztekom rok, navedenem v stavku levo spodaj.
Izven prednostnih območij	Postopek izdaje dovoljenja sme trajati največ dve leti oziroma v primeru VPN na morju največ tri leta . Ne glede na navedeno, sme postopek trajati največ eno leto oziroma v primeru projektov na morju največ dve leti, v primeru: • obnove PN, • postavitve nove PN, kjer inštalirana zmogljivost ne presega 150 kW in • objekte za shranjevanje EE ali toplote na isti lokaciji.	V izjemnih okoliščinah, na primer kadar je potrebna PVO, se lahko rok podaljša za največ šest mesecev z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred potekom roka, navedenem v stavku levo zgoraj. Le v primeru izjemnih okoliščin se lahko rok, naveden levo spodaj podaljša, in sicer za največ tri mesece z obrazloženim sklepom, ki mora biti izdan pred iztekom navedenega roka.

PREGLEDNICA 6
Rok postopka izdaje dovoljenj glede na lokacijo projekta.

Po pridobitvi SZP ter pridobitvi vseh potrebnih soglasij in dovoljenj sledi izgradnja VPN in njena priključitev na omrežje. VPN se v skladu s Pravilnikom o tehničnih zahtevah za priključitev PN električne energije na distribucijsko omrežje in o izvajanju 5. člena Uredbe Komisije (EU) št. 2016/631 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev

električne energije na omrežje (v nadaljevanju: Uredba RfG⁷²) razvrščajo na štiri tipe. V kateri tip se VPN uvršča, je odvisno od njene priključne moči, kar prikazuje spodnja preglednica.

Proizvodna naprava	Napetostni nivo	Priključna moč
TIP A	manjši od 110 kV	800 W do vključno 150 kW
TIP B	manjši od 110 kV	od 150 kW do 5 MW
TIP C	manjši od 110 kV	od vključno 5 MW do 20 MW
TIP D	manjši od 110 kV in enaka ali večja od 110 kV	priključna moč enaka ali večja od 20 MW

PREGLEDNICA 7
Tipi PN glede na napetostni nivo in priključno moč.

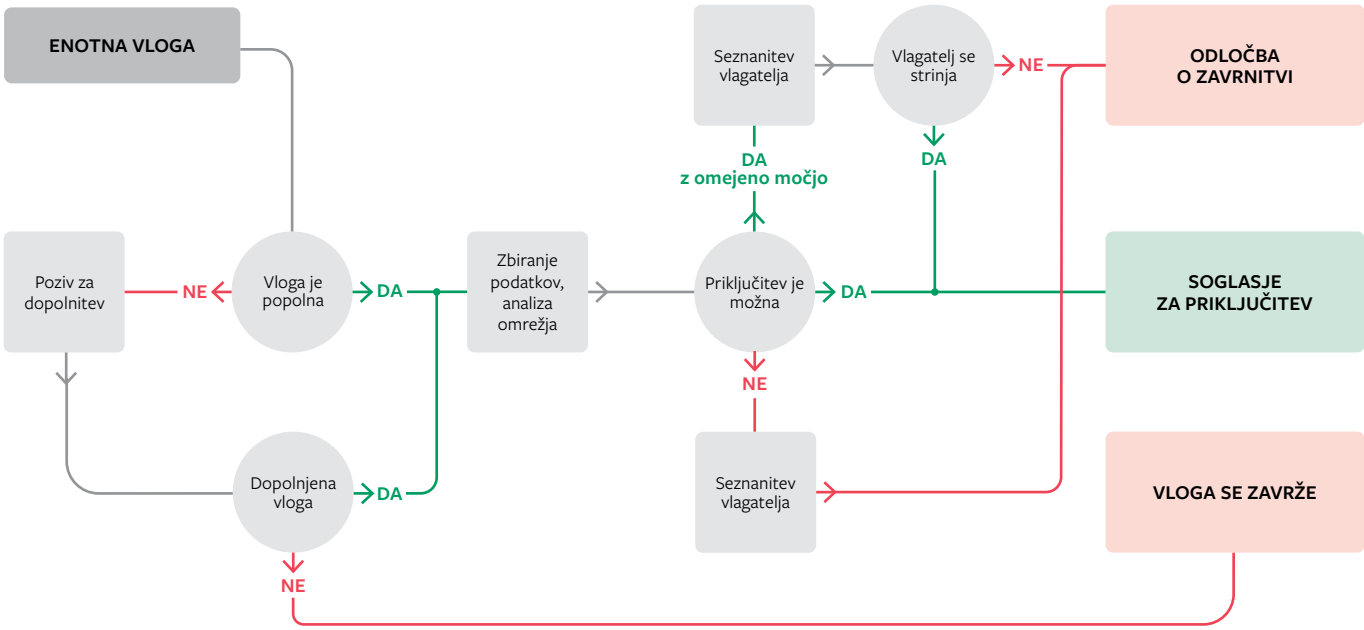
Tehnične zahteve in dokazila za priključitev se z velikostnim razredom stopnjujejo in so za vsakega izmed razredov podrobneje določene v Prilogi 5 SONDSEE.

3.4 PRIKLJUČEVANJE VPN NA PODLAGI ENOTNE VLOGE

3.4.1 Enotna vloga za izdajo soglasja za priključitev VPN

Vloga za izdajo SZP se posreduje elektrodistribucijskemu podjetju, ki upravlja z omrežjem na lokaciji, kjer se bo gradila VPN. Vloga se vloži na predpisanem obrazcu, imenovanem Enotna vloga, lahko tudi preko spletne aplikacije. V vlogi je treba navesti podatke o uporabniku, VPN in predložiti tehnično dokumentacijo za postavitev oziroma gradnjo VPN, ki zajema vse potrebne podatke, na osnovi katerih bo lahko ELES v SZP določil tehnične pogoje in način vključitve VPN v omrežje. Dodatno je treba predložiti tudi dokazilo o lastništvu objekta na/v/ob katerem se bo montirala VPN, če investitor v VPN in lastnik nista ista oseba oziroma dokazilo o pravici postavitve VPN (npr. za samooskrbo) na/v/ob večstanovanjski ali poslovno-stanovanjski stavbi.

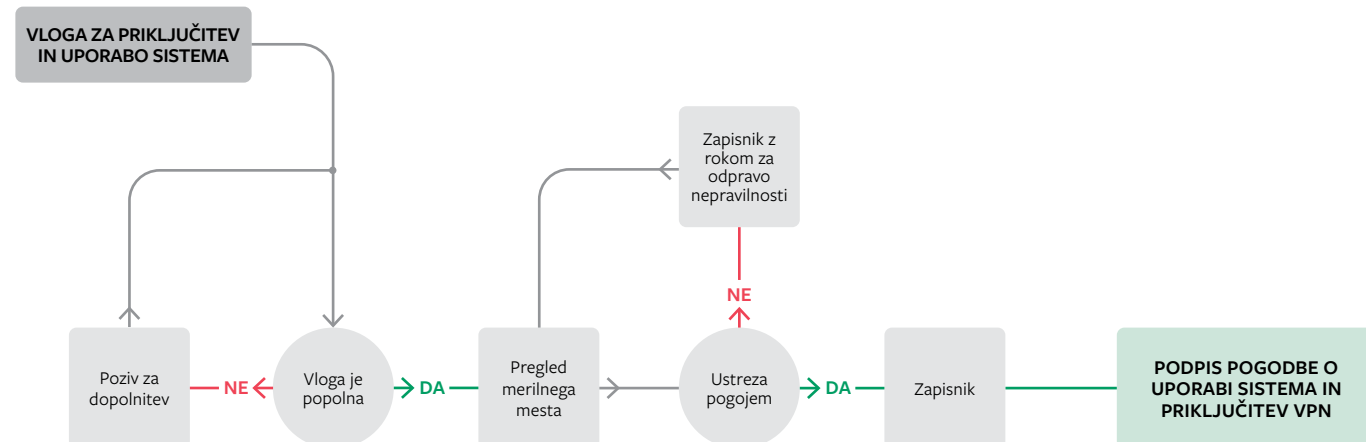
72. Uredba o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (Dostopno na: <https://www.eles.si/pregled-eu-uredb/dostop-do-omrezja>).

SLIKA 3
Potek izdaje SZP na podlagi enotne vloge.

3.4.2 Vloga za priključitev in uporabo sistema

Lastniki VPN oziroma njihovi pooblaščenici morajo po izgradnji VPN za izvedbo fizične priključitve na omrežje na pristojno elektrodistribucijsko podjetje posredovati Vlogo za priključitev in uporabo sistema. K vlogi je potrebno predložiti dokazila o legalnosti gradnje, skladnosti VPN z veljavno zakonodajo, dokazila/meritve o ustreznosti inštalacij in kopijo pogodbe o nakupu in prodaji EE ali pogodbe o samooskrbi. Po preverbi vseh predloženih dokazil in ogledu na lokaciji VPN s strani pooblaščenice osebe distribucijskega operaterja, odgovorna oseba distribucijskega operaterja sestavi zapisnik. V primeru neizpolnitve zahtev se priključitev ne izvede, investitorju pa se določi rok za odpravo nepravilnosti in zatem opravi ponoven pregled.

SLIKA 4

Potek priključitve VPN na podlagi SZP, izdanega po enotni vlogi.

3.5 PRIKLJUČEVANJE VPN ZA SAMOOSKRBO NA PODLAGI ENOSTAVNE VLOGE

VPN za samooskrbo končnih odjemalcev (v skladu z Uredbo o SO), katerih priključna moč **ne presega 50 kW**, je možno priključiti na omrežje z vložitvijo **enostavne vloge za priključitev** (42. čl. ZSROVE in 9. čl. Uredbe o SO). Celoten postopek od izdaje SZP do same priključitve poteka hitreje kot v primeru podaje enotne vloge za izdajo SZP za VPN. Vsebina vloge je določena z Uredbo o SO in je dostopna na spletnih straneh ELES in elektrodistribucijskih podjetij.

Enostavna vloga se posreduje pisno ali po elektronski pošti elektrodistribucijskemu podjetju, ki potrdi prejem popolne enostavne vloge za priključitev najpozneje v **treh delovnih dneh** od prejema ali pa v tem roku vlagatelj pozove k njeni dopolnitvi.

V enostavni vlogi je treba navesti podatke o uporabniku, merilnem mestu, podatke o VPN za SO, podatke o izvajalcu elektro montažnih del, o plačniku neposrednih stroškov priključevanja, predviden datum priključitve in predložiti naslednjo tehnično dokumentacijo ter ostala dokazila za izvedbo VPN za SO:

- enopolna shema z vrisano točko priključitve v interno NN omrežje,
- tehnični podatki o VPN,
- izjave EU o skladnosti, certifikati za posamezni del VPN za SO, s katerimi se dokazuje izpolnjevanje zahtev Uredbe RfG in SONDSEE,
- dokazilo o lastništvu objekta v oz. na katerem se bo izvedla PN, če investitor v PN in lastnik nista ista oseba,

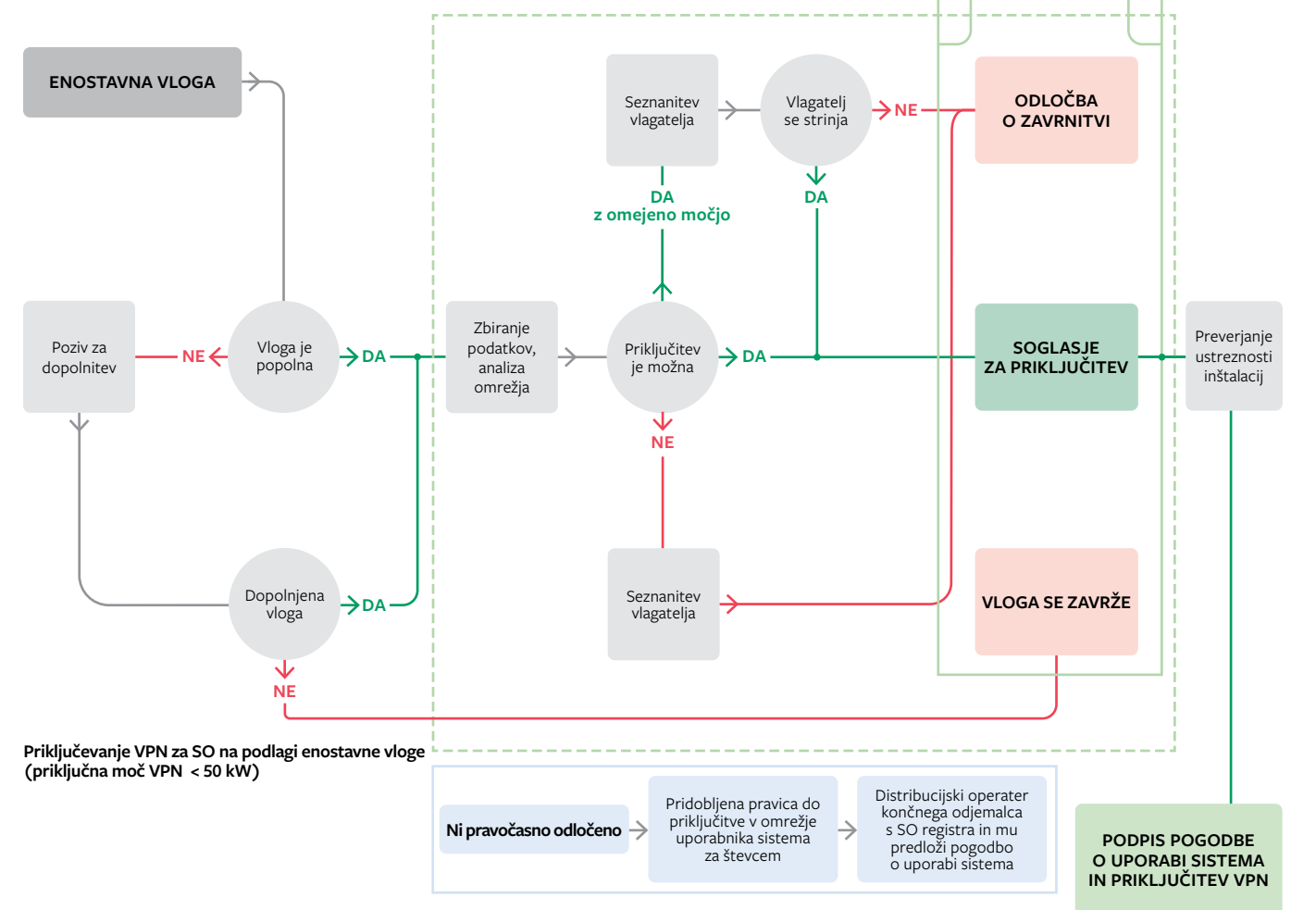
- katastrski načrt z osnovnim objektom z merilnim mestom, za katerim bo priključena VPN za SO,
- dokazilo o pravici postavitve VPN za SO na/v večstanovanjski ali poslovno stanovanjski stavbi ali kot samostojnega objekta,
- kopija pogodbe o samooskrbi.

Enostavna vloga vsebuje tudi izjavi, da je nizkonapetostna električna inštalacija v objektu, na katero bo priključena VPN za SO, pripravljena in sposobna za priklop VPN za SO, skladno s Pravilnikom o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah in Tehnično smernico TSG_N_002:2021 ter, da VPN za SO izpolnjuje zahteve iz Uredbe o SO.

Distribucijski operater lahko za VPN za SO, katerih priključna moč ne presega 50 kW, v enem mesecu po prejemu popolne enostavne vloge z odločbo zavrne priključitev zaradi utemeljenih varnostnih pomislekov oziroma tehnične nezdružljivosti komponent sistema ali predlaga drugačne pogoje za priključitev.

Če distribucijski operater ne izda odločbe iz prejšnjega odstavka in je ne vroči stranki v enem mesecu po prejemu popolne enostavne vloge se šteje, da je končni odjemalec s SO pridobil pravico do priključitve v omrežje uporabnika sistema za števecem.

Distribucijski operater lahko za VPN za SO (priključna moč < 50 kW), v 1 mesecu po prejemu popolne enostavne vloge z odločbo zavrne priključitev zaradi tehnične nezdružljivosti javnega omrežja po vključevanju novih VPN, utemeljenih varnostnih pomislekov oziroma tehnične nezdružljivosti komponent sistema ali predlaga drugačne pogoje za priključitev. Če distribucijski operater ne izda odločbe in je ne vroči stranki v 1 mesecu po prejemu popolne enostavne vloge se šteje, da je končni odjemalec s SO pridobil pravico do priključitve v omrežje uporabnika sistema za števecem.

SLIKA 5

Potek priključitve VPN za SO po enostavnem postopku.

V tem primeru distribucijski operater v 15 dneh po pridobitvi pravice do priključitve končnega odjemalca s SO registrira in mu predloži pogodbo o uporabi sistema.

V primeru, da je vloga zavrnjena, distribucijski operater predlaga drugačne pogoje za priključitev (v kolikor je to izvedljivo) v smislu ohranitve stabilnosti, zanesljivost in varnosti omrežja.

Izvajalec nalog distribucijskega operaterja pred priklopom opravi pregled o čemer sestavi zapisnik, v katerem opredeli rok za odpravo morebitnih nepravilnosti. V primeru, da uporabnik v zastavljenem roku iz zapisnika izvajalcu nalog distribucijskega operaterja ne dostavi dokazil o odpravi nepravilnosti (npr. kopije merilnega poročila), se takšen objekt odklopi.

3.6 NAČINI VKLJUČITVE V DISTRIBUCIJSKI SISTEM

Zakonodaja dopušča različne načine priključitve odjemalcev in PN ter njihovih kombinacij v omrežje. Gre za t. i. tipske sheme, ki so opisane v nadaljevanju.

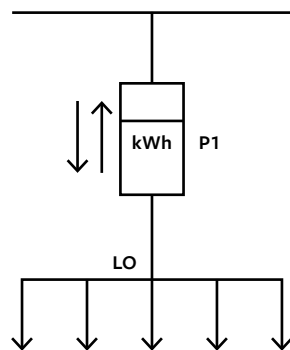
3.6.1 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.1

Najbolj poznana je splošna priključna shema PS.1. Po tej tipski shemi so priključeni gospodinjstvi odjemalci (npr. stanovanjske hiše), pri čemer gre za samostojno neposredno vključitev odjemalca v distribucijsko omrežje. Tudi PN je lahko samostojno priključena neposredno na distribucijsko omrežje po tipski shemi PS.1 in proizvedeno EE oddaja v omrežje preko števca P2 za namene prodaje oz. prejemanje podpore za neto proizvedeno EE v obliki zagotovljenega odkupa ali obratovalne podpore, pri tem pa ni nujno, da obstaja lasten odjem proizvedene EE.

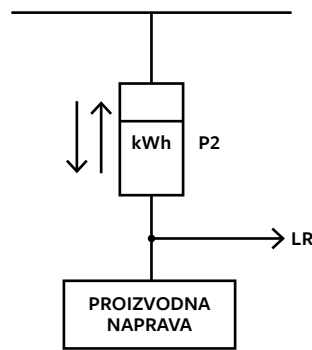
Splošna tipska shema PS.1 se lahko deli na naslednje tipe:

- **Tip A:** za odjem končnega odjemalca,
- **Tip B:** za PN ali HEE ali PEV ali podobnih naprav in
- **TIP C:** za kombinacijo obeh predhodnih namenov.

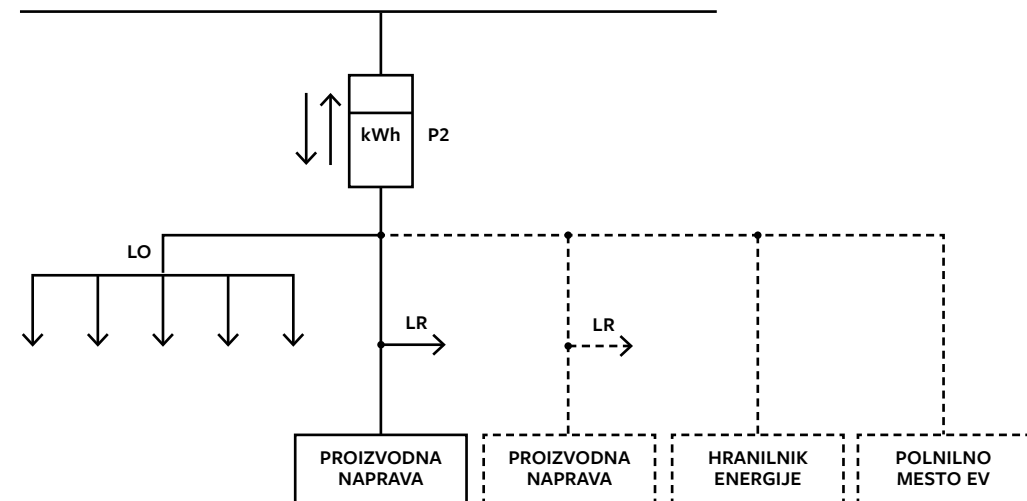
Tipi splošne priključne tipske sheme PS.1 so prikazani na spodnjih slikah.

SLIKA 6
Splošna tipska shema PS.1 – A – za odjem končnega odjemalca.

SLIKA 7
Tipska shema PS.1 – B za PN ali HEE ali PEV ali podobnih naprav.

SLIKA 8
Tipska shema PS.1 – C za kombinacijo obeh predhodnih dveh namenov.

K PN je možno dodati tudi hranilnik električne energije (HEE) ali polnilnico za električna vozila (PEV).

Dopustna je razširitev omenjene sheme na več PN, hranilnikov električne energije (HEE), polnilnic za električna vozila (PEV) in lasten odjem (LO), pri tem pa mora biti lastnik PN oziroma naprav in lastnega odjema ista oseba.

Splošna tipska shema PS.1 se za PN uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi PN prisoten lasten odjem ali če ni prisoten,
- ko sta lastnik PN in lastnik lastnega odjema ista pravna ali fizična oseba,
- ko lastnik PN ne bo zaprosil za podporo proizvedeni EE oziroma se strinja, da je osnova za določitev podpore izmerjena energija na števcu P2 oddana v javno omrežje in
- ko se lastnik PN strinja, da bo prejemal potrdilo o izvoru za energijo na osnovi količin EE izmerjenih na števcu P2, ki je bila oddana v javno omrežje.

Splošna tipska shema PS.1 se za HEE in polnilna mesta EV uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi HEE ali polnilnega mesta EV prisoten lasten odjem ali če ni prisoten,
- ko sta lastnik HEE ali polnilnega mesta EV in lastnik lastnega odjema ista pravna ali fizična oseba,
- ko bo storitve HEE ali polnilnega mesta EV koristil samo lastnik lastnega odjema in
- ko lastnik polnilnega mesta EV ne bo želel izbrati drugega dobavitelja kot ga ima izbranega za lastni odjem.

Navidezna priključna moč odjema ali oddaje (vsota vseh priključenih PN, HEE ali polnilnih mest EV) ne sme presegati prenosne zmogljivosti priključka na javno omrežje in mora izpolnjevati enega izmed pogojev navedenih v 84. členu SONDSEE.

3.6.2 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.2

Tipska priključna shema PS.2 je namenjena za registracijo podpor za PN, sistemskih storitev, ki jih uporabniki distribucijskega sistema nudijo distribucijskemu operaterju, in posebnih storitev, ki jih uporabniki distribucijskega sistema nudijo sistemskemu operaterju, agregatorju, dobavitelju in drugim tretjim osebam.

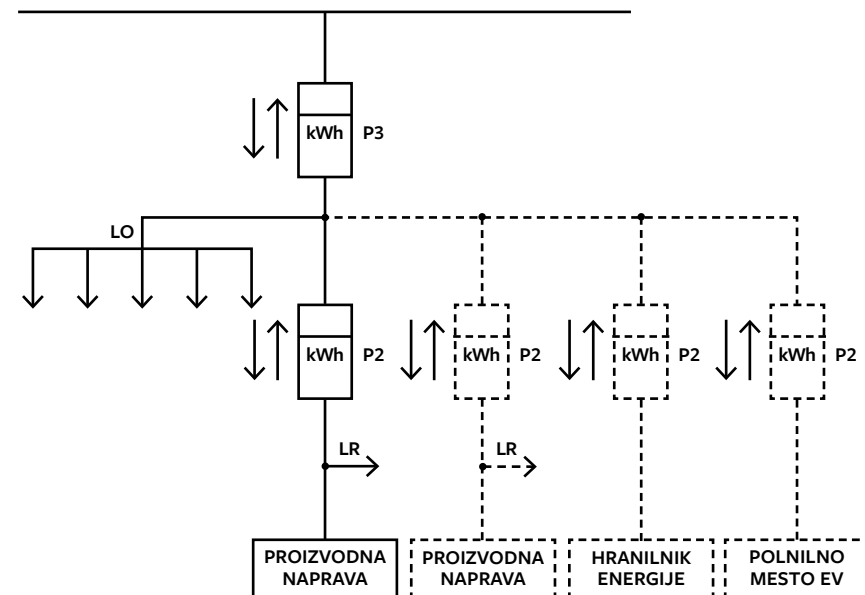
Splošna tipska priključna shema PS.2 se za PN uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi PN prisoten lasten odjem,
- ko sta lastnik PN in lastnik lastnega odjema različni pravni ali/in fizični osebi, pri čemer mora lastnik lastnega odjema biti tudi lastnik merilnega mesta P3,
- ko bo lastnik PN zaprosil za podporo proizvedeni EE oziroma se ne strinja, da je osnova za določitev podpore izmerjena energija na števcu P3 oddana v javno omrežje in
- ko se lastnik PN ne strinja, da bo prejemal potrdilo o izvoru za energijo na osnovi količin EE izmerjenih na števcu P3, ki je bila oddana v javno omrežje.

Splošna tipska shema PS.2 se za HEE in polnilna mesta EV uporablja v naslednjih primerih:

- ko je ob postavitvi HEE ali polnilnega mesta EV prisoten lasten odjem,
- ko sta lastnik HEE ali polnilnega mesta EV in lastnik lastnega odjema različni pravni ali/in fizični osebi, pri čemer mora lastnik lastnega odjema biti tudi lastnik merilnega mesta P3,
- ko bo lastnik HEE ali polnilnega mesta EV storitve le-teh nudil tudi tretjim osebam in
- ko bo lastnik polnilnega mesta EV želel izbrati drugega dobavitelja kot je izbran na merilnem mestu P3.

Pri tem je potrebno upoštevati pogoje SONDSEE v 88., 89. in 90. členu SONDSEE.

SLIKA 9
Tipska shema PS.2.

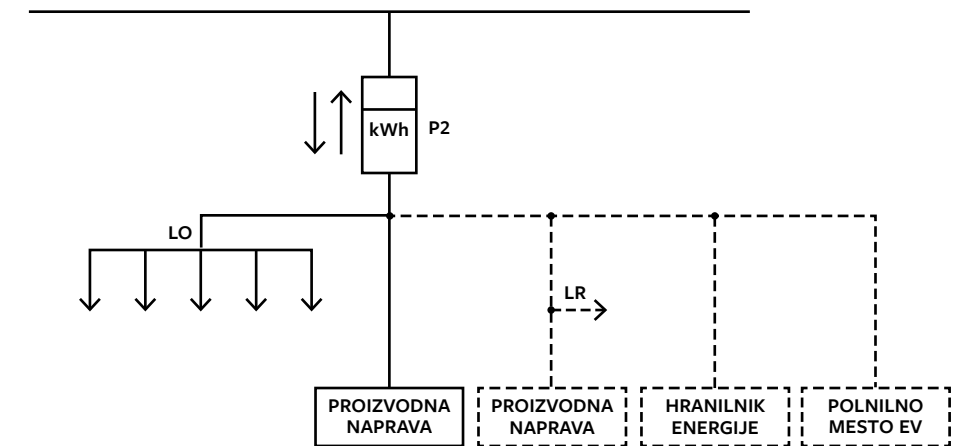
Pri tej tipski shemi je prisoten lasten odjem, tako da se del proizvedene EE porabi v notranjem omrežju, na katerega je PN priključena. Če lastnik PN ni hkrati tudi lastnik merilnega mesta odjema, mora s priključitvijo soglašati tudi lastnik objekta oz. odjemnega mesta, preko katerega se obračunava odjem objekta. Če proizvajalec izpolni pogoje za vstop v podporno shemo, je možna pridobitev obratovalne podpore ali zagotovljenega odkupa za vso neto proizvedeno EE, izmerjeno na merilnem mestu P2. Neporabljena EE se odda preko števca P3 v javno distribucijsko omrežje in se proda na trgu.

3.6.3 Tipska priključna shema za proizvodno napravo – PS.3

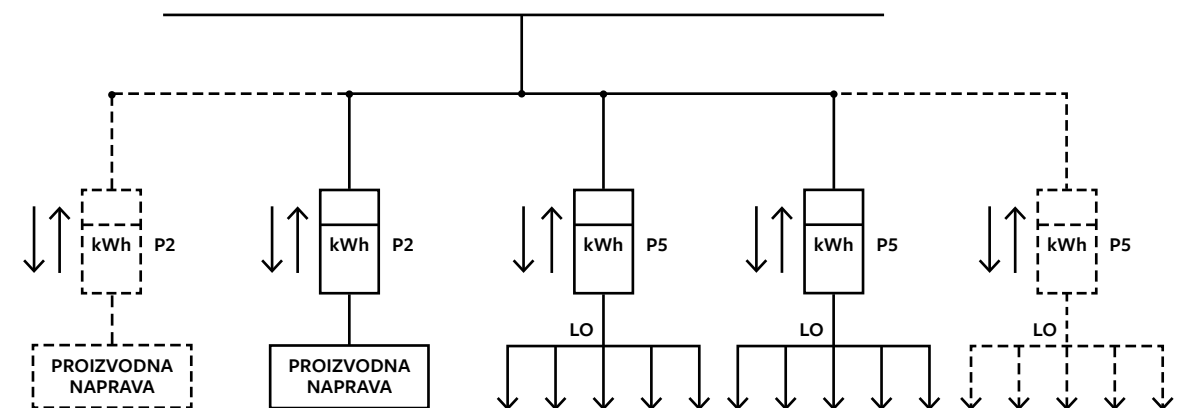
Tipična shema PS.3 se deli na naslednja tipa:

- **Tip A:** namenjena individualni samooskrbi ali
- **Tip B:** namenjena skupnostni samooskrbi z najmanj eno PN in najmanj 2 končnima odjemalcema.

Tipa tipske sheme PS.3 sta prikazana na spodnjih slikah.

SLIKA 10
Tipska shema PS.3 – A.

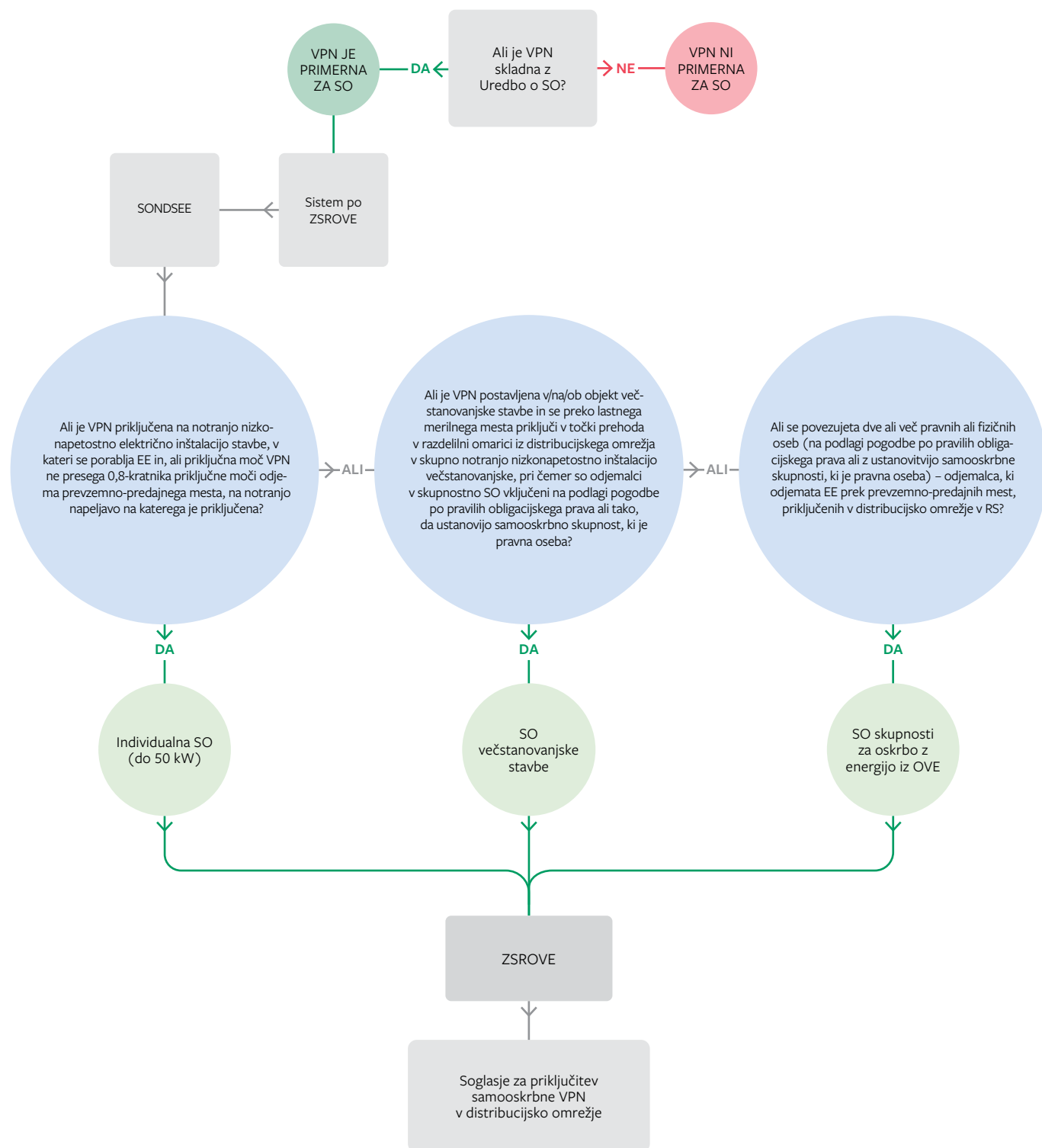
SLIKA 11
Tipska shema PS.3 – B.

Splošna tipska shema PS.3A je namenjena za priključevanje individualne samooskrbe. Uporabnik sistema je dolžan v svoji interni inštalaciji zagotoviti selektivnost vseh ustreznih predpisanih zaščit, tako da ne bo prihajajo do neželenih delovanj le-teh. Splošna tipska shema PS.3B je namenjena za priključevanje skupnostne samooskrbe.

Pogoj za uporabo splošne tipske sheme PS.3A za individualno samooskrbo je, da navidezna priključna moč oddaje (vsota vseh priključenih PN, HEE ali polnilnih mest EV) ne sme biti večja od 80 % priključne moči odjema na merilnem mestu, skladno s predpisi, ki urejajo samooskrbo (91. in 92. člen SONDSEE).

3.6.4 Primernost naprave za samooskrbo

Samooskrba je v skladu z Uredbo o SO proizvodjanje EE iz OVE za celotno ali delno pokrivanje lastnega odjema EE z napravo za samooskrbo (v primeru individualne samooskrbe) oziroma potreba po EE v skupnostno samooskrbo vključenih odjemalcev z napravo za samooskrbo (v primeru skupnostne samooskrbe). Spodnja shema grafično prikazuje kdaj gre za samooskrbo.

SLIKA 12

Kdaj gre za samooskrbo?

3.6.5 Samooskrba skladno s pogoji ZSROVE in sistemom urejenim po EZ-1

S koncem leta 2024 se je zaključila možnost vstopa v t.i. način SO z neto merjenjem EE, ki je bil omogočen z Energetskim zakonom (EZ-1, 315.a člen) in Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19 in 197/20 – neveljaven predpis) že vse od začetka leta 2016. Posebnosti tovrstne SO je bilo enoletno obračunsko obdobje in netiranje oddane EE s prevzeto EE v obračunskem obdobju (kWh za kWh).

Letno netiranje (letni obračun) je bil zelo učinkovit ukrep za spodbujanje investicij v VPN za SO, ki pa so ga zaradi predolgih administrativnih postopkov pridobivanja dovoljenj za postavitev in priključitev VPN za SO izkoristili le redki odjemalci. S sprejetjem Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU⁷³ **tak način obračunavanja EE ni več dovoljen.**

Lastniki VPN za SO, ki so vključeni v ta način obračuna trenutno lahko ohranjajo tovrstni način obračuna, dokler ne naredijo spremembe na VPN za SO, ki bi zahtevala izdajo novega SZP. Lahko pa prostovoljno preidejo na nov način obračuna po novi zakonodaji, ki je opisan v nadaljevanju. Prehod v obratni smeri ni mogoč.

ZSROVE ukinja letni obračun kot ga je poznal stari EZ-1 in prepušča obračun prevzete/oddane EE trgu, torej odnosu med dobaviteljem in končnim odjemalcem za samooskrbo. Kot je zapisano v V. poglavju ZSROVE, končni odjemalec z dobaviteljem sklene pogodbo o samooskrbi. To je vrsta pogodbe o dobavi EE in mora poleg obveznih sestavin, določenih z zakonom, ki ureja oskrbo z EE, vsebovati tudi določbe o odkupu EE, proizvedene v VPN za SO, ki je bila oddana v omrežje. Pogodba o samooskrbi lahko vsebuje tudi določbe o določanju obračunskih količin za potrebe obračuna dobavljene EE.

Končni odjemalec s samooskrbo lahko za proizvedeno EE sklene tudi pogodbo o nakupu EE iz OVE, vendar se mora v tem primeru registrirati za opravljanje dejavnosti proizvodnje EE.

Z Uredbo o SO so določeni podrobnejši pogoji za posamezne vrste SO, način obračuna EE in način obračuna dajatev za končne odjemalce s SO, kakor tudi pogoji za priključitev naprave za SO.

Za EE, prevzeto iz javnega omrežja, plačujejo končni odjemalci s SO omrežnino, ki je ne izključujoča in odraža stroške in koristi SO, ter druge javne dajatve, ki se obračunavajo na količino EE, prevzete iz javnega omrežja. Končnemu odjemalcu v skupnostni samooskrbi se pri določitvi višine omrežnine upošteva obseg uporabe omrežja. Prav tako končni odjemalci s SO ne plačajo sorazmernega dela prispevka glede na priključno moč za zagotavljanje podpor proizvodnji energije v soprodukciji z visokim izkoristkom in iz OVE. Še naprej pa velja, da za EE, oddano v omrežje, končni odjemalec s SO ne plača omrežnine in drugih javnih dajatev. Prav tako to velja za lastno proizvedeno EE iz OVE, ki je lahko tudi shranjena in ostane v njegovi stavbi. Končni odjemalec s SO za EE, prevzeto iz omrežja, ne plača prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti.

ZSROVE tudi razširja **možnost samooskrbne skupnosti OVE na celotno distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji**. To v praksi pomeni, da se pod pogoji iz V. poglavja ZSROVE v skupnost OVE lahko povežejo posamezni končni odjemalci iz distribucijskega omrežja ne glede na lokacijo VPN za samooskrbo in stavbe, ki jo želijo vključiti v samooskrbo.

⁷³. Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0944>)

Akt o metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (v nadaljevanju: Omrežninski akt) določa način obračunavanja omrežnine in sicer glede na priključno moč merilnega mesta ter na količino prevzele EE iz javnega omrežja. Trenutno sta predpisani dve sezoni (višja sezona = november → februar; nižja sezona = marec → oktober) in pet časovnih blokov. Omrežninski akt je bil v času nastajanja tega priročnika v reviziji.

Omrežnina za moč za posamezni časovni blok se izračunava tako, da se zmnoži dogovorjeno obračunsko moč⁷⁴ posameznega bloka (v kW) z vrednostjo tarifyne postavke za moč za posamezni časovni blok (EUR/kW). Mesečni znesek omrežnine za moč je seštevek vrednosti omrežnine za moč vseh nastopajočih časovnih blokov v mesecu. **Omrežnina za energijo** se izračuna kot zmnožek prevzete energije iz omrežja (v kWh) in tarifyne postavke za energijo (EUR/ kWh) za posamezni časovni blok. Mesečni znesek omrežnine za energijo je seštevek vrednosti omrežnine za energijo vseh nastopajočih časovnih blokov v mesecu.

Odjemalci z nameščeno VPN za SO po sistemu letnega obračuna (net-metering) **vsak mesec plačajo omrežnino za moč glede na dogovorjeno obračunsko moč**. Omrežnina za prevzeto EE se plača le v primeru, če je količina prevzete EE iz omrežja v opazovanem koledarskem letu presega količino EE, ki je bila v tem obdobju oddana v omrežje. Takrat se omrežnina za EE izračuna kot zmnožek neto prevzete EE iz omrežja (primanjkljaj prevzete EE) in enotne tarifyne postavke za omrežnino za EE.⁷⁵

3.6.6 Skupnostna samooskrba

Skupnostna samooskrba po Uredbi o SO pomeni **SO večstanovanjske stavbe in SO skupnosti za oskrbo z energijo iz OVE**, za celotno ali delno pokrivanje potreb vsaj dveh odjemalcev, povezanih v skupnostno samooskrbo, z eno ali več napravami za SO. **SO večstanovanjske stavbe** je samooskrba končnih odjemalcev v večstanovanjski, poslovno-stanovanjski, stanovanjsko-poslovni ali poslovni stavbi s poslovnimi prostori, ki imajo lastna prevzemno-predajna mesta, ali drugi stavbi z dvema ali več prevzemno-predajnimi mesti, priključenimi na skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo te stavbe. V SO večstanovanjske stavbe se lahko povežejo odjemalci, ki odjemajo EE za lastne potrebe prek dveh ali več prevzemno-predajnih mest iste večstanovanjske stavbe in ki v SO lahko vključijo tudi eno ali več prevzemno-predajnih mest, prek katerega oziroma katerih se z EE oskrbujejo skupni prostori ali skupne naprave večstanovanjske stavbe ali ki v SO vključijo dve ali več prevzemno-predajnih mest skupne rabe. V primeru SO večstanovanjske stavbe je naprava za SO prek prevzemno-predajnega mesta naprave za SO priključena na točki prehoda v razdelilni omarici iz distribucijskega omrežja v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo večstanovanjske stavbe, na katero so priključena prevzemno-predajna mesta, vključena v SO te večstanovanjske stavbe. V **SO skupnosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov** se lahko vključijo odjemalci, ki odjemajo EE prek prevzemno-predajnih mest, priključenih na distribucijsko omrežje v RS. V primeru samooskrbne skupnosti je naprava za SO prek prevzemno-predajnega mesta naprave za SO priključena na distribucijsko omrežje.

Skupne določbe glede skupnostne SO so sledeče. Lastnik naprave za skupnostno SO lahko prodaja svoj količinski delež proizvodnje, pri čemer se obravnava kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z EE. **Odjemalci se v skupnostno SO vključijo na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava ali tako, da ustanovijo skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, ki je pravna oseba, pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: skupnost OVE)**. Če so odjemalci v skupnostno samooskrbo vključeni na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava, ta

določa zlasti medsebojna razmerja, režim določanja ključa delitve proizvodnje, ključ delitve proizvodnje, pravice in obveznosti tretje osebe in odjemalca glede upravljanja naprave. Če je lastnik ali upravitelj naprave za SO tretja oseba, mora biti stranka te pogodbe. Za obveznosti na podlagi te pogodbe ne velja solidarna odgovornost. Če so odjemalci v skupnostno SO vključeni prek skupnosti OVE, lahko vsebine iz prejšnjega stavka določa akt, ki je podlaga za ustanovitev ali delovanje skupnosti OVE, vsakokratni ključ delitve proizvodnje pa se lahko podrobneje določi tudi v ločeni pogodbi. V primeru odklopa prevzemno-predajnega mesta, vključenega v skupnostno SO skladno z določbami zakona, ki ureja oskrbo z EE, mora oseba, pooblašena za komunikacijo z distribucijskim operaterjem v zvezi z izvajanjem skupnostne SO in za spremembe podatkov skupnostne SO, takoj sporočiti spremenjen ključ delitve proizvodnje, ki velja od odklopa naprej. Če tega ne stori, količinski delež proizvodnje, ki pripada odklopljenemu prevzemno-predajnemu mestu, pripade lastniku naprave za skupnostno SO, če je registriran kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z EE, nasprotno pa se realizacija neodplačno upošteva v bilančni skupini ali podskupini distribucijskega operaterja za namen pokrivanja izgub.

Tipska shema za skupnostno samooskrbo (PS.3 – B) je opisana v poglavju 3.6.3 Tipska priključna shema za proizvodno napravo - PS.3.

74. Dogovorjena obračunska moč v skladu z 2. členom Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (Ur. list RS, št. 146/22, 161/22, 50/23, 71/23, 117/23, 5/24, 30/24, 49/24, 107/24 in 27/25) pomeni vnaprej določeno obračunsko moč uporabnika sistema, ki ne sme biti večja od priključne moči iz SZP, pri čemer priključna moč iz SZP za potrebe določitve obračunske moči pomeni tudi moč, določeno z dejanskim omejevalcem toka na prevzemno predajnem mestu.

75. Primerjava izračuna letnega stroška omrežnine po starem in novem sistemu za povprečnega gospodinjkega odjemalca je dostopna na: https://www.uro.si/documents/d/guest/uro_clanek_izracun-letnega-zneska-omreznine-oktober-2024_2_11_2024_final.

4 PRAVNO ORGANIZACIJSKI STATUSI IN DAVČNO-FINANČNI VIDIK

76. Fizična oseba s statusom n.d.d.k. z velikostnimi omejitvami za PN kot to določa 19. člen Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18, 151/22 in 4/25).

77. V Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE (REZ), se vpišejo osebe, ki želijo v pravnem položaju zasebnika opravljati dejavnost proizvodnje EE, dejavnost pa opravljajo le z eno PN na OVE ali SPTE z nazivno močjo do 50 kW. Več o tem: https://www.ajpes.si/Registri/Drugi_registri/Proizvajalci_elektricne_energije/Splosno.

78. Kot določa Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji, morate pri opravljanju dopolnilnih dejavnostih na kmetiji izpolnjevati dva osnovna pogoja: 1. kmetija mora imeti v uporabi najmanj 1 ha primerljivih kmetijskih površin ali najmanj 10 čebeljih družin; 2. letni dohodek iz dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ne sme presegati treh povprečnih letnih plač na zaposlenega v RS v preteklem letu oz. petih povprečnih letnih plač na območju z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost.

Lastniki VPN imajo lahko različne pravno organizacijske statute. Pravnoorganizacijski status vpliva na davčno-finančni vidik, ki je poleg tega odvisen še od drugih dejavnikov, kot so velikost VPN, ostale dejavnosti, ki se opravljajo itd.

Investitorji v VPN so lahko tako pravne kot tudi fizične osebe, pri čemer pa pravno organizacijski status investitorja vpliva tudi na finančno-davčni vidik.

Najpogostejše pravno organizacijske oblike, ki so vključene v izvajanje investicije v VPN, so:

- fizične osebe (samo v primeru SO),
- nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (n.d.d.k.)⁷⁶,
- fizične osebe, vpisane v register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE (REZ)⁷⁷. Gre za fizične osebe, ki želijo v pravnem položaju zasebnika opravljati dejavnost proizvodnje EE, dejavnost pa opravljajo le z eno VPN z nazivno močjo do 50 kW. Fizične osebe, vpisane v register, imajo možnost vstopa v podporno shemo oziroma prodaje EE. Registrirana dejavnost je pogoj za zakonito prodajo EE oziroma izdajo računov,
- samostojni podjetniki (s.p.),
- družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.), delniške družbe (d.d.), ostale, manj pogoste oblike družb (d.n.o, k.d. ...),
- zadruga (z.o.o.) in
- zavodi (javni in zasebni).

V spodnji preglednici je predstavljenih nekaj primerov najpogostejših pravno organizacijskih statusov in značilnosti, ki so za njih pomembne in relevantne pri investicijah v VPN.

Pravno organizacijski status	Fizična oseba, ZAPOSLEN	Fizična oseba, UPOKOJENEC	Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (n.d.d.k.); DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI ⁷⁸
Davčna stopnja	Dobava in montaža VPN je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta, in sicer ne glede na to, ali VPN »nadomesti« strešno kritino ali ne in zaradi namestitve VPN stan. objekt ne spremeni namembnosti. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stanovanjskega objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti – F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, VPN klasificira med elektrarne in druge energetske objekte – 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV. Če gre za dobavo in montažo VPN, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez uničenja strehe ali spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža VPN obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le VPN (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV)⁷⁹.	Dobava in montaža VPN je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta, in sicer ne glede na to, ali VPN »nadomesti« strešno kritino ali ne in zaradi namestitve VPN stan. objekt ne spremeni namembnosti. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stan. objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti – F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, VPN klasificira med elektrarne in druge energetske objekte – 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV. Če gre za dobavo in montažo VPN, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez uničenja strehe ali spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža VPN obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le VPN (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV)⁷⁹.	Nosilci so zavezanci k plačilu davka od dohodkov iz dejavnosti, pod kar se šteje dohodek brez znižanj, povečanj in davčnih olajšav, kot je izkazan v davčnem obračunu akontacije dohodnine. Zavezanec lahko davčno osnovo ob upoštevanju pogojev ugotavlja tudi z upoštevanjem normiranih odhodkov. Dobava in montaža VPN je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta, in sicer ne glede na to, ali VPN »nadomesti« strešno kritino ali ne in zaradi namestitve VPN stan. objekt ne spremeni namembnosti. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stan. objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti – F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, VPN klasificira med elektrarne in druge energetske objekte – 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV. Če gre za dobavo in montažo VPN, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez uničenja strehe ali spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža VPN obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le VPN (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV)⁷⁹.

Pravno organizacijski status	Fizična oseba, ZAPOSLEN	Fizična oseba, UPOKOJENEC	Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (n.d.d.k.); DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI ⁷⁸
Dohodninska osnova	Prihodek od prodane EE se šteje v dohodninsko osnovo	Kadar upokojenec npr. s svojo samooskrbno VPN ne ustvarja dobička, se mu slednje ne šteje v dohodninsko osnovo.	Gre v prihodek dopolnilne dejavnosti (koliko gre v kmetijsko dejavnost in koliko v osebno uporabo - od tega sta odvisna tudi DDV in amortizacija). Najpogostejše: 30/70 %. Dohodki, prejeti v okviru opravljanja te dejavnosti, se štejejo za dohodke iz dejavnosti. Za ugotavljanje davčne osnove obstajata dva načina ⁸¹ .
Potreba po registraciji dejavnosti	Če oseba prodaja EE, mora imeti registrirano dejavnost (npr. biti vpisana v REZ – Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE).	Če bi upokojenec želel viške EE tudi prodajati, mora imeti registrirano dejavnost (npr. biti vpisan v REZ – Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE).	Dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji ⁸² (proizvodnja in prodaja EE iz OVE)
Višina minimalnih mesečnih stroškov (leto 2025) ⁸³	/	Prispevek za zavarovanje za primer invalidnosti ali smrti po stopnji 8,85 odstotka od zneska izplačila	/

79. FURS. (julij 2025). Davek na dodano vrednost. Stopnje DDV. Dostopno na: https://view.officeapps.live.com/office/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.fu.gov.si%2Ffileadmin%2FInternet%2FDavki_in_druge_dajateve%2FPodrocja%2FDavek_na_dodano_vrednost%2FOpis%2FStopnje_DDV.docx&wdOrigin=BROWSELINK

80. Prihodek v polletju koledarskega leta ne sme presegati treh povprečnih neto plač v RS iz preteklega koledarskega leta.

81. Nosilec dopolnilne dejavnosti se z davčnega stališča obravnava kot fizična oseba z dejavnostjo, zato je tudi dohodek iz tega naslova obdavčen na ta način (ne po katastrskem dohodku). Davčna osnova se lahko ugotavlja na dva načina: z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov ((na podlagi vodenja knjigovodstva se izračuna dohodninska osnova in dohodnina odmeri po dohodninski lestvici v informativnem izračunu (skupaj z drugimi dohodki); od ugotovljene davčne osnove, tj. dobička, morajo zavezanci plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Pri izračunu akontacije dohodnine se upoštevajo stopnje dohodnine iz davčne lestvice), z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov ((od ustvarjenih prihodkov (iz evidence prihodkov dejavnosti) se odšteje normirane odhodke v višini deleža prihodkov po lestvici; dohodnina od dohodka iz dejavnosti se od izračunane osnove odmeri po 20 % davčni stopnji in se šteje kot dokončen davek); zavezanci ugotovijo davčno osnovo na način, da od ustvarjenih prihodkov odštejejo normirane odhodke v višini 80 % prihodkov, dohodnina od dohodka iz dejavnosti se odmeri po 20 % davčni stopnji in se šteje kot dokončen davek). Po ZDoh-2 lahko normirane odhodke uveljavljajo tisti nosilci dopolnilne dejavnosti, ki: začenejajo z opravljanjem dejavnosti – za 2

leti, če je začel z opravljanjem dejavnosti v zadnjih šestih mesecih prvega leta, ne glede na prihodek, v davčnem letu pred tem davčnim letom ne presežejo 50.000 EUR prihodkov iz dejavnosti ali povprečje prihodkov iz dejavnosti dveh zaporednih predhodnih let ne presega 150.000 EUR.

82. Za opravljanje dopolnilne dejavnosti mora nosilec dejavnosti pridobiti dovoljenje, ki ga na njegovo zahtevo izda krajevno pristojna upravna enota. Stroški postopka znašajo 18,10 EUR. Dostopno na: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/MogeVloga.html?id=595&lang=si>

83. V znesek niso všteti stroški za PN.

84. Največjo razliko med navadnim in normiranim s.p. predstavlja ugotavljanje davčne osnove. Po 48. členu Zakona o dohodnini (ZDoh-2), je davčna osnova od dohodka iz dejavnosti dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti. Davčna osnova za davek od dohodka iz dejavnosti za navadni s.p. je dobiček, pri katerem se priznajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida oziroma letnem poročilu. Pri ugotavljanju davčne osnove za normirani s.p. pa se upoštevajo davčno priznani prihodki in normirani odhodki po pavšalu.

85. Novoustanovljeni d. o. o.: Osnovni kapital mora znašati vsaj 7.500 EUR, vsak osnovni vložek pa najmanj 50 EUR. Osnovni vložek je lahko zagotovljen v denarju ali kot stvarni vložek ali stvarni prevzem. Kot stvarni vložek se lahko zagotovijo premičnine in nepremičnine, pravice in podjetje ali del podjetja. Za stvarni vložek se šteje tudi plačilo za premoženjske predmete, ki jih je družba prevzela in jih prišteje družbenikovemu vložku. Če se za ustanovitev družbe zagotovijo tudi stvarni vložki, morajo družbeniki pred prijavo za vpis v register sestaviti in podpisati poročilo o stvarnih vložkih. Novoustanovljeni d. o. o. običajno ni zavezanec za DDV,

kar pomeni, da si ne poračunava DDV. Mali davčni zavezanci so oproščeni obračunavanja DDV. Obstoječi d. o. o. ima že urejeno poslovanje, kar pomeni, da ni bistvenega povečanja stroškov.

86. d.d: Najnižji znesek osnovnega kapitala je 25.000 EUR, najnižji nominalni znesek delnice je 1 EUR. Višji nominalni zneski se morajo glasiti na večkratnik 1 EUR-a. Delnice se lahko vplačujejo v denarju ali s stvarnimi vložki ali pa s stvarnim prevzemom (družba prevzame sedanje ali prihodnje obrate ali druge premoženjske predmete), vendar mora biti vsaj tretjina osnovnega kapitala plačana v denarju.

87. Osnovni kapital za ustanovitev evropske zadruga ne sme biti manjši od 30.000 EUR.

88. Če je s.p. DDV zavezanec, se pri določenih transakcijah uporablja obrnjena davčna obveznost po 76.a členu ZDDV-1.

89. Če kot fizična oseba kupiš VPN in jo namestiš na stanovanjsko stavbo, plačaš 9,5 % DDV, če pa ustanoviš s. p., lahko VPN kot ustanovni kapital preneseš na pravno osebo.

90. FURS. (julij 2025). Davek na dodano vrednost. Stopnje DDV. Dostopno na: https://view.officeapps.live.com/office/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.fu.gov.si%2Ffileadmin%2FInternet%2FDavki_in_druge_dajateve%2FPodrocja%2FDavek_na_dodano_vrednost%2FOpis%2FStopnje_DDV.docx&wdOrigin=BROWSELINK

91. Upoštevati je treba trenutno veljavno dohodninsko lestvico. Za leto 2025 (če neto letna davčna osnova v evrih znaša): do višine 9.210,26 EUR po 16 %; nad 9.210,26 EUR do 27.089,00 EUR po 26 %; nad 27.089,00 EUR do 54.178,00 EUR po stopnji 33 %; nad 54.178,00 EUR do 78.016,32 EUR po stopnji 39 %; nad 78.016,32 EUR pa po stopnji 50 %. V pri-

meru rednega s. p.-ja se lahko uveljavljajo tudi davčne olajšave (splošna olajšava, posebne osebne olajšave, posebne olajšave za vzdrževane osebe).

92. V znesek niso všteti stroški za PN.

93. Osnova za minimalne prispevke za s.p. predstavlja 60 % povprečne bruto plače. Prispevki se spreminjajo vsako leto, običajno januarja, glede na novo povprečno plačo. Pomembno je redno spremljati objave FURS in ZZS. Višini prispevkov sta enaki tako za navaden s.p. kot za normiran s.p..

94. Osnova za minimalne prispevke za s.p. predstavlja 60 % povprečne bruto plače. Prispevki se spreminjajo vsako leto, običajno januarja, glede na novo povprečno plačo. Pomembno je redno spremljati objave FURS in ZZS. Višini prispevkov sta enaki tako za navaden s.p. kot za normiran s.p..

95. Popoldanski s.p. je oblika samostojnega podjetništva, ki jo odpre oseba, ki je že zaposlena za polni delovni čas pri drugem delodajalcu. Ker so ti zavarovani že prek zaposlitve, imajo popoldanski s.p.-ji precej nižjo finančno obremenitev. Prispevki so pavšalni, ne glede na zaslužek, in jih določa država. Popoldanski s.p. jih plačuje vsak mesec, tudi če nima prihodkov.

Pravno organizacijski status	NAVADNI s.p.	NORMIRANI s.p. ⁸⁴	Gospodarske družbe ^{85, 86} DAVČNI ZAVEZANEC (d.d., d.o.o.)	ZADRUGA ⁸⁷
Davčna stopnja ⁸⁸	Od 16 do 50 % (glede na davčno lestvico) ⁸⁹ Dobava in montaža VPN je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta, in sicer ne glede na to, ali VPN »nadomesti« strešno kritino ali ne in zaradi namestitve VPN stan. objekt ne spremeni namembnosti. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stan. objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti – F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, VPN klasificira med elektrarne in druge energetske objekte – 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV. Če gre za dobavo in montažo VPN, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez uničenja strehe ali spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža VPN obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le VPN (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁹⁰ . Obračun DDV je pri davčnih zavezancih predmet obrnjene davčne obveznosti po 76.a členu ZDDV-1 (skladno s tem členom mora DDV plačati davčni zavezanec, identificiran za namene DDV v Sloveniji, kateremu se opravijo naslednje dobave: gradbena dela, vključno s popravili, čiščenjem, vzdrževanjem, rekonstrukcijo in rušenjem v zvezi z nepremičninami).	Po 20 % davčni stopnji in se šteje za dokončen davek. Dobava in montaža VPN je obdavčena po nižji stopnji DDV (9,5 % DDV), če je zaračunana neposredno investitorju, ob pogoju, da se montira na stan. objekt, ki je del socialne politike (stanovanje je del socialne politike, če v večstanovanjski stavbi ne presega 120 m² ali v enostanovanjski stavbi ne presega 250 m² uporabne površine stan. objekta), in predstavlja pripadajoči del takega objekta, in sicer ne glede na to, ali VPN »nadomesti« strešno kritino ali ne in zaradi namestitve VPN stan. objekt ne spremeni namembnosti. Gradbeni elementi ali inštalacije, naprave in oprema mora biti v lasti lastnikov stan. objekta. Pri tem je pomembno še, da se storitev uvršča pod šifro F standardne klasifikacije dejavnosti – F/GRADBENIŠTVO. Podrobneje Tehnična smernica TSG-V-006:2022 za razvrščanje objektov, VPN klasificira med elektrarne in druge energetske objekte – 23021 in so kot take obdavčene po splošni stopnji DDV. Če gre za dobavo in montažo VPN, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez uničenja strehe ali spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža VPN obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le VPN (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁹⁰ . Obračun DDV je pri davčnih zavezancih predmet obrnjene davčne obveznosti po 76.a členu ZDDV-1 (skladno s tem členom mora DDV plačati davčni zavezanec, identificiran za namene DDV v Sloveniji, kateremu se opravijo naslednje dobave: gradbena dela, vključno s popravili, čiščenjem, vzdrževanjem, rekonstrukcijo in rušenjem v zvezi z nepremičninami).	Obračun DDV je pri davčnih zavezancih predmet obrnjene davčne obveznosti po 76.a členu ZDDV-1 (skladno s tem členom mora DDV plačati davčni zavezanec, identificiran za namene DDV v Sloveniji, kateremu se opravijo naslednje dobave: gradbena dela, vključno s popravili, čiščenjem, vzdrževanjem, rekonstrukcijo in rušenjem v zvezi z nepremičninami). Če gre za dobavo in montažo VPN, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez uničenja strehe ali spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža VPN obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le VPN (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁹⁰ . Obračun DDV je pri davčnih zavezancih predmet obrnjene davčne obveznosti po 76.a členu ZDDV-1 (skladno s tem členom mora DDV plačati davčni zavezanec, identificiran za namene DDV v Sloveniji, kateremu se opravijo naslednje dobave: gradbena dela, vključno s popravili, čiščenjem, vzdrževanjem, rekonstrukcijo in rušenjem v zvezi z nepremičninami).	Obračun DDV je pri davčnih zavezancih predmet obrnjene davčne obveznosti po 76.a členu ZDDV-1 (skladno s tem členom mora DDV plačati davčni zavezanec, identificiran za namene DDV v Sloveniji, kateremu se opravijo naslednje dobave: gradbena dela, vključno s popravili, čiščenjem, vzdrževanjem, rekonstrukcijo in rušenjem v zvezi z nepremičninami). Če gre za dobavo in montažo VPN, ki ne predstavlja pripadajočega dela stan. objekta (jo je mogoče odstraniti brez uničenja strehe ali spremembe zgradbe oziroma ni trajno spojena z nepremičnino), je dobava in montaža VPN obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV). Če davčni zavezanec dobavi le VPN (brez montaže), ni opravljena storitev, temveč dobava blaga, ki je obdavčena po splošni stopnji DDV (22 % DDV) ⁹⁰ .
Dohodninska osnova	Prihodek od prodane EE se šteje v dohodninsko osnovo ⁹¹ .	4 % efektivne stopnje prihodkov (od ustvarjenega prometa).	/	/
Potreba po registraciji dejavnosti	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.	Registrirana dejavnost: dejavnost proizvodnje EE.
Višina minimalnih mesečnih stroškov (leto 2025) ⁹²	Minimalni prispevki za s.p. (prispevki za PIZ, ZZ, starš. varstvo, zaposlovanje, dolgotrajno oskrbo (september 2025)): 614,83 € ⁹³ Popoldanski s.p. ^{94,95} (prispevki za PIZ, ZZ, dolgotrajno oskrbo (april-december 2025)): 105,75 €	Minimalni prispevki za s.p. (prispevki za PIZ, ZZ, starš. varstvo, zaposlovanje, dolgotrajno oskrbo (september 2025)): 614,83 € ⁹³ Popoldanski s.p. ^{94,95} (prispevki za PIZ, ZZ, dolgotrajno oskrbo (april-december 2025)): 105,75 €	Obratovalni stroški (banka, računovodstvo).	Obratovalni stroški (banka, računovodstvo).

PREGLEDNICA 8

Primeri najpogostejših pravno organizacijskih statusov in značilnosti, ki so relevantne pri investicijah v VPN.

Končna odločitev naj temelji na presoji vašega konkretnega finančnega položaja (zaposlen, upokojenec, drugi prihodki in dejavnosti, aktivna kmetija, že lastnik podjetja). Priporočamo, da se o tem posvetujete s svojim finančnim ali davčnim svetovalcem.

5 SOFINANCIRANJE, PRODAJA IN PODPORE ZA PROIZVEDENO ELEKTRIČNO ENERGIJO

5.1 NEPOVRATNA SREDSTVA IN SOFINANCIRANJE TER KREDITIRANJE

Agencija za energijo (v nadaljevanju: **AGEN**) – podpira ukrepe za zmanjšanje porabe energije, energetske sanacije stavb, uvedbo naprednih tehnologij v energetiki ter projekte za pospeševanje uporabe sončne, vetrne, hidro in geotermalne energije, z namenom doseganja trajnostnih energetske ciljev in prehoda v nizkoogljično družbo. AGEN je skladno s 23. členom ZSROVE obvezana objaviti javni poziv investitorjem in promotorjem k prijavi projektov PN OVE in SPTE za vstop v podporno shemo. Javne pozive AGEN izvede v dvokrožnem konkurenčnem postopku v okviru določil iz dolgoročnega časovnega načrta za doseganje ciljev spodbujanja proizvodnje in rabe obnovljivih virov, ki ga v skladu z 19. členom ZSROVE sprejme Vlada RS.

Banke – nekatere banke v svojih programih poleg klasičnih kreditov ponujajo tudi namenske kredite, ki so namenjeni investicijam v ukrepe učinkovite rabe energije ali rabe OVE.

Borzen, operater trga z elektriko, d.o.o. (Center za podpore) – zagotavlja nepovratna sredstva in financiranje za projekte, ki spodbujajo rabo OVE, učinkovito rabo energije in trajnostno energetiko. Družba Borzen, d.o.o. skladno z zakonodajo ter objavljenimi javnimi pozivi, investitorjem v OVE (pravne in fizične osebe) omogoča dodelitev neposrednih nepovratnih sredstev za investicije v nove PN za proizvodnjo električne in toplotne energije iz OVE ter za hranilnike električne energije in toplote v kombinaciji s proizvodnjo energije (naložbena pomoč za PN, hranilnike ali kombinacijo obojega). Center za podpore je prav tako operativni izvajalec podporne sheme za proizvodnjo elektrike iz OVE in SPTE⁹⁶.

Eko sklad – osnovna dejavnost Eko sklada je ugodno kreditiranje različnih naložb varstva okolja po obrestnih merah, nižjih od tržnih. Sklad spodbuja razvoj na področju varstva okolja z dajanjem kreditov oziroma poroštev za okoljske naložbe in z drugimi oblikami pomoči. Sklad spodbuja naložbe, ki so skladne z nacionalnim programom varstva okolja in z okoljsko politiko Evropske unije. Krediti Eko sklada so namenjeni fizičnim in pravnim osebam ter samostojnim podjetnikom. Eko sklad spodbuja okoljske naložbe tudi s programi nepovratnih finančnih spodbud⁹⁷.

Energetska podjetja – zagotavljajo nepovratna sredstva in financiranje za projekte, ki spodbujajo trajnostno rabo energije, prehod na obnovljive vire ter izboljšanje energetske učinkovitosti. Energetska podjetja pogosto ponujajo finančno podporo za ukrepe, kot so energetske prenovne stavb, namestitve toplotnih črpalk, vgradnja SE ter optimizacija rabe energije pri končnih odjemalcih.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja – nepovratna sredstva⁹⁸ so namenjena podpiranju trajnostnega razvoja na podeželju, izboljšanju konkurenčnosti v kmetijstvu, gozdarstvu in prehranski industriji ter ohranjanju naravnih virov. Sredstva se dodeljujejo za naložbe v modernizacijo kmetijskih gospodarstev, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov, razvoj gozdarske infrastrukture ter projekte varstva okolja in biotske raznovrstnosti.

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo – letno pripravlja in objavlja javne razpise za sofinanciranje investicijskih projektov⁹⁹ na področju URE in OVE, ki so sofinancirani iz državnega proračuna, evropskih in drugih skladov. Sektor pokriva aktivnosti s področja trajnostne rabe energije iz programa za črpanje kohezijskih sredstev.

⁹⁶. Več o nepovratnih sredstvih: <https://borzen.si/sl-si/podpore-za-zelene-investicije> in o podporni shemi: <https://borzen.si/sl-si/podpore-za-proizvodnjo-elektrike>

⁹⁷. Javni razpisi so na voljo: <https://www.ekosklad.si/>

⁹⁸. Javni razpisi so na voljo: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/javne-objave/>.

⁹⁹. Javni razpisi so na voljo: <https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/?status=ongoing&titleref=&publisher%5B%5D=3753&type=&year=0&nrOfItems=20>.

Občine – zagotavljajo nepovratna sredstva in financiranje za projekte, ki spodbujajo trajnostni razvoj, energetska učinkovitost, varstvo okolja in izboljšanje kakovosti življenja na lokalni ravni. Ta sredstva so namenjena različnim naložbam, kot so energetske prenove javnih in stanovanjskih stavb, razvoj trajnostne infrastrukture (npr. polnilnice za električna vozila), obnova zelenih površin, izboljšanje ravnanja z odpadki in zaščita naravnih virov itd.

Podjetniški sklad – Slovenski podjetniški sklad vsako leto razpisuje državne pomoči v obliki ugodnih kreditov, garancij ali lastniškega financiranja za razvojno-širitvene investicije mikro, malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji¹⁰⁰.

5.2 PODPORA SHEMA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OVE IN SPTE

Sistem podpor je instrument državne pomoči, ki z višjimi odkupnimi cenami omogoča realizacijo investicij za proizvodnjo EE iz OVE in SPTE, potrebnih za doseg državnih ciljev glede deleža rabe OVE v bruto končni rabi energije, skladno z ZSROVE ter Uredbo o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (v nadaljevanju: Uredba o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE)¹⁰¹. Center za podpore družbe Borzen upravlja omenjeni sistem državnih subvencij ter je odgovoren za ustrezno izplačevanje podpor proizvodnim enotam, ki so vključene v sistem podpor.

5.2.1 Sistem podpor

Če stroški proizvodnje EE iz OVE ali iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, toplote za ogrevanje in hlajenje ter pogonskih tekočin in plinastih biogoriv iz OVE, odvečne toplote in vodika, vključno z normalnim tržnim donosom na vložena sredstva, presegajo ceno energije, ki jo je za tovrstno energijo mogoče doseči na trgu, se proizvajalcem za to energijo iz naprav z veljavno deklaracijo lahko **dodelijo podpore** v skladu z ZSROVE.

Predpogoj je uspešno kandidiranje (pridobitev sklepa o izbiri projekta) na javnem pozivu AGEN. Višina podpore se določi po načelu stroškovne učinkovitosti, da se zagotavljata spodbujanje rabe OVE in učinkovita raba energije.

V podporno shemo vstopajo PN, ki jim je dodeljena podpora na podlagi javnega poziva oziroma razpisa, ki ga objavi AGEN. V okviru poziva bodo projekti lahko izbrani glede na dovoljeno povečanje obsega sredstev za podpore v naslednjem letu, skladnosti projekta z načrtom delovanja podporne sheme za doseganje ciljev iz državnega akcijskega načrta za izrabo OVE in ponujene cene za proizvedeno EE, ki jo bo proizvajalec skupaj s predvideno količino proizvodnje opredelil ob prijavi na javni poziv. Do pridobitve podpor so upravičeni proizvajalci EE, proizvedene v novih, pretežno novih, obnovljenih PN OVE in SPTE, ter proizvajalci EE, proizvedene v PN na lesno biomaso, ki ne izpolnjujejo več pogojev za prvi vstop v podporno shemo, vendar so vanjo ponovno uvrščeni na podlagi prijave na javni poziv AGEN, ker stroški proizvodnje EE v teh PN presegajo referenčno tržno ceno EE in izpolnjujejo druge pogoje. Do pridobitve podpor so upravičeni proizvajalci EE za EE, proizvedeno v PN OVE, pri kateri nazivna električna moč ne presega 10 MW, razen za VE, pri katerih nazivna električna moč ne presega 50 MW.

¹⁰⁰. Več informacij je na voljo: <https://www.podjetniskisklad.si/>.

¹⁰¹. Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 26/22 in 9/25)

AGEN v skladu z dolgoročnim časovnim načrtom iz 23. člena zakona ZSROVE objavi javni poziv za vstop v podporno shemo, ki mora biti odprt najmanj en mesec, s katerim investitorje in promotorje povabi k prijavi projektov za PN za proizvodnjo EE na OVE in za SPTE, ki se na javnem pozivu potegujejo za dodelitev pravice za prejem podpore. Prijavi za projekte ali skupine projektov morajo investitorji oziroma promotorji priložiti podrobno obrazložitev, iz katere so razvidne vse predpostavke, na podlagi katerih je bila oblikovana ponujena cena.

Podpore za proizvedeno EE se zagotavljajo tudi proizvajalcem EE iz **obnovljenih PN**, pri katerih se z rekonstrukcijami obnovi ali zamenja vsaj eden od osnovnih sklopov PN in je bilo v obnovo vloženi vsaj 50 % tržne vrednosti nove PN v času obnove

Vse informacije povezane z javnimi pozivi so dostopne na spletnih straneh AGEN¹⁰².

5.2.1.1 Postopek vstopa v sistem podpor

Postopek izbora projektov za vstop PN v podporno shemo izvede AGEN ter obsega določitev referenčnih stroškov proizvodnje EE v PN OVE in SPTE, objavo javnega poziva za vstop PN v podporno shemo, ocenjevanje in izbiro PN za vstop v shemo in odločanje o potrditvi ali zavrnitvi vstopa PN.

Za vstop v podporno shemo je potrebna uspešna **vloga na javnem pozivu AGEN**. V okviru poziva so projekti izbrani glede na dovoljeno povečanje obsega sredstev za podpore, skladnosti projekta z načrtom delovanja podporne sheme za doseganje ciljev iz državnega akcijskega načrta za izrabo OVE in ponujene cene za proizvedeno EE, ki jo bo proizvajalec skupaj s predvideno količino proizvodnje opredelil ob prijavi na javni poziv.

AGEN objavi javni poziv za izvajanje podporne sheme za EE za naslednje leto, s katerim povabi investitorje k prijavi projektov za PN na OVE in za SPTE, ki se na razpisu potegujejo za prejem podpore.

Če je investitor na javnem pozivu uspešen, prejme **sklep o izbiri** s strani AGEN. S tem začne investitorju teči triletni rok, da PN **zgradi, priključi na omrežje in pridobi deklaracijo za PN**. V primeru zahtevne PN lahko investitor že ob prijavi na javni poziv z vlogo na AGEN zaprosi za podaljšan rok na skupno pet let. Ko je PN priključena na omrežje, lahko investitor odda vlogo za pridobitev **deklaracije za PN** in pridobi **odločbo o podpori** na AGEN. Pridobljena odločba o podpori je nato osnova za **podpis pogodbe za vstop v podporno shemo** s Centrom za podpore.

Javni poziv oz. razpis AGEN se lahko spreminja, zato je za investitorje ključno, da **spremljajo spremembe**. Osnovni kriterij je pridobljeno **GD** za PN (kjer je GD potrebno pridobiti) in ponujena **primerna cena**¹⁰³ glede na dolgoročni časovni plan, ki izhaja iz energetske bilance RS.

Investitorji morajo biti poleg postavljene cene pozorni še na **določeno količino obratovalnih ur** (proizvodnja), saj so določene obratovalne ure del pogodbe o podpori. Slednje pomeni, da so do določene količine upravičeni do podpore, za preostalo proizvodnjo pa ne.

Če investitor uspešno kandidira na javnem pozivu AGEN, lahko odda vlogo in od AGEN pridobi **sklep o izbiri** ter po izgradnji PN še **deklaracijo za PN in odločbo o dodelitvi podpore**.

¹⁰². Dostopno na: <https://www.agen-rs.si/izvajalci/ove-ure/obnovljivi-viri-in-soproizvodnja/podpore-za-proizvedeno-elektriko>.

¹⁰³. Primerna cena ne sme presegati vsakokratnih vrednosti referenčnih stroškov proizvodnje elektrike v proizvodni napravi OVE in SPTE (RSEE).

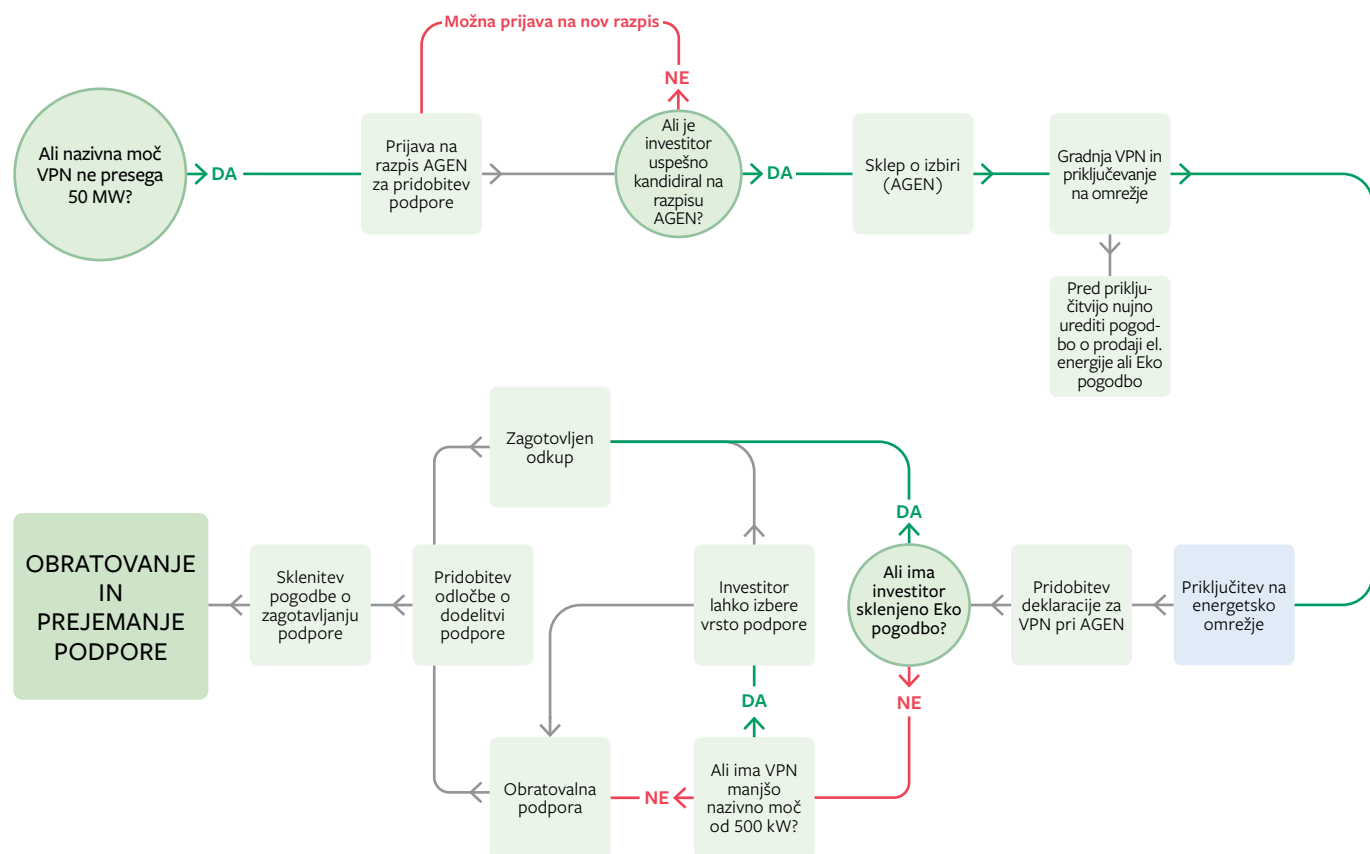
Center za podpore na Borzenu neposredno od AGEN prejme informacijo, da je bila izdana odločba o dodelitvi podpore. Center za podpore na podlagi odločbe o dodelitvi podpore in drugih podatkov ter uradne informacije AGEN o točnem datumu dokončnosti odločbe o dodelitvi podpore, pripravi pogodbo o podpori in jo najpozneje v 15 dneh pošlje upravičencu v podpis.

Upravičenost za izplačevanje podpor se zaradi mesečnega obračuna prične s prvim dnevom meseca, ki sledi mesecu dokončnosti odločbe. Pri tem morajo biti izpolnjeni določeni pogoji:

- upravičenec ima dokončno odločbo o dodelitvi podpore,
- Center za podpore od AGEN prejme informacijo o dokončnosti,
- upravičenec ima registrirano ustrezno dejavnost in
- upravičenec ima urejen davčni status.

Center za podpore dobi popolne podatke najpozneje do devetega dne v tekočem mesecu, vključno z informacijo o ustrezni prekinitvi morebitne obstoječe tržne (»odprte«) pogodbe za prodajo EE.

Naslednja shema predstavlja grafično predstavljen postopek pridobivanja podpore.

SLIKA 13

Postopek pridobivanja podpore v okviru podporne sheme proizvodnje EE iz OVE in SPTE.

5.2.1.2 Vrste pogodb

Glede na kategorijo in podkategorijo udeležbe proizvajalci sklepajo naslednje pogodbe o zagotavljanju proizvodne podpore oziroma odkupa EE¹⁰⁴:

- pogodba ZO-OVE,
- pogodba ZO-SPTE,
- pogodba OP-OVE,
- pogodba OP-SPTE in
- eko pogodba.

EKO POGODBA

Pogodba o uvrstitvi PN v bilančno skupino Centra za podpore (Eko bilančna skupina) ali Eko pogodba je namenjena novim PN v gradnji, ki še niso bile priključene na omrežje in za katere se je upravičenec že odločil, da bo kot obliko podpore izbral zagotovljeni odkup (moč PN do 500 kW). Proizvajalec, ki zahteva sklenitev take pogodbe, je namreč dolžan za prvo izbiro vrste podpore izbrati zagotovljen odkup.

Eko pogodba nadomešča odprto pogodbo o prodaji EE, zato tisti, ki pridobi Eko pogodbo ne sme skleniti drugih tržnih pogodb. Proizvajalci EE, ki sklepajo Eko pogodbo, ne smejo imeti predhodno sklenjene odprte pogodbe o dobavi za prodajo EE niti je ne smejo skleniti za čas veljavnosti Eko pogodbe ali pogodbe o zagotavljenem odkupu. Izdaja Eko pogodbe omogoča, da upravičenec vstopi v bilančno skupino Centra za podpore že takoj ob začetku obratovanja, torej še pred pridobitvijo odločbe o dodelitvi podpore (pri čemer pa mora imeti sklep o izboru projekta, izdan s strani AGEN).

EE se plačuje po referenčni tržni ceni, ki jo za tekoče leto določi AGEN, zmanjšani za 10 %. Cena se vsako koledarsko leto spreminja. Trajanje pogodbe je z zakonom omejeno na 12 mesecev, zato morajo biti upravičenci pozorni, da pravočasno pridobijo odločbo o dodelitvi podpore kot zagotovljeni odkup in tako preidejo na pogodbo o zagotavljanju podpore.

Vlagatelj mora elektronski zahtevek za pridobitev Eko pogodbe¹⁰⁵ oddati prek informacijskega sistema Centra za podpore vsaj en mesec pred predvidenim začetkom proizvodnje.

POGODBA OP-OVE

Pogodba OP-OVE je pogodba o zagotavljanju podpore kot obratovalne podpore EE, proizvedeni v PN, ki uporabljajo OVE.

POGODBA OP-SPTE

Pogodba OP-SPTE je pogodba o zagotavljanju podpore kot obratovalne podpore EE, proizvedeni v soproizvodnji toplote in EE z visokim izkoristkom.

POGODBA ZO-OVE

Pogodba ZO-OVE je pogodba o zagotavljanju podpore kot zagotovljenega odkupa EE, proizvedene v PN, ki uporabljajo OVE.

POGODBA ZO-SPTE

Pogodba ZO-SPTE je pogodba o zagotavljanju podpore kot zagotovljenega odkupa EE, proizvedene v soproizvodnji toplote in EE z visokim izkoristkom.

¹⁰⁴. Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 5. člen.

¹⁰⁵. Zahtevek za pridobitev Eko pogodbe je dostopen na [spletnem portalu centra za podpore](#).

5.2.2 Vrste podpor

Upravičenci v podporni shemi lahko izbirajo med **dvema vrstama podpore**, in sicer **zagotovljeni odkup EE ali obratovalna podpora oz. finančna pomoč za tekoče poslovanje**.

Posamezna podpora se lahko izvaja za:

- PN za proizvodnjo EE s SPTE **10 let** od začetka obratovanja in
- PN za proizvodnjo EE iz OVE **15 let** od začetka obratovanja.

Za določitev starosti PN se kot začetek prvega obratovanja PN šteje datum izdaje UD za obratovanje PN oziroma če gre za PN, za katero se ne izda UD, datum opravljenega prvega priklopa v elektroenergetsko omrežje. Za PN, ki so obratovale že pred izdajo UD, za PN, za katere se ne izda UD, pa so obratovale, še preden so bile priključene v elektroenergetsko omrežje, in za obnovljene PN določi datum začetka obratovanja AGEN na podlagi zbranih dokazil.

5.2.2.1 Zagotovljeni odkup električne energije

Podpora se izvaja kot zagotovljeni odkup proizvedene EE, pri čemer Center za podpore ne glede na ceno elektrike na trgu, odkupi vso neto proizvedeno EE, oddano v javno omrežje ter prevzeto in bilančno priznано v bilančni skupini Centra za podpore, za katero so prejeta PoI.

Pri zagotovljenem odkupu Center za podpore prevzema EE in jo plačuje po ceni, ki je določena skladno z odločbo o dodelitvi podpore, ki jo izda AGEN. PN je uvrščena v posebno bilančno skupino oz. podskupino, ki jo oblikuje Center za podpore (Eko bilančna skupina).

Podpora v obliki zagotovljenega odkupa je enaka ceni EE PN, ki jo sestavljajta nespremenljivi in spremenljivi del. Nespremenljivi del cene EE ostaja ves čas izplačevanja podpore nespremenjen. Spremenljivi del cene EE PN se določi kot spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodnje EE za izhodiščno leto 2016 in ostaja za vse PN OVE nespremenjen ves čas zagotavljanja zagotovljenega odkupa, razen za PN SPTE, kjer se spremenljivi del letno usklajuje v skladu s Prilogo 2 Uredba o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE v odvisnosti od referenčne cene zemeljskega plina, objavljene v napovedi AGEN o položaju PN OVE in SPTE¹⁰⁶.

Upravičenci, ki dobijo Eko pogodbo, se zavežejo k izbiri vrste podpore kot zagotovljen odkup (v prihodnje). V primeru, da so PN pridobile Eko pogodbe ali imajo izbrano vrsto podpore zagotovljen odkup, nimajo in ne smejo imeti sklenjene ločene tržne pogodbe za prodajo EE. Te EE posledično tako ni mogoče prodati na trgu oziroma ne sme biti sklenjena tržna pogodba za prodajo EE. Za takšno obliko podpore se lahko odločijo PN z manjšo z zakonom določeno mejo (500 kW), saj večje PN nimajo pravice izbire zagotovljenega odkupa.

Za PN, ki imajo to vrsto podpore, bo Center za podpore urejal izravnavo razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo (tj. kritje odstopanj). Center za podpore plačuje EE, ki je oddana v javno omrežje in prevzeta v Eko bilančni skupini.

Proizvajalec EE lahko po dveh letih od vstopa v podporno shemo namesto zagotovljenega odkupa izbere obratovalno podporo. Zaradi te spremembe mora z vlogo zaprositi za izdajo nove odločbe o dodelitvi podpore. Spremenjeni način zagotavljanja podpore velja s 1. januarjem naslednjega koledarskega leta po izdaji in dokončnosti nove odločbe o dodelitvi podpore.

¹⁰⁶. V preteklosti je veljalo, da se v podporno shemo lahko vključujejo tudi PN za SPTE na zemeljski plin. V javnih pozivih AGEN pa nove PN na zemeljski plin niso več primerna tehnologija za vstop v podporno shemo.

Udeležencem, ki prehajajo s pripadnosti Eko skupine na pripadnost drugi bilančni skupini ali podskupini, s trenutkom veljavnosti prehoda preneha bilančna pripadnost Eko skupini, zato si morajo pravočasno in na lastne stroške urediti bilančno pripadnost v skladu s pravili, ki urejajo delovanje trga z EE. Udeleženci, ki prehajajo v Eko skupino, morajo pravočasno in v skladu s pravili, ki urejajo delovanje trga z EE, prekiniti odprto pogodbo, ki jim je določala bilančno pripadnost (odprta pogodba o dobavi za prodajo EE). Morebitne stroške in druge posledice zaradi nepravočasnih prekinitev pogodb nosi udeleženec¹⁰⁷.

5.2.2.2 Obratovalna podpora / finančna pomoč za tekoče poslovanje

Pri obratovalni podpori Center za podpore ne prevzema in ne plačuje EE, temveč na podlagi proizvedenih neto količin EE le izplačuje obratovalno podporo.

Podpora se izvaja kot finančna pomoč za tekoče poslovanje za neto proizvedeno EE, ki se proda na trgu in/ali se porabi kot lastni odjem.

Podpora je namenjena temu, da PN nadomesti razliko med proizvodnimi stroški in tržno ceno, ki jo PN iztrži na prostem trgu. PN, ki prejemajo ta tip podpore, si morajo same urediti izravnavo razlik med napovedano in realizirano proizvodnjo in bilančno pripadnost oz. jim to uredi dobavitelj, s katerim imajo sklenjeno odprto pogodbo za prodajo EE.

Obratovalna podpora se določi kot razlika med ceno EE PN, ki jo sestavljajta nespremenljivi in spremenljivi del, in referenčno ceno EE. Nespremenljivi del cene EE PN ostaja ves čas izplačevanja podpore nespremenjen. Spremenljivi del cene EE PN se določi kot spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodnje EE za izhodiščno leto 2016 in ostaja za vse PN OVE nespremenjen ves čas zagotavljanja obratovalne podpore, razen za PN SPTE, kjer se spremenljivi del letno usklajuje v skladu s Prilogo 2 Uredbe o podporah EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE, v odvisnosti od referenčne cene zemeljskega plina, objavljene v napovedi AGEN o položaju PN OVE in SPTE¹⁰⁸. Obratovalna podpora se zagotavlja za količino EE, določeno v odločbi o dodelitvi. V obdobjih, ko referenčna cena EE presega ceno EE PN, se obratovalna podpora ne izplačuje.

5.2.3 Višine podpor in upravljanje tveganja dosežene skupne cene

Višina podpore se določa na podlagi referenčnih stroškov, ki so definirani v posamezni odločbi o prejetanju podpore, izdane s strani AGEN.

Za nove PN, ki vstopajo po razpisu, je višina podpore določena individualno. Investitor na razpisu ponudi ceno. Od te se v primeru izbire **obratovalne podpore** vsako leto odšteje še tekoča referenčna cena EE¹⁰⁹, kot jo vsako leto objavi AGEN. Naprave po novem sistemu pa imajo v odločbi tudi fiksno opredeljeno zgornjo mejo proizvodnje, za katero se lahko na letni ravni podeli podpora.

V pogodbah so razvidne tudi ostale omejitve izplačevanja skladno s predpisi, na primer: udeležencem, ki proizvajajo EE v PN z električno nazivno močjo nad 500 kW, obratovalna podpora ne pripada za obdobja dobave, ko so bile cene na slovenskem trgu za dan vnaprej (SIPX) negativne šest ali več zaporednih ur.

¹⁰⁷. Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 12. člen

¹⁰⁸. V preteklosti je veljalo, da se v podporno shemo lahko vključujejo tudi PN za SPTE na zemeljski plin. V javnih pozivih AGEN pa nove PN na zemeljski plin niso več primerna tehnologija za vstop v podporno shemo.

¹⁰⁹. Referenčna tržna cena je tržni signal za ceno EE v določenem obdobju, ki skladno z Uredbo o pravilih za pravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo, vpliva na višino podpore določenih enot v podporni shemi. Referenčna tržna cena električne energije se izračuna kot povprečje doseženih zaključnih trgovalnih cen produkta »HUDEX Hungarian Financial Power Base Load Product« na borzi HUDEX za prihodnje leto v EUR/MWh. Za izračun povprečja se uporabi 40 trgovalnih dni pred 25. 10. v posameznem letu.

Pri **zagotovljenem odkupu** referenčna cena EE ne vpliva na višino podpore. Pri **obratovalni podpori** pa prihaja do vsakoletne spremembe višine podpore. Do spremembe višine podpore prihaja zaradi spremembe cen energentov, ki jih izračunava in objavlja AGEN. Ena od spremenljivk je referenčna tržna cena EE, ki vpliva na zvišanje ali znižanje višine obratovalne podpore. Padeč referenčne tržne cene EE pomeni dvig obratovalne podpore in obratno. Pri nekaterih elektrarnah vplivajo tudi druge spremenljivke, ki so vključene v objavo AGEN.

Pri **obratovalni podpori** ima upravičenec sklenjeni dve pogodbi – za obratovalno podporo s Centrom za podpore ter ločeno tržno pogodbo za prodajo EE z izbranim trgovcem/dobaviteljem. Z vidika zmanjšanja tveganj priporočamo, da tržno pogodbo sklepate v obdobju, ko se določa referenčna tržna cena EE (40 trgovalnih dni pred 25. 10. za naslednje koledarsko leto). Če bodo splošne tržne cene v tem obdobju visoke, boste verjetno tudi vi dosegli višjo ceno, obratovalna podpora pa bo nižja. In obratno – če bodo cene nižje, boste verjetno dosegli nižjo ceno, vendar bo obratovalna podpora višja. Na tak način se izognete scenariju, kjer bi prodali po nizki ceni, hkrati pa bi bile obratovalne podpore nizke, ker bi tržne cene v obdobju pred 25. 10. zrasle. To seveda ni obvezno, izbira glede tržne prodaje je popolnoma vaša. Izpostavljamo še, da cena, po kateri prodajate EE dobavitelju, ne vpliva na vašo višino obratovalne podpore. Ta je odvisna od referenčne tržne cene EE.

Investitorji in promotorji v prijavljenih projektih PN OVE in SPTE ponudijo ceno EE PN, določeno skladno z metodologijo določanja podpor EE, proizvedeni iz OVE in v SPTE, v okviru katere bodo lahko poslovno uspešno proizvajali EE. Metodologija je objavljena na straneh MOPE – portal Energetika¹¹⁰.

Upravičenost za izplačevanje podpor pri vrste podpore zagotovljen odkup je omejena s postopkom menjave dobavitelja EE, saj Center za podpore lahko izplačuje podpore le za v javno omrežje oddano in v Eko bilančni skupini prevzeto EE. Upravičenec je upravičen do podpore s prvim dnem v naslednjem mesecu, če: ima dokončno odločbo o dodelitvi podpore kot zagotovljeni odkup, Center za podpore od AGEN prejme informacijo o dokončnosti, ima registrirano ustrezno dejavnost, ima urejen davčni status, Center za podpore dobi popolne podatke najkasneje do devetega dne v tekočem mesecu (oz. zadnjega delovnega dne pred devetimi, če ta ni delovni dan), vključno z informacijo o ustrezni prekinitvi morebitne obstoječe tržne („odprte“) pogodbe za prodajo EE.

Upravičenost za izplačevanje podpor pri vrsti podpore obratovalna podpora se zaradi mesečnega obračuna prične s prvim dnem meseca, ki sledi mesecu dokončnosti odločbe, ki jo izda AGEN. Pri tem morajo biti izpolnjeni določeni pogoji: upravičenec ima dokončno odločbo o dodelitvi podpore kot obratovalna podpora, Center za podpore od AGEN prejme informacijo o dokončnosti, upravičenec ima registrirano ustrezno dejavnost, upravičenec ima urejen davčni status.

Prejemanje podpor je možno za več vrst pravno-organizacijskih oblik: fizične osebe, fizične osebe – s.p., nosilce dopolnilne dejavnosti na kmetiji, pravne osebe. ZSROVE predvideva posebno obravnavo za fizične osebe z mikro PN (moč do 50 kW), in sicer, da dejavnost proizvodnje EE z eno PN na OVE ali za SPTE z nazivno močjo do 50 kW lahko opravlja tudi fizična oseba, ki je vpisana v Register fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost proizvodnje EE pri Agenciji za javno pravne evidence in storitve (AJPES).

Pogoj za izstavitev računa pa je sklenjena pogodba o zagotavljanju podpore oziroma veljavni aneks.

¹¹⁰. Metodologija za določanje cene električne energije proizvodnih naprav in referenčnih stroškov proizvodnje elektrike proizvodnih naprav, dostopno na [Portal energetika](#).

5.2.4 Obnovljene naprave

Tudi PN, ki so obnovljene, lahko kandidirajo na razpisih AGEN. Podpore za proizvedeno EE se tako zagotavljajo tudi proizvajalcem EE iz **obnovljenih PN**, pri katerih se z rekonstrukcijami obnovi ali zamenja vsaj eden od osnovnih sklopov PN in je bilo **v obnovo vloženih vsaj 50 % tržne vrednosti nove PN v času obnove**. Vrednost nove PN investitor prikaže v investicijski dokumentaciji. Z obnovo ali rekonstrukcijo se mora nazivna moč PN povečati za najmanj 10 % ali električni izkoristek PN izboljšati najmanj za eno odstotno točko. Med osnovne sklope se štejejo: kotli, kurilne naprave, pogonski stroji, elektroenergetske naprave, vetrnice, stebri, FN moduli, vodne turbine z generatorji, hidromehanska oprema, jezovne zgradbe in drugi sklopi, namenjeni pretvarjanju vhodne OVE v EE in toploto. Povečanje nazivne moči ali izboljšanje električnega izkoristka PN se dokazuje s podatki o opravljenem priklopu v elektroenergetsko omrežje in tehničnimi podatki o PN pred obnovo in po njej. Če na podlagi teh podatkov ni mogoče ugotoviti povečanja nazivne moči ali izboljšanja izkoristka PN, se to dokazuje z meritvami pred obnovo PN in po njej, ki jih opravi pooblaščen institucija za izvajanje meritev.

Za obnovljeno PN se v prijavi na javni poziv AGEN ponudi cena EE za obnovljeno PN, katere nespremenljivi del se določi na podlagi nespremenljivega dela cene EE za novo tovrstno PN, določenega skladno z metodologijo za določanje cene EE PN in referenčnih stroškov proizvodnje EE PN, ki jo na svojih spletnih straneh objavi ministrstvo, pristojno za energijo. Pogoj za pridobitev podpore za proizvedeno EE je pridobitev sklepa o potrditvi projekta na javnem pozivu AGEN (konkurenčen postopek izbire).

Za PN, ki so starejše od 15 oz. 10 let, vendar so bile **obnovljene** in izpolnjujejo pogoje obnove, lahko investitorji, podobno kot za nove ali še načrtovane PN, z njimi kandidirajo na razpisih AGEN. Za naprave SPTE, ki so starejše od 10 let, in naprave OVE, ki so starejše od 15 let in niso bile obnovljene skladno z zahtevami podporne sheme ter trenutno niso vključene v podporno shemo, so pa v preteklosti bile, se lahko sklenejo le tržne pogodbe.

Za določanje cene EE zagotovljenega odkupa oziroma višine obratovalne podpore v pogodbi o zagotavljanju podpore za obnovljene PN se ves čas trajanja pogodbe uporablja nespremenljivi del referenčnih stroškov iz odločbe o dodelitvi podpore.

5.2.5 Po koncu podpore

Pogodbe o zagotavljanju podpore prenehajo veljati v naslednjih primerih¹¹¹:

- s potekom obdobja, za katerega je sklenjena,
- z odpovedjo pogodbe s strani ene od pogodbenih strank,
- s sklenitvijo nove pogodbe za isto PN,
- z razveljavitvijo ali odpravo odločbe o dodelitvi podpore, ki je bila podlaga za sklenitev pogodbe, oziroma z odvzemom podpore,
- s prenehanjem veljavnosti odločbe o dodelitvi podpore, ki je bila podlaga za sklenitev pogodbe,
- z odločbo AGEN o ugotovitvi, da odločba o dodelitvi podpore preneha veljati zaradi prenehanja veljave deklaracije za PN,
- s trenutkom prenehanja obstoja udeleženca ali Centra za podpore in
- v drugih primerih, če je tako določeno z zakonom, na njegovi podlagi izdanimi predpisi in drugimi predpisi.

Udeležencem v sistemu zagotovljenega odkupa ter z Eko pogodbo z začetkom veljavnosti odpovedi oziroma prenehanja veljavnosti pogodbe preneha bilančna pripadnost Eko skupini, ki

¹¹¹. Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 8. člen

jo vodi Center za podpore, zato morajo biti ti pozorni ob približevanju konca podpore. Za PN, kjer se podpora izvaja kot zagotovljeni odkup proizvedene EE, je pomembno, da se pravočasno, predlagamo vsaj tri mesece pred iztekom pogodbe o zagotovljenem odkupu, upravičenec poišče drugega dobavitelja oz. pridobi ponudbe za nadaljnji odkup. Pri poteku pogodbe za zagotovljeni odkup namreč ni avtomatizma pri sklenitvi nove pogodbe. Lastniki morajo postopke sprožiti pravočasno, da se lahko normalno izvedejo postopki menjave dobavitelja na trgu EE. V nasprotnem primeru tvegajo, da ostanejo brez pogodbe, kar pomeni, da ne bodo dobili plačila za proizvedeno EE oziroma bo PN odklopljena. Udeleženci s temi pogodbami, ki nadaljujejo s proizvodnjo oziroma poslovanjem na trgu z EE, si morajo pravočasno in na lastne stroške urediti bilančno pripadnost v skladu s pravili, ki urejajo delovanje trga z EE.

Pri obratovalnih podporah ne prihaja do toliko težav, saj imajo že pred tem sklenjene tržne pogodbe. V primeru podpore kot obratovalne podpore se pogodba o zagotavljanju podpore kot obratovalne podpore EE, proizvedeni v SPTE ali iz OVE, zaključi. Po izteku navedene pogodbe je na voljo zgolj tržna pogodba pri dobaviteljih EE na trgu.

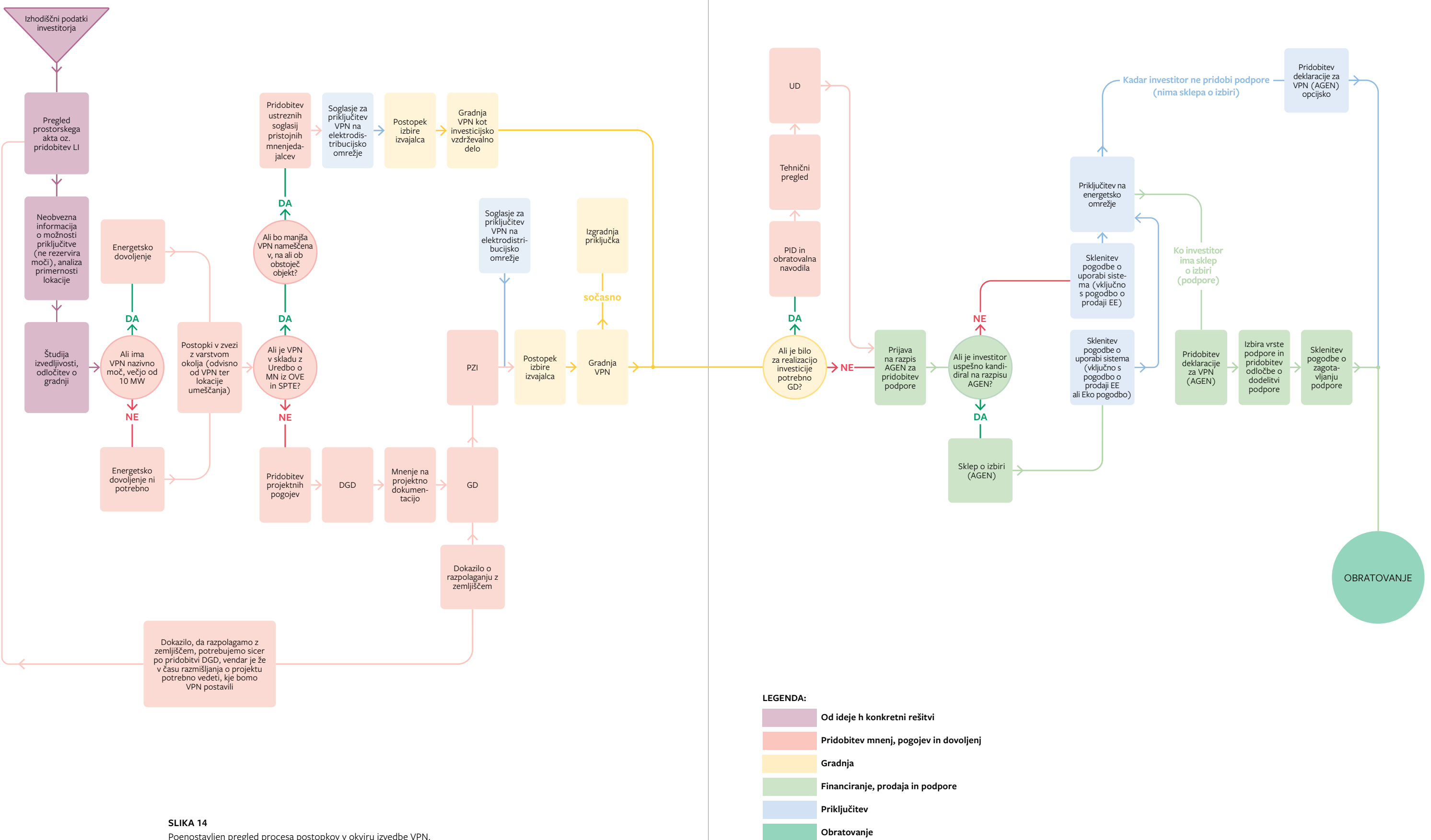
V Centru za podpore družbe Borzen je bil pripravljen seznam podjetij, ki nudijo možnost odkupa EE, proizvedene iz OVE in SPTE¹¹². Seznam vključuje vse ponudnike odkupa EE v slovenskem prostoru, ki so na pobudo Centra za podpore posredovali kontaktne informacije oseb oz. oddelkov, ki se ukvarjajo z odkupom EE od (malih) proizvajalcev.

V primeru odpovedi pogodbe s strani udeleženca v sistemu zagotovljenega odkupa začne veljati z začetkom koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je bila odpoved prejeta na strani Centra za podpore, če je bila odpoved prejeta do konca oktobra. Če je bila odpoved prejeta kasneje, pa z začetkom naslednjega leta, ki sledi letu, ko bi odpoved začela veljati. Odpoved pogodbe udeležencev, ki prejemajo obratovalne podpore, začne veljati s prvim dnem naslednjega meseca, če jo Center za podpore prejme do vključno 10. dne v mesecu, v primeru, da jo prejme kasneje pa s prvim dnem naslednjega meseca. Udeležencu lahko pogodbo odpove tudi Center za podpore in sicer, če udeleženec ne izpolnjuje svojih obveznosti po pogodbi, če krši določbe predpisov na področju trga z EE ali določbe drugih predpisov, ali če udeleženec na kakršen koli drug način krši Pravila Centra za podpore ali pogodbo¹¹³.

112. Dostopno na: <https://borzen.si/sl-si/druzba-borzen/seznam-ponudnikov-odkupa-elektrike>.

113. Pravila za delovanje centra za podpore (Uradni list RS, št. 112/24), 10. in 11. člen.

6 POENOSTAVLJEN PREGLED CELOTNEGA PROCESA

7 DODATNO

7.1 Seznam organov, ki sodelujejo v postopkih

Agencija RS za okolje (ARSO)	https://www.arso.gov.si/
Agencija za energijo (AGEN)	https://www.agen-rs.si/
Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (AJPES)	https://www.ajpes.si/
Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/direkcija-za-infrastrukturo/
Družba za avtoceste RS (DARS)	https://www.dars.si/
Finančna uprava Republike Slovenije (FURS)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/financna-uprava-republike-slovenije/
Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/geodetska-uprava/
Direkcija RS za vode (DRSV)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/direkcija-za-vode/
Inšpektorat RS za okolje in energijo (IRSOE)	https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inspektorat-za-okolje-in-energijo/
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGPR)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-kmetijstvo-gozdarstvo-in-prehrano/
Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo RS (MOPE)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-okolje-podnebje-in-energijo/
Ministrstvo za obrambo RS (MO)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/
Ministrstvo za naravne vire in prostor RS (MNVP)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-naravne-vire-in-prostor/
Ministrstvo za zdravje RS (MZ)	https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-zdravje/
Slovenske železnice (SŽ)	https://potniski.sz.si/
Zavod za gozdove Slovenije (ZGS)	https://www.zgs.si/
Zavod za ribištvo Slovenije (ZZRS)	https://www.zzrs.si/
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS)	https://www.zvkds.si/
Zavod RS za varstvo narave (ZVRSN)	https://zrsvn-varstvonarave.si/
Upravne enote (UE)	spletna stran posamezne upravne enote
Občine	spletna stran posamezne občine

7.2 Seznam ostalih deležnikov, ki sodelujejo v postopkih

Borzen, operater trga z elektriko d.o.o.	https://borzen.si/sl-si/
ELES	https://www.eles.si/
Elektro Celje	https://www.elektro-celje.si/si/
Elektro Ljubljana	https://www.elektro-ljubljana.si/
Elektro Maribor	https://www.elektro-maribor.si/
Elektro Gorenjska	https://www.elektro-gorenjska.si/
Elektro Primorska	https://elektro-primorska.si/
Plinovodi d.o.o.	https://www.plinovodi.si/sl/

7.3 Seznam občinskih soglasodajalcev, nosilcev občinskih javnih pooblastil

Občinski soglasodajalci, nosilci občinskih javnih pooblastil	https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Graditev/obcinski-soglasodajalci.pdf
--	---

7.4 Seznam državnih soglasodajalcev, nosilcev javnih državnih pooblastil

Državni soglasodajalci, nosilci javnih državnih pooblastil	https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Graditev/drzavni-soglasodajalci.pdf
--	---

PRIROČNIK ZA POSTAVITEV OVE PROIZVODNIH NAPRAV
VETRNA ENERGIJA

IZDAJATELJ
Borzen, operater trga z elektriko, d. o. o.

AVTORJI BESEDILA
prof. dr. Sebastijan Seme (UM FE)
doc. dr. Klemen Sredenšek (UM FE)
Domen Kuhar (UM FE)
Jernej Počivalnik (UM FE)
Bojan Stergar (UM FE)
Eva Simonič (UM FE)
Klemen Srpčič (UM FE)
Manja Obreza (UM FE)

STROKOVNI PREGLED
Andreja Belavič Benedik, univ. dipl. inž. el. (A-SOL energija, d. o. o.)
Maja Sevšek, mag. geog. (Borzen, operater trga z elektriko, d. o. o.)

OBLIKOVANJE
Studio Mazzini, d.o.o.

TISK
Tiskano v Sloveniji

IZDANO
Ljubljana, oktober 2025

VERZIJA
3

